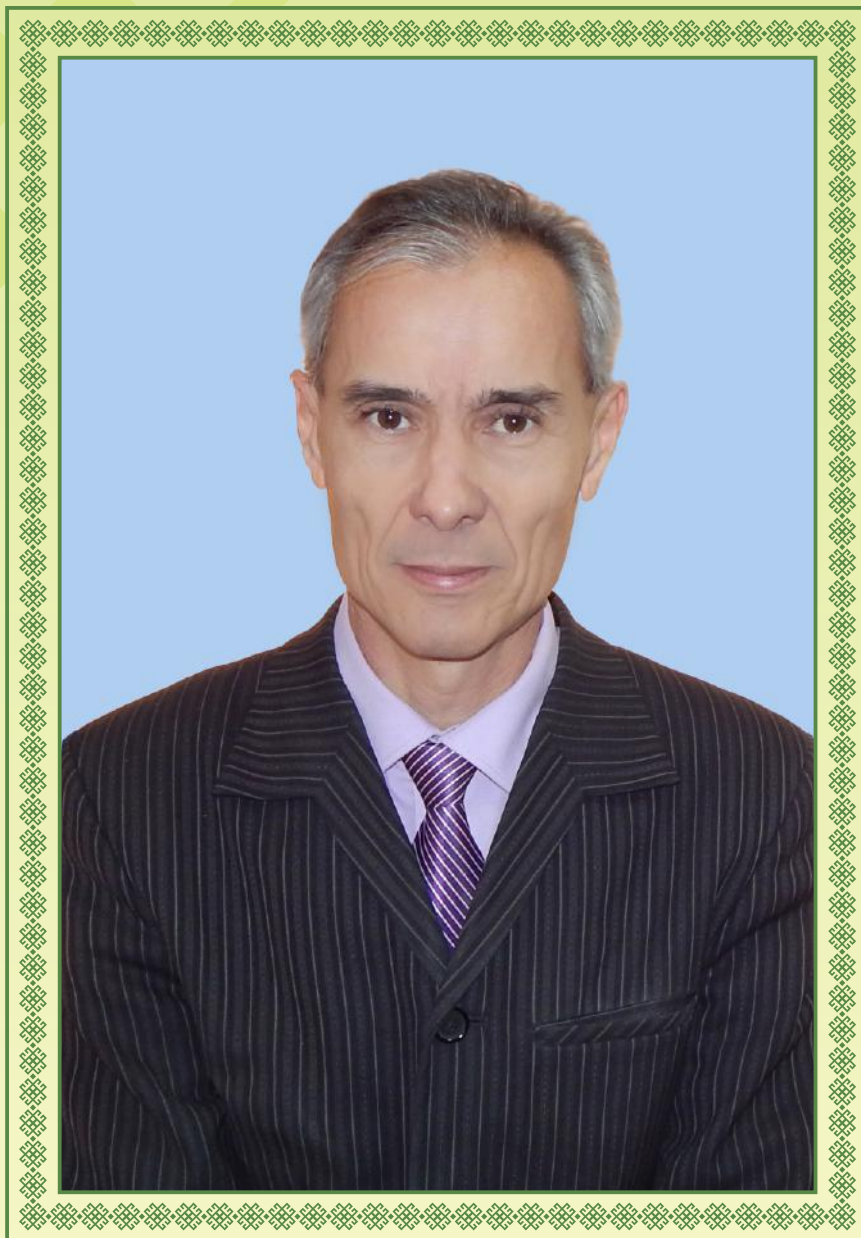

«БАШКОРТ ТЕЛЕ ҺӘМ ӘЗӘБИӘТЕ ЙЫЛ УҚЫТЫУСЫНЫ - 2016»
КОНКУРСЫНЫҢ ТӨБӘК-АРА ЭТАБЫНДА ҚАТНАШЫУ ӨСӨН ТУПЛАҢҒАН МАТЕРИАЛДАР

ҒӘББӘСОВ РИМ МУЛЛАҒӘЛИ УЛЫ

Башкортостан Республикаһы Стәрлетамак калаһы кала округының
муниципаль автономиялы дәйөм белем биреү учреждениеһы
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп уқытылған 12-се дәйөм белем биреү мәктәбе»

Приложение №2 к Положению о межрегиональном конкурсе «Учитель года башкирского языка и литературы – 2016»

СПРАВКА - ОБЪЕКТИВКА

1.	ФИО учителя (полностью на 2-х государственных языках по паспорту)	Ғәббәсов Рим Муллағәли улы Габбасов Рим Муллағалиевич
2.	Ссылка на сайт (личный сайт, блог на сайте образовательной организации)	http://gabbasovrim.wix.com/site-ru
3.	Дата рождения	30 июля 1966 года
4.	Образование: когда, какой вуз и факультет окончил	1992г., Башкирский государственный педагогический институт, филологический факультет
5.	Полное название и адрес школы по Уставу на 2-х государственных языках	Башкортостан Республикаһы Стәрлетамаҡ қалаһы қала округының “Айырым фәндәр тәрәнәйтеп уқытылған 12-се урта дәйәм белем биреү мәктәбе” муниципаль автономиялы белем биреү учреждениеһы Муниципальное автономное образовательное учреждение “Средняя общеобразовательная школа №12 с углубленным изучением отдельных предметов” городского округа город Стерлитамак Республики Башкортостан
6.	ФИО директора образовательной организации (полностью)	Маркелова Евгения Николаевна
7.	Общий стаж педагогической работы, в каких классах работает	21 год, 5-9 классах
8.	Прохождение курсов повышения квалификации: когда, какие?	*26.11.15-16.12.15г. “Психолого-педагогическое сопровождение инклюзивного образования в условиях реализации ФГОС” *19-24 октября 2015г. “Теоретические и методические особенности преподавания башкирского языка и литературы в условиях реализации ФГОС” *19-30 мая 2015г. “ИКТ в педагогической деятельности учителя родного языка в свете требований ФГОС” *11-16 ноября 2013г. “Создание в ОУ универсальной доступной среды, обеспечивающей интеграцию детей с ОВЗ в общество” *31.01.13-11.02.13г. “Содержание образования детей в специальных (коррекционных) классах и детей с ОВЗ в условиях введения ФГОС нового поколения” 04-13 апреля 2013г. “Психолого-педагогическое сопровождение детей с ОВЗ в условиях домашнего обучения” *02 – 20 декабря 2013г. “Информационные технологии в помощь учителю” *12-24 марта 2012г. “Менеджмент: управление персоналом в условиях инновационных изменений”
9.	Применяемые технологии	Тестирование, проектирование, игровые технологии, технология успеха.
10.	Кем выдвинут на конкурс	Педагогическим коллективом МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак
11.	Результаты выступления на городском конкурсе	*2015г., Конкурс «Шәжәрә байрам» - «Исследовательская работа», ученица 3 класса Мусина Софья заняла II место; * 2015г., Конкурс «Шәжәрә байрам» - Эссе «Моя семья – моя крепость», ученица 9 класса Фаттахова Регина заняла III место; *2013г., Конкурс «Пою мою республику» - «Сочинение», ученица 8 класса Галлямова Диана заняла III место; *2015г., Конкурс «Пою мою республику» - «Сочинение», Ульмасбаева Зарина заняла III место; *2015г., Конкурс исследовательских краеведческих работ «Дорогами Отечества - 2015» - ученица 8 класса Хайретдинова Лиана заняла III место; *2015г., Конкурс «Рыцари Золотого пера – 2015»,

		<i>Рахматов Марсель ученик 2 класса занял II место; *2015г., Конкурс «Рыцари Золотого пера – 2015», ученица 8 класса Хайретдинова Лиана заняла III место; *2015г. Конкурс «Рыцари Золотого пера – 2015», ученица 3 класса Мусина Софья заняла III место;</i>
12.	<i>В каких классах и по какому предмету (язык или литература) планирует открытый урок</i>	<i>5-7 класс, башкирский (государственный) язык</i>
13.	<i>По каким образовательным программам, учебникам работает, авторы учебника</i>	<i>Программа по башкирскому языку. //Ижевск: издательство «КнигоГрад», 2008, Башкирский язык – учебник для 7 класса русскоязычных школ, Габитова З.М., Усманова М.Г.</i>
14.	<i>Технические средства, которые Вам обязательно потребуются для проведения урока</i>	<i>Проектор, ноутбук</i>
15.	<i>Адрес, индекс рабочий, мобильный, домашний телефон конкурсанта</i>	<i>453100, г.Стерлитамак, ул.Тукаева, 2д. 89870176108</i>
16.	<i>Звания, награды, аттестационная категория</i>	<i>*Почетная грамота УНО г.Стерлитамак, *Почетная грамота Всемирного курултая башкир *Орден III степени «За вклад в развитие российского образования» *Высшая квалификационная категория</i>
17.	<i>Научные ресурсы</i>	<i>Интернет-ресурсы, электронные учебники</i>
18.	<i>Наиболее значимые проблемы в Вашей педагогической деятельности</i>	<i>Нет</i>
19.	<i>Семейное положение (укажите имя и отчество супруги, его профессию)</i>	<i>Женат, Альбина Ринатовна, старший продавец ЗАО «Тандер»</i>
20.	<i>Дети (возраст, имена, чем занимаются, интересы)</i>	<i>- Сын Риваль – 9 лет, ученик 3 класса МАОУ «Лицей №1» ГО г.Стерлитамак, занимается в художественной школе №1 - Сын Тамерлан – 6 лет, не учится, занимается в шахматной школе с 2015г.</i>
21.	<i>Публикации в печати: книги, брошюры, статьи и т.д.</i>	<i>18.02.2012г. «Ашказар» гәзите, мәкәлә “Туған телен белмәгән өсөн уны эшкә алмайзар...” 02.10.2015г. Сайт “Инфоурок” - Рабочая программа и КТП для 11 класса по башкирскому (государственному) языку. 06.01.2015г. Портал “Методкабинет.РФ” - Разработка урока, посвященного башкирскому народному поэту Мустаю Кариму”.</i>
22.	<i>Увлечения (хобби)</i>	<i>Садоводство, пчеловодство</i>
23.	<i>Юмористический случай из Вашей педагогической практики</i>	<i>3-сө класта диктант язabyз. Укытыусы шундай һөйләмде укыны: “Клубта халык шығрым тулы”. Юлай исемле укыусы урынынан һикереп торзо ла: “Тимәк, алма төшөрзэй урын да юк”, - тине.</i>
24.	<i>Паспортные данные (№, когда и кем выдан)</i>	<i>8011 387538 выдан 23.08.2011 Отделом УФМС России по Республике Башкортостан в городе Стерлитамак</i>
25.	<i>Социальный номер</i>	<i>026810407341</i>
26.	<i>Страховое свидетельство пенсионного фонда</i>	<i>018-582-032-49</i>
27.	<i>Победитель конкурса «Учитель года башкирского языка и литературы» - это (завершите фразу)</i>	<i>Победитель конкурса «Учитель года башкирского языка и литературы» - это результат высокого профессионализма.</i>
28.	<i>Дополнительные сведения. Факты, достойные упоминания.</i>	<i>- Член партии “Единая Россия” отделения Краснознаменское – 17 городского округа город Стерлитамак Республики Башкортостан - Член Союза журналистов РБ и РФ - Делегат II, III Всемирного курултая башкир</i>

Приложение №3 к Положению о межрегиональном конкурсе «Учитель года башкирского языка и литературы – 2016»

Ғәббәсов Рим Муллағәли улы Салауат педагогия училищеһын, 1992 йылда Башкорт дәүләт педагогия институтының филология факультетын тамамлаған. Стәрлетамак калаһының “Айырым фәндәре тәрәнәйтеп уҡытылған 12-се урта дөйөм белем биреү мәктәбе”ндә башкорт теле һәм әҙәбиәте уҡытыусыһы булып эшләй.

Дөйөм педагогик стажы – 21 йыл, башкорт теле һәм әҙәбиәте уҡытыусыһы буларак – 10 йыл. Юғары категориялы уҡытыусы.

Стәрлетамак калаһы халыҡ мәғарифы идаралығының, Бетә донъя башкорттары королтайының Мактау қағыззаны менән бүләкләнгән, “Рәсәй мәғарифы үсешенә индергән өлөшө өсөн” III дәрәжә орденына лайыҡ булған.

“Ашказар” кала гәзитендә “Туған телен белмәгән өсөн эшкә алмайҙар” мәкәләһе менән сығыш яһаған. “Литобраз” сайтында “Башкорт телен уҡытыуға яңы технологиялар, инновацион алымдар менән эшләү” уҡытыу-методик материалы, “Инфоурок” сайтында “11-се класс өсөн башкорт (дәүләт) теленән эш программаһы һәм календарь-тематик планлаштырыу” методик эшкәртмәһе, “Башкорт халқының “Аулак өй” йолаһы” темаһына эзләнеү эше, “Методкабинет.рф” порталында “Башкорт халыҡ шағиры Мостай Кәримгә арналған дәрес” методик эшкәртмәһе баһылып сыккан.

Уҡыусылары төрлө кимәлдәге конкурстарға, олимпиадаларға, викториналарға, фәнни-ғәмәли конференцияларға әүзем катнаша һәм призлы урындар яулай:

- “Шәжәрә байрамы” кала конкурсында 3-сө класс уҡыусыһы Мусина Софья “Эзләнеү эше” номинацияһында 2-се урын; 9-сы класс уҡыусыһы Фәтхәрова Регина “Ғаиләм – кәлғәм” эссеһы өсөн 3-сө урын алған.

- “Республикамды данлайым” кала конкурсының “Инша” номинацияһында 8-се класс уҡыусыһы Ғәлләмова Диана һәм 9-сы класс уҡыусыһы Үлмәсбаева Зарина иншалары 3-сө урынға лайыҡ булған.

- 8-се класс уҡыусыһы Хәйретдинова Лиананың “Ватаным юлдары – 2015” кала конкурсының тыуған якты өйрәнеү буйынса башкарған эзләнеү эше 3-сө урын алған, шулай уҡ Лиана Хәйретдинованың “Гүзәл Башкортостаныбыҙ – изге тәйәгебез” исемле иншаһы “Литобраз” порталының “Туған тел” Бетә Рәсәй ижади эштәр конкурсында беренсе урын алып, уҡыусыға киммәтле бүләк тапшырылған.

- “Кейекбаев уҡыуҙары” республика фәнни-ғәмәли конференцияһында 9-сы класс уҡыусыһы Суфиянов Илнурҙың сығышы I дәрәжә дипломына лайыҡ булған.

Уҡытыусы мәктәп, кала, республика кимәлендә уҙғарылған семинарларға, конференцияларға, асыҡ дәресләр үткәреүгә әүзем катнаша.

Буш вақыттарында баксала эшләй, ғаиләһе менән йәшелсә-емеш үстөрә, тәбиғәт коһағында ла ял итергә өлгөрә. Йәйге ял вақытында бер

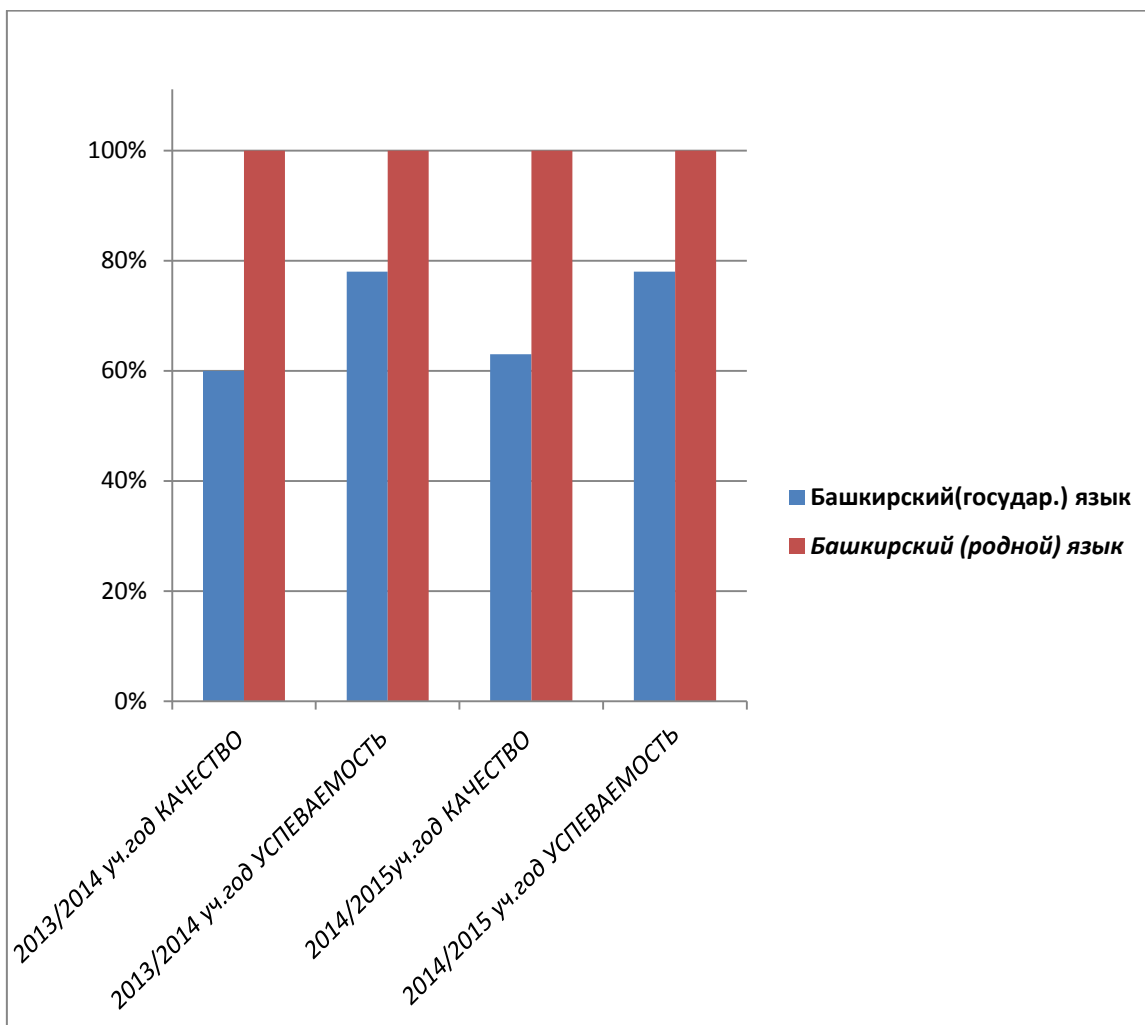
туған апаһына бал корттарын карауза, умарталарын тәрбиәләүзә һәм бал ағызыуза ярҙамлаша.

Ғаилә хәле – өйләнгән. Катыны Альбина Ринат кызы менән ике ул үҫтерә. Риваль 3-сө класта укый, Тамерлан бәләкәй булыуына карамастан шахмат мәктәбендә шөгөлләнә.

**Ҡуңғы ике йылда башкорт (дәүләт)
тәленән укыусыларҙың укыуҙа
өлгәшеүҙәренәң ыңғай
күрһәткестәре**

**Муниципаль, төбәк һәм
Бөтә Рәсәй һөнәри
конкурс-тарза катнашыу**

Кимәл	Сараның атамаһы	Төрө	Һөҙөмтә
Мәктәп	«Сифат билдәһе» аксалата премия алыуға иң яҡшы уҡытыусылар һөнәри конкурсы	Портфолио	Еңсөсө
Кала	«Башкорт теле һәм өзәбиәте йыл уҡытыусыһы - 2016»	Конкурс	Еңсөсө
Республика	Башкортостандың халыҡ шағиры Мостай Кәримдең тыууына 95 йыл тулыуға арналған «Мостай уҡыуҙары» республика өзәби-ижад конкурсы	«Мостай Кәрим. «Уҡытыусыма» шиғыры» темаһына дәрес эшкәртмәһе, «Дәрес» номинацияһы	Катнашыусы
Рәсәй	«Вопросита» Бөтө Рәсәй конкурсы	«Самый классный классный» блиц-олимпиадаһы	I урын
	Педагогтарҙың һөнәри оҫталығы «Минең иң яҡшы дәресем» III Бөтө Рәсәй конкурсы	«Гуманитар фәндәр циклы» номинацияһы	Диплом
	«Вопросита» Бөтө Рәсәй конкурсы	«Мәғариф өлкәһендә закондар һәм норматив хокуки акттар» блиц-олимпиадаһы	II урын
	НП ЭС «РЭОС» «Олимп» мәғариф һәм фән федераль үзәге	Полиолимпиада	Мақтау қағызы, «Олимп» мәктәп уҡыусылары халыҡ-ара олимпиадаһына лайыҡлы катнашыусыларҙы әҙерләүгә әүҙемлек өсөн
	НП ЭС «РЭОС» «Олимп» мәғариф һәм фән федераль үзәге	Полиолимпиада	«Рәсәй мәғарифы үсешенә индергән өлөш өсөн» ордены, III дәрәжә

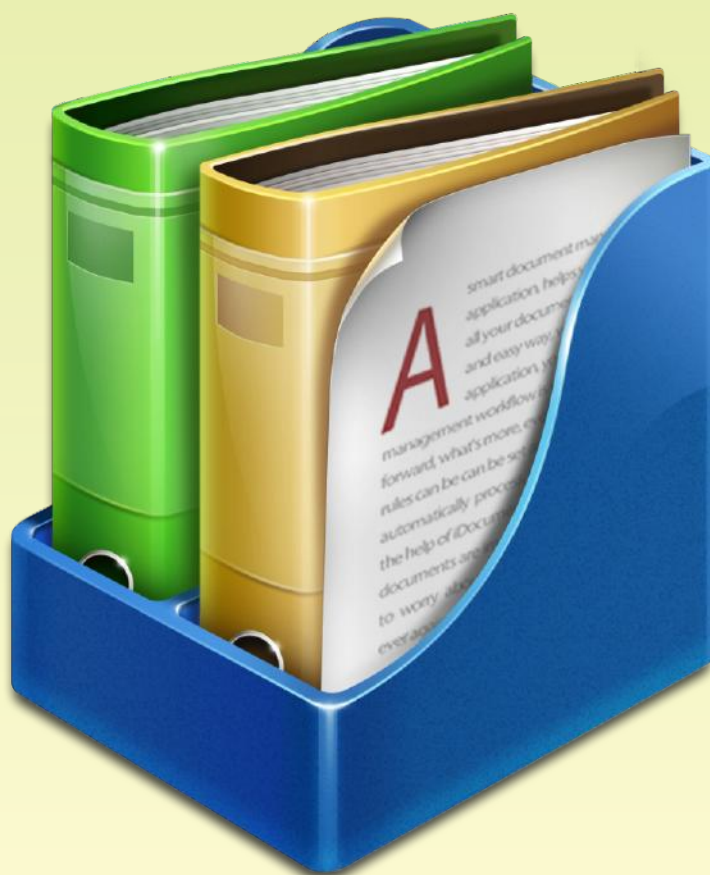
«АФТУ 12-се УДББМ»
директор урынбаҫары»

О.Ю.Ишназарова

Белешмэлэр

**Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»**

**МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан**

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Учитель башкирского языка и литературы Габбасов Рим Муллагалиевич МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак РБ систематически применяет электронные образовательные ресурсы в образовательном процессе, может обосновать необходимость их использования и показать эффективность применения.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Учитель башкирского языка и литературы Габбасов Рим Муллагалиевич МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак РБ систематически использует технологию проблемно-диалогического обучения, информационно-коммуникативные и здоровьесберегающие технологии, может обосновать необходимость их использования и показать эффективность применения.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Учитель башкирского языка и литературы Габбасов Рим Муллагалиевич МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак РБ в 2014 году принял участие в Республиканском литературно-творческом конкурсе «Мустаевские чтения», посвященном 95-летию со дня рождения народного поэта Башкортостана Мустая Карима, в номинации «Урок, посвященный творчеству М.Карима».

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлитамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Учитель башкирского языка и литературы Габбасов Рим Муллагалиевич
МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак РБ участвовал в дистанционном
Межрегиональном интернет-педсовете «Инновации и современные технологии в
системе образования», который проходил с 16.01.2015г по 16.02.2015г.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
уҡытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Учитель башкирского языка и литературы Габбасов Рим Муллағалиевич
МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак РБ участвовал принял участие в
вебинарах по теме:

- «Планирование современного урока: модели, этапы и планы», который
проходил 27.01.2015г.
- «Миссия выполняема, или как учителю освоить новый школьный стандарт»,
который проходил 30.01.2015г.
- «Как выбрать устройство для работы с электронным учебником?», который
проходил 12.02.2015г.
- «Основные подходы к оценке метапредметных результатов в основной
школе», который проходил 25.02.2015г.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
 Стәрлетамак калаһы кала
 округының
 МУНИЦИПАЛЬ
 АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
 БЕЛЕМ БИРЕҮ
 УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
 «Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
 укытылған 12-се урта дөйөм
 белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
 АВТОНОМНОЕ
 ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
 УЧРЕЖДЕНИЕ
 «Средняя общеобразовательная
 школа №12 с углубленным
 изучением отдельных предметов»
 городского округа город
 Стерлитамак Республики
 Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
 ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Открытые уроки, занятия, мероприятия Габбасова Рима Муллагалиевича

№ п/п	Мероприятие	Учебный год	Тема	Уровень мероприятия
1.	Урок башкирского (государственного) языка (6б класс) Семинар-практикум	2013/2014	«Башкортостанда көз. Сифат тураһында төшөнсә».	Город
2.	Урок башкирского (государственного) языка (5д класс) День открытых дверей, I корпус	2014/2015	«Яз килде. Башкорт алфавиты хәрефтәре һәм өндәре»	Школа
3.	Урок башкирского (государственного) языка (5д класс) День открытых дверей, II корпус	2014/2015	«Салауат Юлаев – башкорт халкының милли геройы. Интонация буйынса һөйләм төрҙәре»	Школа
4.	Педагогическая мастерская «Современные педагогические технологии для реализации требований ФГОС»	2015/2016	Применение электронных учебников и приложений при преподавании башкирского языка	Школа
5.	Урок башкирского (государственного) языка (7 класс) Городской конкурс «Учитель года башкирского языка и литературы - 2016»	2015/2016	«Спорт. һөйләм төрҙәре»	Город

Директор МАОУ «СОШ №12
 с УИОП» г. Стерлитамак РБ

Е.Н. Маркелова

Заместитель директор

Ф.Р.Газизова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлитамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕУ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

**Участие педагога Габбасова Рима Муллагалиевича
на заседаниях МО учителей башкирского языка, на педсоветах.**

№ п/п	Тема	Место выступления	№ протокола
1.	Результаты сдачи выпускниками 9-х классов ГИА	Педагогический совет школы	Протокол №1 от 28.08.2013г.
2.	Башкорт телен укытыуза яңы технологиялар, инновацион алымдар менән эшләү	МО учителей родных языков	Протокол №1 от 28.08.2014г.
3.	Мастер-класс «Применение на уроках башкирского языка технологии ситуации успеха»	МО учителей родных языков	Протокол №3 от 14.10.2015г.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Заместитель директор

Ф.Р.Газизова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлитамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Учитель башкирского языка и литературы Габбасов Рим Муллагалиевич
МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак РБ опубликовал в сетевом издании
«Литературно-образовательный портал для детей, молодежи и педагогов
«Литобраз» (ЭЛ № ФС 77 – 59934) учебно-методический материал «Башкорт
телен укытыуза яңы технологиялар, инновацион алымдар менән эшләү»,
г.Москва, 07.12.2014г.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Учитель башкирского языка и литературы Габбасов Рим Муллагалиевич
МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак РБ в 2015 году участвовал во
Всероссийском интернет-проекте «Педагогический опыт. Инновации, технологии,
разработки» и имеет публикации авторских работ на Всероссийском
педагогическом портале «МЕТОДКАБИНЕТ.РФ»:

1. Рабочая программа на 2014/2015 учебный год по башкирскому
(государственному) языку для 8а, 8б, 8в, 8г классов.
2. Разработка урока, посвящённого башкирскому народному поэту Мустаю
Кариму.
3. Использование компьютерных технологий в развитии речевой компетенции
у обучающихся в русских школах.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Профессиональная активность педагога Габбасова Р.М.

Уровень	Учебный год	Мероприятие	Вид деятельности
ОУ	2014/2015	Научно-практическая конференция «СЭМ»	Член жюри
Город	2014/2015	Муниципальный этап республиканской олимпиады по башкирскому языку и литературе	Член оргкомитета
	2014/2015	Выборочная диагностика по башкирскому языку	Ассистент

Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Воспитательная деятельность с учащимися Габбасова Рима Муллагалиевича

№ п/п	Виды деятельности	Текущая работа
1.	Классное руководство.	Классное руководство в 6Г классе.
2.	Работа с учащимися.	Проведение праздников «День здоровья»; конкурсов чтецов, рисунков; блиц-турнира «Я знаю как!» проекта «Новый урок», организация культпохода в кинокомплекс «Салават».
3.	Работа с родителями.	Проведение родительских собраний, индивидуальных консультаций, привлечение родителей к организации праздников и экскурсий; выступление на общешкольном родительском собрании учащихся 5-х параллелей по преподаванию башкирского (государственного) языка
4.	Взаимодействие с социальным педагогом, психологом.	Совместное проведение анкетирования учащихся и родителей. Обращение за консультацией к психологу и социальному педагогу.
5.	Создание здоровьесберегающих условий для учащихся, соблюдение техники безопасности.	Проведение динамических пауз и физминуток на уроках, чередование видов деятельности, обеспечение индивидуального и дифференцированного подхода, использование наглядных пособий; обязательное выполнение гигиенических требований; благоприятный эмоциональный настрой и психологический климат. Соблюдение техники безопасности.

Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
уқытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Курсовая подготовка учителя башкирского языка и литературы Габбасова Рима Муллагалиевича

Учебный год	Тема курсов, количество часов	Место прохождения КПК
12.03.2012- 24.03.2012	Менеджмент: управление персоналом в условиях инновационных изменений», 202 ч	ФГАОУ ДПО «Академия повышения квалификации и профессиональной переподготовки работников образования»
31.01.2013 – 11.02.2013	- «Содержание образования детей в спец. (коррекционных) классах и детей с ограниченными возможностями здоровья в условиях введения ФГОС нового поколения», 72 ч	Стерлитамакский филиал ФГБОУ ВО «БГУ»
04.04.2013 – 13.04.2013	«Учитель надомного обучения», 72 ч	ГАОУ ДПО «ИРО» РБ
11.11.2013 – 16.11.2013	«Создание в образовательных учреждениях универсальной доступной среды, обеспечивающей интеграцию детей с ограниченными возможностями здоровья в обществе», 108 ч	ГАОУ ДПО «ИРО» РБ
04.04.2013 – 13.04.2013	- «Психолого-педагогическое сопровождение детей с ограниченными возможностями здоровья в условиях надомного обучения», 2013г.;	ГАОУ ДПО «ИРО» РБ
19.05.2014 – 30.05.2014	«ИКТ в педагогической деятельности учителя родного языка в свете требований ФГОС», 108 ч	ГАОУ ДПО «ИРО» РБ
02.12.2013 – 20.12.2013	«Информационные технологии в помощь учителю», 72 ч	МАУДО «ИМЦ» городского округа г.Стерлитамак РБ
19.10.2015- 24.10.2015	«Теоретические и методические особенности преподавания башкирского языка и литературы в условиях реализации ФГОС», 108ч	ГАОУ ДПО «ИРО» РБ
26.11.2015- 16.12.2015	«Психолого-педагогическое сопровождение инклюзивного образования в условиях реализации ФГОС»	Стерлитамакский филиал ФГБОУ ВО «БГУ»

Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ

Е.Н. Маркелова

**Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»**

**МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан**

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Габбасов Рим Муллагалиевич является членом партии «Единая Россия» отделения Краснознаменское – 17 городского округа город Стерлитамак Республики Башкортостан.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Габбасов Рим Муллағалиевич с 05 .03.2013г. является членом избирательной комиссии с правом решающего голоса избирательного участка №672 городского округа город Стерлитамак Республики Башкортостан.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫ ДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Учитель башкирского языка и литературы Габбасов Рим Муллагалиевич МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак РБ участвовал в дистанционном Межрегиональном Интернет-педсовете «Педагогические традиции и инновационная образовательная среда – залог совершенствования системы образования», который проходил с 28.09.2015г. по 12.10.2015г.

В рамках Интернет-педсовета Габбасов Р.М. принимал активное обсуждение темы «Преподавание родных языков в условиях инновационного развития системы образования».

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

В рамках единого республиканского урока, посвященного дню рождения башкирского поэта-просветителя Мифтахетдина Акмуллы, учитель башкирского языка и литературы Габбасов Рим Муллағалиевич МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г.Стерлитамак РБ провел в 8 классе урок башкирского языка по теме «Жизнь и творчество Мифтахетдина Акмуллы. Стихотворение *«Башкорттарым, укыу кәрәк!»*».

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕҮ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

453100, г. Стерлитамак, Тукаева 2д, тел./ф. 8 (3473) 28-51-42, 28-36-81
ИНН0268022833, ОГРН 1020202082471 e-mail: srsh_12@mail.ru

Информационная справка

Учителю башкирского языка и литературы Габбасову Риму Муллагалиевичу по итогам аттестации педагогических работников присвоена высшая квалификационная категория.

Основание: Приказ МО РБ №913 от 29 апреля 2015 г.

**Директор МАОУ «СОШ №12
с УИОП» г. Стерлитамак РБ**

Е.Н. Маркелова

**Укыусыларзың дәрестән һуң
эшмәкәрлек буйынса
казаныштары**

Уқыусыларзың ижади әүземлеге				
Сараның кимәле	Уқыу йылы	Уқыусының фамилияһы, исеме	Сараның атамаһы	Һөҙөмтә
Мәктәп	2014/ 2015	Ғәлләмова Лиана, 9В класс	Башкорт теленән олимпиада	I урын
	2014/ 2015	Ғәлләмова Диана, 9В класс	Башкорт теленән олимпиада	II урын
	2014/ 2015	Фәттәхова Регина, 9Г класс	Башкорт теленән олимпиада	III урын
	2014/ 2015	Ҡотлоғужина Зарина, 9Г класс	Башкорт теленән олимпиада	Ҡатнашыусы
	2014/ 2015	Бакыева Әлфинә, 8Д класс	Башкорт теленән олимпиада	I урын
	2015/ 2016	Үлмәсбаева Зарина, 9Д класс	Башкорт теленән олимпиада	II урын
	2015/ 2016	Мәжитова Алһыу, 9Б класс	Башкорт теленән олимпиада	Ҡатнашыусы
	2014/ 2015	Ғәлләмова Диана, 9В класс	«СЭМ» фәнни-ғәмәли конференцияһы	Ҡатнашыусы
Ҡала	2014/ 2015	Мусина Софья, 3А класс	«Шәжәрә байрамы» конкурсы, «Ғаилә шәжәрәһе» номинацияһы	II урын
	2014/ 2015	Фәттәхова Регина, 9Г класс	«Шәжәрә байрамы» конкурсы, «Ғаиләм - кәлғәм» темаһына эссе	III урын
	2014/ 2015	Ғәлләмова Диана, 9В класс	«ЛИК» фәнни-ғәмәли конференцияһы	Ҡатнашыусы
	2014/ 2015	Хәйретдинова Лиана, 8Б класс	«Ватаным юлдары буйлап - 2015» фәнни-ғәмәли конференцияһы	III урын
	2014/ 2015	Мусина Софья, 3А класс	«Алтын канат рыцарҙары - 2015» конкурсы	III урын
	2014/ 2015	Рәхмәтов Марсель, 2А класс	«Алтын канат рыцарҙары - 2015» конкурсы	III урын
Республика	2013/ 2014	Суфиянов Ильнур, 9Д класс	«Кейекбаев уқыуҙары» республика фәнни-ғәмәли конференцияһы	I урын
	2014/ 2015	Тимерова Эльвина, 8Б класс	«Мостай уқыуҙары» әҙәби-ижад конкурсы	Ҡатнашыусы

	2014/ 2015	Ғәлләмова Лиана, 9В класс	«Мостай уқыулары» өзәби-ижад конкурсы	Ҡатнашыусы
	2014/ 2015	Әлибаева Эльвира, 8Бкласс	«Мостай уқыулары» өзәби-ижад конкурсы	Ҡатнашыусы
Республика	2014/ 2015	Бакыева Әлфинә, 8Д класс	Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына арналған ижади эштәрзең республика конкурсы	Еңеүсе
Рәсәй	2014/ 2015	Хәйретдинова Лиана, 8Бкласс	«Туған тел» өзәби конкурсы, «Литобраз» порталы	Еңеүсе
	2014/ 2015	Әсәзуллин Альберт, 3А класс	«Туған тел» өзәби конкурсы, «Литобраз» порталы	Ҡатнашыусы
	2014/ 2015	Фәттәхова Регина, 9Г класс	«Туған тел» өзәби конкурсы, «Литобраз» порталы	Ҡатнашыусы
	2014/ 2015	Ғәлләмова Диана, 9В класс	«Туған тел» өзәби конкурсы, «Литобраз» порталы	Ҡатнашыусы
	2014/ 2015	Сәлимғәреев Марсель, 3Б класс	«Туған тел» өзәби конкурсы, «Литобраз» порталы	Ҡатнашыусы
	2014/ 2015	Рәхмәтов Марсель, 2А класс	«Туған тел» өзәби конкурсы, «Литобраз» порталы	Ҡатнашыусы
	2014/ 2015	Иманғолова Зарина, 8Б класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	III урын
	2014/ 2015	Рахманғолов Рәмил, 5Д класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	I урын
	2014/ 2015	Мусина Софья, 3А класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение	I урын

			интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	
	2014/ 2015	Мусин Никита, 3Г класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	II урын
	2014/ 2015	Мырзағолова Камилла, 5Д класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	I урын
	2014/ 2015	Моисеева Анна, 3А класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	II урын
	2014/ 2015	Лоптева Екатерина, 4Г класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	III урын
	2014/ 2015	Андреев Евгений, 3Г класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	III урын
	2014/ 2015	Байбулатова Дарья, 5Б класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	III урын
Рәсәй	2014/ 2015	Акшенцева	Башкорт теленән	Җатнашыусы

2015	Наталья, 5Б класс	Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	
2014/ 2015	Әсәзуллин Альберт, 3А класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	III урын
2014/ 2015	Котлозаманов Камил, 4Г класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	II урын
2014/ 2015	Котлоғужин Алмаз, 3Б класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	II урын
2014/ 2015	Козлова Софья, 3А класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үсеш үзәге	II урын
2014/ 2015	Хәйретдинова Лиана, 8Б класс	Һәзиә Дәүләтшинан тормошона һәм ижадына арналған башкорт теленән һәм Өзәбиәтенән Бөтә Рәсәй викторинаһы, «ИнтеллектУм» дистанцион саралар үзәге	I урын
2014/ 2015	Шәрипова Азалия, 3Г класс	Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы,	II урын

			«Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үҫеш үзәге	
2014/ 2015	Хәмизуллин Илнур, 6Г класс		Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үҫеш үзәге	II урын
2014/ 2015	Үлмәҫбаева Зарина, 8Д класс		Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үҫеш үзәге	II урын
2014/ 2015	Исламоратов Марсель, 8Д класс		Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үҫеш үзәге	I урын
2014/ 2015	Исопова Карина, 8Д класс		Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үҫеш үзәге	I урын
2014/ 2015	Мәжитова Алһыу, 8Б класс		Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үҫеш үзәге	I урын
2014/ 2015	Тимерова Эльвина, 8Б класс		Башкорт теленән Бөтә Рәсәй олимпиадаһы, «Поколение интеллекта» дистанцион белем биреү һәм үҫеш үзәге	II урын

2015/ 2016	Озерских Александр, 6Д класс	Ш.Бабичтың тыуыуына 120 йыл тулыуға арналған башкорт теле һәм әзәбиәтенән Бәтә Рәсәй викторинаһы, «Интеллектуум» дистанцион саралар үзәге	II урын
2015/ 2016	Шәрипов Илдар, 9Д класс	Ш.Бабичтың тыуыуына 120 йыл тулыуға арналған башкорт теле һәм әзәбиәтенән Бәтә Рәсәй викторинаһы, «Интеллектуум» дистанцион саралар үзәге	III урын
2015/ 2016	Исаева Анастасия, 6Б класс	Ш.Бабичтың тыуыуына 120 йыл тулыуға арналған башкорт теле һәм әзәбиәтенән Бәтә Рәсәй викторинаһы, «Интеллектуум» дистанцион саралар үзәге	I урын
2015/ 2016	Андреев Евгений, 4Г класс	Ш.Бабичтың тыуыуына 120 йыл тулыуға арналған башкорт теле һәм әзәбиәтенән Бәтә Рәсәй викторинаһы, «Интеллектуум» дистанцион саралар үзәге	I урын
2015/ 2016	Шәрипова Азалия, 4Г класс	Ш.Бабичтың тыуыуына 120 йыл тулыуға арналған башкорт теле һәм әзәбиәтенән Бәтә Рәсәй викторинаһы, «Интеллектуум» дистанцион саралар үзәге	II урын
2015/ 2016	Тришина	Ш.Бабичтың	I урын

	2016	Анастасия, 6Б класс	тыуыуына 120 йыл тулыуға арналған башкорт теле нәм өзәбиәтенән Бөтә Рәсәй викторинаһы, «ИнтеллектУм» дистанцион саралар үзәге	
	2015/ 2016	Зиберт Герман, 6Б класс	Ш.Бабицтың тыуыуына 120 йыл тулыуға арналған башкорт теле нәм өзәбиәтенән Бөтә Рәсәй викторинаһы, «ИнтеллектУм» дистанцион саралар үзәге	I урын
Халык-ара	2015/ 2016	Акшенцева Наталья, 6Б класс	Башкорт теленән олимпиада, «Глобус» халык-ара олимпиадаһы	II урын
	2015/ 2016	Матвеев Владислав, 6Б класс	Башкорт теленән олимпиада, «Глобус» халык	II урын
	2015/ 2016	Мырзағолова Камилла, 6Д класс	Башкорт теленән олимпиада, «Глобус» халык	II урын
	2015/ 2016	Пикалов Даниил, 6Б класс	Башкорт теленән олимпиада, «Глобус» халык	IV урын
	2015/ 2016	Слепова Екатерина, 6Д класс	Башкорт теленән олимпиада, «Глобус» халык	II урын
	2015/ 2016	Федорова Полина, 6Д класс	Башкорт теленән олимпиада, «Глобус» халык	V урын
	2015/ 2016	Шишкин Иван, 6Б класс	Башкорт теленән олимпиада, «Глобус» халык	V урын
	2015/ 2016	Әлибаева Эльвира, 9Б класс	Башкорт теленән олимпиада, «Глобус» халык	V урын
	2015/ 2016	Тимерова Эльвина, 9Б класс	Башкорт теленән олимпиада, «Глобус» халык	V урын
	2015/ 2016	Үлмәсбаева	Башкорт теленән	V урын

Халык-ара	2016	Зарина, 9Д класс	олимпиада, “Глобус” халык	
	2015/ 2016	Мирранова Кристина, 8Б класс	Башкорт теленән олимпиада, “Глобус” халык	I урын
	2015/ 2016	Шәмсетдинов Булат, 8Б класс	Башкорт теленән олимпиада, “Глобус” халык	II урын
	2015/ 2016	Яхина Яна, 8Б класс	Башкорт теленән олимпиада, “Глобус” халык	I урын

“АФТУ 12-се УДББМ”
директор урынбаҗары”

О.Ю.Ишназарова

ГЛОБУС
МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫЙ КОНКУРС

ДИПЛОМ
№ 217084120

Награждается
Милена Владиславовна Мироман
СОШ №12 с углубленным изучением отдельных предметов
Российская Республика Башкортостан, г. Стәрлебаш

УЧАСТНИК
Международной Семантики ГЛОБУС
Диалектно-Башкирский язык, 6 класс

Набрало баллов: 96 из 100
Место в учреждении: 1
Место в начальном пулте: 2
Место в регионе: 2
Место в стране: 2
Место в мире: 2

Председатель оргкомитета
Директор ИИЛСЛТА, старший вице-президент Удмуртского государственного центра Российской академии наук, профессор, доктор филологических наук

Председатель жюри
Почетный работник высшего профессионального образования

ОСНОВНОЙ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ ЭКЗАМЕН

ГЛОБУС
МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫЙ КОНКУРС

ДИПЛОМ
№ 217084011

Награждается
Аманжол Натыль Викторовна
СОШ №12 с углубленным изучением отдельных предметов
Российская Республика Башкортостан, г. Стәрлебаш

УЧАСТНИК
Международной Семантики ГЛОБУС
Диалектно-Башкирский язык, 6 класс

Набрало баллов: 96 из 100
Место в учреждении: 1
Место в начальном пулте: 2
Место в регионе: 2
Место в стране: 2
Место в мире: 2

Председатель оргкомитета
Директор ИИЛСЛТА, старший вице-президент Удмуртского государственного центра Российской академии наук, профессор, доктор филологических наук

Председатель жюри
Почетный работник высшего профессионального образования

ОСНОВНОЙ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ ЭКЗАМЕН

ГЛОБУС
МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫЙ КОНКУРС

ДИПЛОМ
№ 217084001

Награждается
Мурзатгулова Камилла Александровна
СОШ №12 с углубленным изучением отдельных предметов
Российская Республика Башкортостан, г. Стәрлебаш

УЧАСТНИК
Международной Семантики ГЛОБУС
Диалектно-Башкирский язык, 6 класс

Набрало баллов: 96 из 100
Место в учреждении: 1
Место в начальном пулте: 2
Место в регионе: 2
Место в стране: 2
Место в мире: 2

Председатель оргкомитета
Директор ИИЛСЛТА, старший вице-президент Удмуртского государственного центра Российской академии наук, профессор, доктор филологических наук

Председатель жюри
Почетный работник высшего профессионального образования

ОСНОВНОЙ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ ЭКЗАМЕН

ГЛОБУС
МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫЙ КОНКУРС

ДИПЛОМ
№ 217084002

Награждается
Мигранова Кристина Андреевна
СОШ №12 с углубленным изучением отдельных предметов
Российская Республика Башкортостан, г. Стәрлебаш

УЧАСТНИК
Международной Семантики ГЛОБУС
Диалектно-Башкирский язык, 6 класс

Набрало баллов: 100 из 100
Место в учреждении: 1
Место в начальном пулте: 1
Место в регионе: 1
Место в стране: 1
Место в мире: 1

Председатель оргкомитета
Директор ИИЛСЛТА, старший вице-президент Удмуртского государственного центра Российской академии наук, профессор, доктор филологических наук

Председатель жюри
Почетный работник высшего профессионального образования

ОСНОВНОЙ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ ЭКЗАМЕН

ГЛОБУС
МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫЙ КОНКУРС

ДИПЛОМ
№ 217084005

Награждается
Яковс Вял Альбертовна
СОШ №12 с углубленным изучением отдельных предметов
Российская Республика Башкортостан, г. Стәрлебаш

УЧАСТНИК
Международной Семантики ГЛОБУС
Диалектно-Башкирский язык, 6 класс

Набрало баллов: 100 из 100
Место в учреждении: 1
Место в начальном пулте: 1
Место в регионе: 1
Место в стране: 1
Место в мире: 1

Председатель оргкомитета
Директор ИИЛСЛТА, старший вице-президент Удмуртского государственного центра Российской академии наук, профессор, доктор филологических наук

Председатель жюри
Почетный работник высшего профессионального образования

ОСНОВНОЙ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ ЭКЗАМЕН

ГЛОБУС
МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫЙ КОНКУРС

ДИПЛОМ
№ 217084006

Награждается
Слепова Виктория Сергеевна
СОШ №12 с углубленным изучением отдельных предметов
Российская Республика Башкортостан, г. Стәрлебаш

УЧАСТНИК
Международной Семантики ГЛОБУС
Диалектно-Башкирский язык, 6 класс

Набрало баллов: 96 из 100
Место в учреждении: 1
Место в начальном пулте: 2
Место в регионе: 2
Место в стране: 2
Место в мире: 2

Председатель оргкомитета
Директор ИИЛСЛТА, старший вице-президент Удмуртского государственного центра Российской академии наук, профессор, доктор филологических наук

Председатель жюри
Почетный работник высшего профессионального образования

ОСНОВНОЙ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ ЭКЗАМЕН

ГЛОБУС
МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫЙ КОНКУРС

ДИПЛОМ
№ 217084007

Награждается
Шамсутдинов Булат Ильдусович
СОШ №12 с углубленным изучением отдельных предметов
Российская Республика Башкортостан, г. Стәрлебаш

УЧАСТНИК
Международной Семантики ГЛОБУС
Диалектно-Башкирский язык, 6 класс

Набрало баллов: 96 из 100
Место в учреждении: 2
Место в начальном пулте: 2
Место в регионе: 2
Место в стране: 2
Место в мире: 2

Председатель оргкомитета
Директор ИИЛСЛТА, старший вице-президент Удмуртского государственного центра Российской академии наук, профессор, доктор филологических наук

Председатель жюри
Почетный работник высшего профессионального образования

ОСНОВНОЙ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ ЭКЗАМЕН

ГЛОБУС
МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫЙ КОНКУРС

ДИПЛОМ
№ 217084009

Награждается
Павлова Данила Андреевич
СОШ №12 с углубленным изучением отдельных предметов
Российская Республика Башкортостан, г. Стәрлебаш

УЧАСТНИК
Международной Семантики ГЛОБУС
Диалектно-Башкирский язык, 6 класс

Набрало баллов: 92 из 100
Место в учреждении: 2
Место в начальном пулте: 4
Место в регионе: 4
Место в стране: 4
Место в мире: 4

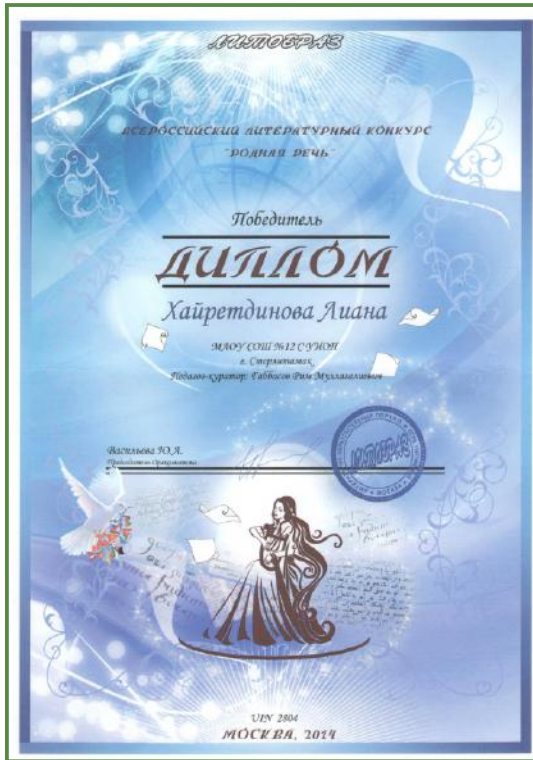
Председатель оргкомитета
Директор ИИЛСЛТА, старший вице-президент Удмуртского государственного центра Российской академии наук, профессор, доктор филологических наук

Председатель жюри
Почетный работник высшего профессионального образования

ОСНОВНОЙ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ ЭКЗАМЕН

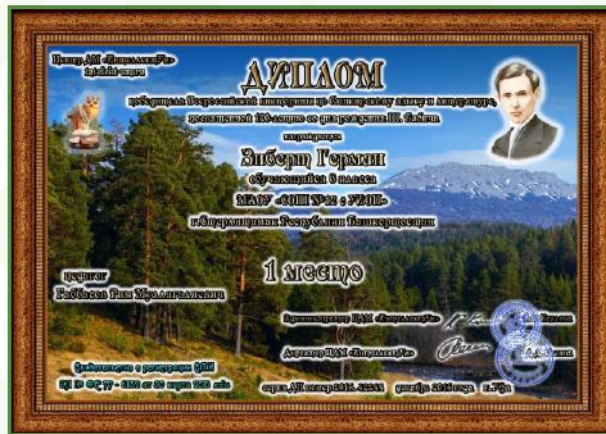

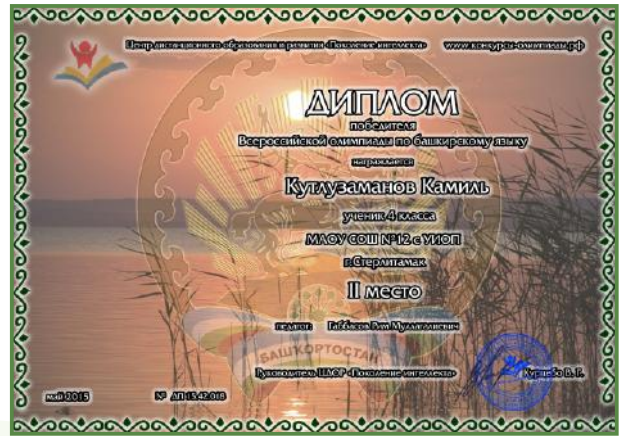
Айырым фәндәр тәрәнәйтеп укытылған 12-се урта дөйөм белем биреү мәктәбенең 8б класс укыусыһы Лиана Хәйретдинова «ЛИТОБРАЗ» әзәбиәт һәм белем биреү порталы ойшторған «Туған тел» Бөтә Рәсәй әзәби конкурсында катнашты. Конкурстың максаты булып балалар һәм йәштәрҙең туған телдәр тарихын, телде йөрөтөүсә халықтың мәҙәниәтен һәм тарихын өйрәнеүгә әүҙемлеген дәртләндерәү тора. «Туған тел» конкурсында катнашыу өсөн язылған эш рус телендә түгел, ә укыусының туған телендә ижад ителергә тейеш. Ошо конкурска Лиана Хәйретдинова (етәксәһе башкорт теле һәм әзәбиәте укытыусыһы Рим Муллағәли улы Ғәббәсов) «Гүзәл Башкортостаныбыз – изге төйәгебез» темаһына инша язып ебәрҙе. Үҙенең йәш категорияһында (14-18 йәш) Лиана Хәйретдинова өңөсө тип табылды. Ул диплом һәм киммәтле бүләккә лайыҡ булды.

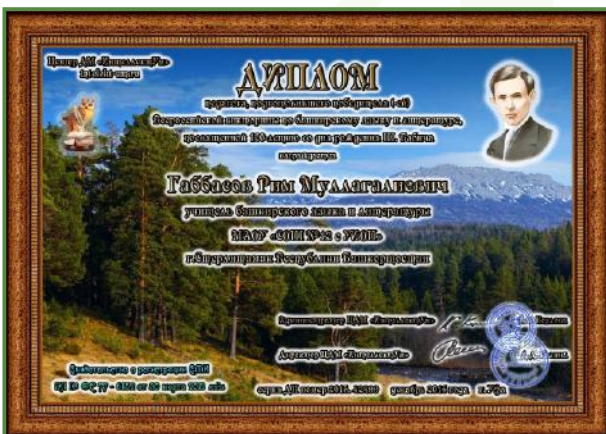

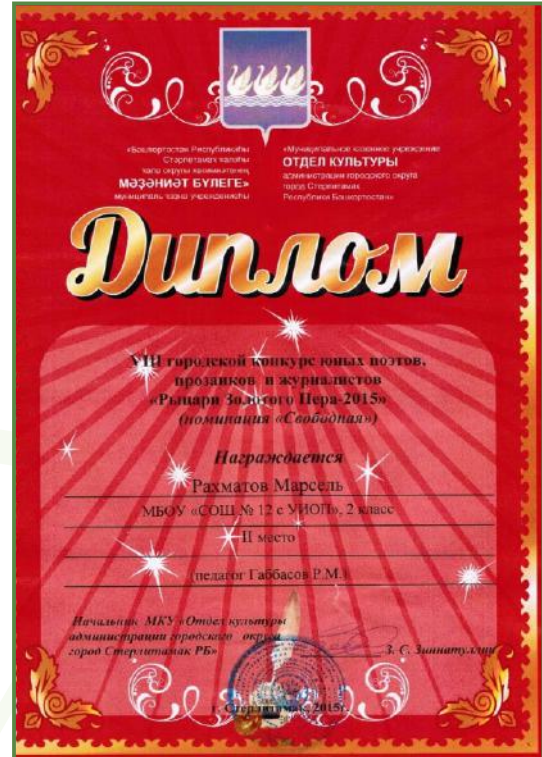

**Класс етәксеһе вазифаһын
башкарыу буйынса
уҡытыусы эшмәкәрлегенең
ыңғай һөҙөмтәләре**

Класс етәксеһе буларак уқыусыларының қазаныштары				
Кимәл	Уқыу йылы	Уқыусының фамилияһы, исеме	Сараның атамаһы	Һөҙөмтә
Мәктәп	2014/2015	6Г класс уқыусылары	Сәләмәтлек көнө, 6-сы кластар араһында спорт эстафетаһы	III урын
	2014/2015	Әхмәтшина Лиана, 6Г класс	Дан минуты	Катнашыусы
Кала	2014/2015	Солтанов Данил, 6Г класс	«Весенняя котовасия – 2015» балалар ижади эштәр конкурсы	Катнашыусы
Рәсәй	2014/2015	Фёдорова Полина	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	Катнашыусы
	2014/2015	Филиппова Кристина	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	Катнашыусы
	2014/2015	Осипова Валерия	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	Катнашыусы
	2014/2015	Мырзағолова Камилла	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	Катнашыусы
	2014/2015	Хәмизуллин Илнур	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын
	2014/2015	Ғәмбәров Артур	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын

			проекты	
	2014/2015	Порунов Максим	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын
Рәсәй	2014/2015	Әхмәтшина Лиана	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын
	2014/2015	Магеррамов Аслан	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын
	2014/2015	Орлова Анастасия	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын
	2014/2015	Болотова Виктория	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын
	2014/2015	Балашова Диана	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын
	2014/2015	Япрынцева Юлия	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын
	2014/2015	Левитина Диана	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын
	2014/2015	Шатунов Иван	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	I урын

	2014/2015	Марищенко Алексей	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	II урын
Рәсәй	2014/2015	Хәйеров Марсель	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	II урын
	2014/2015	Яппарова Виктория	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	II урын
	2014/2015	Солтанов Данил	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	II урын
	2014/2015	Кочедыкова Надежда	«Я знаю как!» дистанцион блиц-турниры, «Новый урок» проекты	II урын
	2014/2015	Кочедыкова Надежда	«Краски» балалар ижады конкурсы, «Мир глазами детей» номинацияһы	I урын
	2014/2015	Шатунов Иван	«Олимп» мәктәп уқыусылары олимпиадаһы	Катнашыусы
	2014/2015	Марищенко Алексей	«Олимп» мәктәп уқыусылары олимпиадаһы	Катнашыусы
	2014/2015	Орлова Анастасия	«Олимп» мәктәп уқыусылары олимпиадаһы	Катнашыусы
	2014/2015	Втюрина Алёна	«Олимп» мәктәп уқыусылары олимпиадаһы	Катнашыусы
	2014/2015	Нурғәлиев Артур	«Олимп» мәктәп уқыусылары олимпиадаһы	Катнашыусы
	2014/2015	Левитина	«Олимп» мәктәп	Катнашыусы

		Диана	уқыусылары олимпиадаһы	
	2014/2015	Порунов Максим	«Олимп» мектеп уқыусылары олимпиадаһы	Катнашыусы
Халык-ара	2014/2015	Хәмизуллин Илнур	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	Катнашыусы
	2014/2015	Марищенко Алексей	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	II урын
	2014/2015	Кочедыкова Надежда	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Япрынцева Юлия	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион	III урын

Халык-ара			олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	
	2014/2015	Левитина Диана	Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Шатунов Иван	Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Нурғәлиев Артур	Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	II урын
Халык-ара	2014/2015	Балашова Диана	Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок»	II урын

			порталы	
	2014/2015	Шумаков Глеб	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүҙең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	II урын
	2014/2015	Болотова Виктория	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүҙең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	II урын
	2014/2015	Фәйрүшин Артур	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүҙең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Магеррамов Аслан	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүҙең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Орлова	Бөйөк Ватан	III урын

		Анастасия	һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	
	2014/2015	Солтанов Данил	Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Порунов Максим	Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	II урын
	2014/2015	Яппарова Виктория	Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	II урын
	2014/2015	Озерских Александр	Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70	III урын

			Йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	
	2014/2015	Манаев Егор	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Мырзағәлиев Радмир	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Фёдорова Полина	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Филиппова Кристина	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған	III урын

			«Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	
	2014/2015	Мырзағолова Камилла	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Лебедев Ленар	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Ғиләжев Динар	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Рәхмәнғолов Рамил	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүзең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся»	III урын

			дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	
	2014/2015	Мостафина Ангелина	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүҙең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын
	2014/2015	Мостафина Агнесса	Бөйөк Ватан һуғышында Өңөүҙең 70 йыллығына арналған «Знаем, помним, гордимся» дистанцион олимпиадаһы, «Инфоурок» порталы	III урын

“АФТУ 12-се УДББМ”
директор урынбаҫары”

О.Ю.Ишназарова

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Мустафина Аггесса
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Изяфурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Организатор – Проект "Изяфурок" (Изяфурок.рф)
Спонсорство и поддержка конкурса: ОАО "Башкиртелеком" – 2015-2016
Издатель: Национальный центр по развитию сферы услуг в сфере образования Республики Башкортостан
Список участников и победителей размещен на сайте центра ИЯО.рф

5 класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск, Республика Башкортостан
Б15-8517/02

18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Озерских Александр
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Изяфурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Организатор – Проект "Изяфурок" (Изяфурок.рф)
Спонсорство и поддержка конкурса: ОАО "Башкиртелеком" – 2015-2016
Издатель: Национальный центр по развитию сферы услуг в сфере образования Республики Башкортостан
Список участников и победителей размещен на сайте центра ИЯО.рф

5 класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск, Республика Башкортостан
Б15-8155/02

18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Нургалеев Артур
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Изяфурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Организатор – Проект "Изяфурок" (Изяфурок.рф)
Спонсорство и поддержка конкурса: ОАО "Башкиртелеком" – 2015-2016
Издатель: Национальный центр по развитию сферы услуг в сфере образования Республики Башкортостан
Список участников и победителей размещен на сайте центра ИЯО.рф

5 класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск, Республика Башкортостан
Б15-1366/02

18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Мустафина Ангелина
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Изяфурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Организатор – Проект "Изяфурок" (Изяфурок.рф)
Спонсорство и поддержка конкурса: ОАО "Башкиртелеком" – 2015-2016
Издатель: Национальный центр по развитию сферы услуг в сфере образования Республики Башкортостан
Список участников и победителей размещен на сайте центра ИЯО.рф

5 класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск, Республика Башкортостан
Б15-8503/02

18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Марищенко Алексей
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Изяфурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Организатор – Проект "Изяфурок" (Изяфурок.рф)
Спонсорство и поддержка конкурса: ОАО "Башкиртелеком" – 2015-2016
Издатель: Национальный центр по развитию сферы услуг в сфере образования Республики Башкортостан
Список участников и победителей размещен на сайте центра ИЯО.рф

6 класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск, Республика Башкортостан
Б15-1925/02

18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Лебедев Ленар
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Изяфурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Организатор – Проект "Изяфурок" (Изяфурок.рф)
Спонсорство и поддержка конкурса: ОАО "Башкиртелеком" – 2015-2016
Издатель: Национальный центр по развитию сферы услуг в сфере образования Республики Башкортостан
Список участников и победителей размещен на сайте центра ИЯО.рф

5 класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск, Республика Башкортостан
Б15-8238/02

18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Кочедыкова Надежда
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Изяфурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Организатор – Проект "Изяфурок" (Изяфурок.рф)
Спонсорство и поддержка конкурса: ОАО "Башкиртелеком" – 2015-2016
Издатель: Национальный центр по развитию сферы услуг в сфере образования Республики Башкортостан
Список участников и победителей размещен на сайте центра ИЯО.рф

6 класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск, Республика Башкортостан
Б15-1944/02

18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Болотова Виктория
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Изяфурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Организатор – Проект "Изяфурок" (Изяфурок.рф)
Спонсорство и поддержка конкурса: ОАО "Башкиртелеком" – 2015-2016
Издатель: Национальный центр по развитию сферы услуг в сфере образования Республики Башкортостан
Список участников и победителей размещен на сайте центра ИЯО.рф

6 класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск, Республика Башкортостан
Б15-1976/02

18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Балашова Диана
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Изяфурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Организатор – Проект "Изяфурок" (Изяфурок.рф)
Спонсорство и поддержка конкурса: ОАО "Башкиртелеком" – 2015-2016
Издатель: Национальный центр по развитию сферы услуг в сфере образования Республики Башкортостан
Список участников и победителей размещен на сайте центра ИЯО.рф

6 класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск, Республика Башкортостан
Б15-1971/02

18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Левитина Диана
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Инфоурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Приниматель: «Проект "Инфоурок" (Иванова И.И.)
Специальное учреждение «ИИИТ» (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015

Б класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск Республики Башкортостан
Б15-1954/02 18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Яппарова Виктория
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Инфоурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Приниматель: «Проект "Инфоурок" (Иванова И.И.)
Специальное учреждение «ИИИТ» (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015

Б класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск Республики Башкортостан
Б15-2004/02 18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Шатунов Иван
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Инфоурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Приниматель: «Проект "Инфоурок" (Иванова И.И.)
Специальное учреждение «ИИИТ» (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015

Б класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск Республики Башкортостан
Б15-1962/02 18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Федорова Полина
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Инфоурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Приниматель: «Проект "Инфоурок" (Иванова И.И.)
Специальное учреждение «ИИИТ» (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015

Б класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск Республики Башкортостан
Б15-8207/02 18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Шумаков Иван
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Инфоурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Приниматель: «Проект "Инфоурок" (Иванова И.И.)
Специальное учреждение «ИИИТ» (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015

Б класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск Республики Башкортостан
Б15-1973/02 18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Порунов Максим
занявший(ая) 2 место
в международной дистанционной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Инфоурок»
(количество набранных баллов **14** из 15)

Приниматель: «Проект "Инфоурок" (Иванова И.И.)
Специальное учреждение «ИИИТ» (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015

Б класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск Республики Башкортостан
Б15-1998/02 18.05.2015

Инфоурок

СЕРТИФИКАТ
УЧАСТНИКА
Настоящим подтверждается, что

Орлова Анастасия
принимав(а) участие в международной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Инфоурок»
Количество набранных баллов: **11** из 15

Приниматель: «Проект "Инфоурок" (Иванова И.И.)
Специальное учреждение «ИИИТ» (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015

Б класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск Республики Башкортостан
Б15-1990/04 18.05.2015

Инфоурок

СЕРТИФИКАТ
УЧАСТНИКА
Настоящим подтверждается, что

Хамидуллин Ильнур
принимав(а) участие в международной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Инфоурок»
Количество набранных баллов: **12** из 15

Приниматель: «Проект "Инфоурок" (Иванова И.И.)
Специальное учреждение «ИИИТ» (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015

Б класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск Республики Башкортостан
Б15-1937/04 18.05.2015

Инфоурок

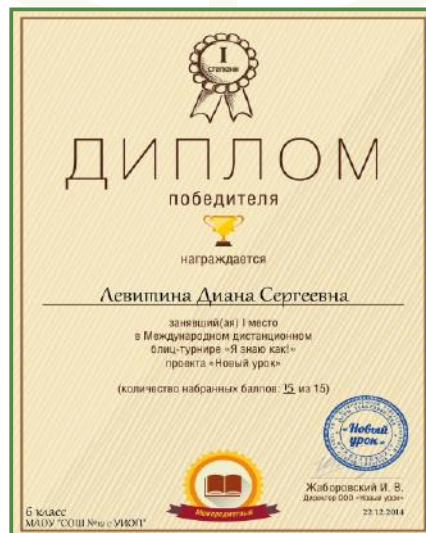
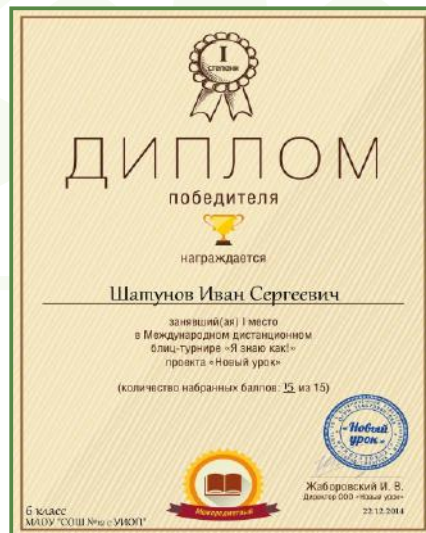
Свидетельство
Настоящим подтверждается, что

Габбасов Рим Муллагалиевич
подготовил(а) к участию в международной олимпиаде
по теме "Знаем, помним, гордимся"
проекта «Инфоурок» учащиеся,
ставших победителями
(занявших **1,2,3** места)

Приниматель: «Проект "Инфоурок" (Иванова И.И.)
Специальное учреждение «ИИИТ» (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015
Иванов Иван Иванович (ИИИТ) № 2015/2015

Б класс
МАОУ СОШ № 12 с УИОП г.Старотатарск Республики Башкортостан
Б15-23645102/05 18.05.2015

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Балашова Диана Юрьевна

занявший(ая) 1 место
в Международном дистанционном
блиц-турнире «Я знаю как!»
проекта «Новый урок»
(количество набранных баллов: 15 из 15)

Жаборовский И. В.
директор ООО «Новый урок»
22.12.2014

ДИПЛОМ
победителя
награждается

Султанов Данил Сергеевич

занявший(ая) 1 место
в Международном дистанционном
блиц-турнире «Я знаю как!»
проекта «Новый урок»
(количество набранных баллов: 14 из 15)

Жаборовский И. В.
директор ООО «Новый урок»
22.12.2014

СЕРТИФИКАТ
УЧАСТНИКА
Настоящим подтверждается, что

Осипова Валерия

принимал(а) участие в Международном дистанционном
блиц-турнире «Я знаю как!»
проекта «Новый урок»
(количество набранных баллов: 12 из 15)

Жаборовский И. В.
директор ООО «Новый урок»
22.12.2014

СЕРТИФИКАТ
УЧАСТНИКА
Настоящим подтверждается, что

Филиппова Кристина

принимал(а) участие в Международном дистанционном
блиц-турнире «Я знаю как!»
проекта «Новый урок»
(количество набранных баллов: 12 из 15)

Жаборовский И. В.
директор ООО «Новый урок»
22.12.2014

СЕРТИФИКАТ
УЧАСТНИКА
Настоящим подтверждается, что

Федорова Полина

принимал(а) участие в Международном дистанционном
блиц-турнире «Я знаю как!»
проекта «Новый урок»
(количество набранных баллов: 11 из 15)

Жаборовский И. В.
директор ООО «Новый урок»
22.12.2014

СВИДЕТЕЛЬСТВО
Настоящим подтверждается, что

Габбасов Рим Муллагалиевич

подготовил(а) и участие
в Международном дистанционном
блиц-турнире «Я знаю как!»
проекта «Новый урок»
учащихся, ставших победителями
[занявших 1,2 место(а)]

Жаборовский И. В.
директор ООО «Новый урок»
22.12.2014

КУБОК ГАГАРИНА ОБРАЗОВАТЕЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ПРОЕКТ
ДЛЯ ОБУЧАЮЩИХСЯ 1-7 КЛАССОВ
12-14 ОКТЯБРЬ 2015 ГОДА

БЛАГОДАРНОСТЬ
Габбасову Риму Муллагалиевичу
клас. руководителю 6 Г класса МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г. Стерлитамак РБ.

За активную организационную работу по подготовке и проведению Республиканского олимпиады школьников на Кубок имени Ю.А. Гагарина 2014/2015 учебного года.

Благодарим и развиваем дальнейшее сотрудничество, в формировании творческого и научного потенциала одаренных детей – юных патриотов своей большой и малой Родины, содержание питания и полноценного развития современности – надежда и будущее. Мы уверены в успешном будущем нашей страны.

Мы высоко ценим творческую работу с Вами и искренне благодарим, что успех Олимпиады во многом зависит от Вашей работы. Спасибо за вашу активную гражданскую позицию! Выразили надежду на дальнейшее сотрудничество.

КОЖАЛЕНКО В.В., директор МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г. Стерлитамак РБ
АНТКУЛОВА Э.Р., директор МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г. Стерлитамак РБ
ДЕДЯРЕВ А.Н., директор МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г. Стерлитамак РБ

26 апреля 2015 года

ГРАМОТА
НАГРАЖДАЕТСЯ

Команда 6 Г класса,
Занимая 1 место
в «Весёлых стартах»
в рамках праздника «День здоровья»

МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г. Стерлитамак РБ
Цель: активировать творческие способности обучающихся.

2014

Вопроситма
Конкурс для детей и педагогов

Диплом
Награждается
Габбасов Рим Муллагалиевич
классный руководитель 6 Г класса
МАОУ «СОШ №12 с УИОП»
Республика Башкортостан
г. Стерлитамак

Победитель (1 место)
Всероссийского конкурса «Вопроситма»
БШЛ, олимпиада: «Самый классный классный»

Дата участия в конкурсе: 17.03.2015
Номер диплома: ВР25-5183402723303

Директор учебного центра:
Степанова Наталья Александровна
2015

**Квалификацияны күтәреү,
һөнәри әзерлек**

Габбасову Риму Муллагалиевичу, учителю башкирского языка и литературы, в апреле 2015г. по итогам аттестации педагогических работников присвоена высшая квалификационная категория.

Приказ МО РБ №913 от 29 апреля 2015г.

Приказом №2 в апреле 2015г. Министерством образования Республики Башкортостан от 29.04.2015 №913 образован №4 от 16а апреля 2015 года комиссия по аттестации педагогических работников государственных и муниципальных образовательных учреждений Республики Башкортостан

№	ФИО	Место работы	Должность
1.	Афанасьев Евгений Леонидович	МБОУ ДОД «СДКТ и Э» городской округ г. Стерлитамак	ведущий методический работник образования
2.	Абдуллин Адыл Рафикович	МАОУ «Гимназия №5» городской округ г. Стерлитамак	учитель
3.	Аксенов Людмила Александровна	МБОУ «СОШ №25» городской округ г. Стерлитамак	учитель
4.	Алтангулова Элея Шакировна	МАОУ «Детский сад № 82» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
5.	Амаров Дина Гомисовна	МАОУ «Детский сад № 82» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
6.	Андреева Людмила Александровна	МБОУ «Детский сад № 20» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
7.	Безоска Любовь Викторовна	МБОУ «СОШ №2» городской округ г. Стерлитамак	учитель
8.	Боронь Лилия Юлиановна	МАОУ «Гимназия №5» городской округ г. Стерлитамак	учитель
9.	Бонинина Татьяна Владимировна	МАОУ «Детский сад №13» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
10.	Вашинко Лариса Юрьевна	МАОУ «Детский сад №2» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
11.	Великова Елена Юрьевна	МАОУ «Детский сад № 24» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
12.	Воробьева Наталья Анатольевна	МАОУ «Детский сад №76» городской округ г. Стерлитамак	старший воспитатель

13.	Виталиева Лилия Флоровна	МАОУ «ПР - детский сад №8» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
14.	Вилкина Лариса Ульфатовна	МАОУ «Детский сад № 33» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
15.	Галиева Маргарита Раисовна	МАОУ «Детский сад №8» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
16.	Галимова Гузель Фанисовна	МАОУ «Детский сад № 21» - ОВ городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
17.	Галиева Регина Ташировна	МБОУ «СОШ №20» городской округ г. Стерлитамак	учитель
18.	Губайдуллина Эльмира Нурисовна	МАОУ ДОД «СД» городской округ г. Стерлитамак	научный сотрудник образовательного учреждения
19.	Гарипова Гюльсия Сергеевна	МАОУ «СОШ № 30» городского округа г. Стерлитамак	учитель
20.	Гилеязитдинова Равиля Рафаэловна	МАОУ «СОШ №21» г. Стерлитамак РБ	учитель
21.	Гин Мушкетировна	МАОУ «СОШ № 12» городской округ г. Стерлитамак	учитель
22.	Давыдова Ольга Николаевна	МАОУ «СОШ №21» городской округ г. Стерлитамак	учитель
23.	Дригачева Татьяна Евгеньевна	МБОУ «Детский сад № 32» РБ	воспитатель
24.	Зыкова Елена Михайловна	МБОУ «Детский сад № 35» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
25.	Исханиева Галия Фанисовна	МАОУ «Детский сад №8» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
26.	Каримова Татьяна Александровна	МБОУ «Детский сад № 35» городской округ г. Стерлитамак	музыкальный руководитель
27.	Каримова Ольга Юрьевна	МБОУ «Детский сад № 32» городской округ г. Стерлитамак	воспитатель
28.	Карпова Алена Дмитриевна	МАОУ «Детский сад №91» городской округ г. Стерлитамак	старший воспитатель
29.	Корниенко Татьяна Александровна	МАОУ №82 городской округ г. Стерлитамак	учитель - логопед

**Башкортт телен укытыу барышында
заманса белем бирев, шул иҗәптән
мәғлүмәт-коммуникацион
технологиялар кулланыу**

Технологияның атамаһы	Кулланыу кимәле		Һөҙөмтә
	Айырым элементтар кимәлендә	Системалы кулланыу (бер нисә йыл дауамында)	
Шәхескә йүнәлтелгән белем биреү	Шығыр һөйләүселәр кала конкурсында катнашыу.	Башкорт теле һәм Өзәбиәте декадаһында катнашыу.	Девиант үсмерзәре педагогик һәм социаль яктан реабилитациялау.
Мәғлүмәт	Уқыусыларҙың шәхси проекттарын «Ватаным юлдары буйлап - 2015» кала конкурсына Өҙерләү.	ФДББС сиктәрәндә, З.М.Фәбитова программаһы буйынса 5-се кластан алып 8-се класка тиклем.	Ватаным юлдары буйлап - 2015» кала конкурсында призлы урын яулау.
Баланың белемен үстәреү	Девиант балалар өсөн шәхси һәм төрлө кимәлдәге заданиелар һәм тестар Өҙерләү.	2013-2015 йй. 5-се кластан алып 7-се класка тиклем психик үсеше тоткарланған уқыусылар менән эшләү.	Башкорт теле буйынса 5-7 кластар өсөн шәхси һәм төрлө кимәлдәге тестар комплекты.
Компьютер	Айырым дәрес-презентациялар эшкәртеү.	Дәрес конспекттарын эшкәртеү.	Автор дәрестәре.
Хезмәттәшлек технологиялары	Драмалаштырыузы, ролле уйындарзы, интерактив әңгәмәләрзә бергәләп хикәйәләр төзөү өсөн		Социаль йәшәүгә кулайлаштырыу, балаларҙың белем алыу сифатын күтәреү.

“АФТУ 12-се УДББМ”
директор урынбаҫары”

О.Ю.Ишназарова

**Педагогик тәҗрибәне
йомғаклау һәм уртаклашыу
(оҫталык дәресләре, семинарлар,
конференциялар һ.б.)**

Маркетова Е.Н.
2015 г.

лр n 461

Программа Педагогической мастерской

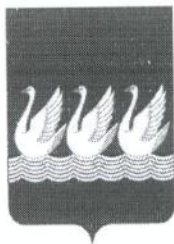
«Современные педагогические технологии для реализации требований ФГОС»

№	Тема	Ф.И.О.	Корпус/ кабинет	Время
1.	Применение электронных учебников и приложений при преподавании башкирского языка	Габбасов Р.М.	1/40	10.30-10.50
2.	"Подготовка к сочинению на уроках литературы в 5-11 классах"	Молодкина О.В.	1/23	10.30-10.50
3.	Интерактивная доска как инструмент при реализации ФГОС нового поколения	Боровикова А.Ю.	1/37	10.30-10.50
4.	Активные методы, стимулирующие познавательную деятельность на уроках английского языка в 5 классах в условиях реализации ФГОС	Суркова Т.Ю.	1/36	11.00-11.20
5.	Метод проектов, математика и ФГОС	Ишназарова О.Ю.	1/20	11.00-11.20
6.	Указать дорогу или использование кейс-технологии на уроках истории и обществознания	Точилкин Е.А.	1/14	11.00-11.20
7.	Групповая работа на уроках ОРКСЭ	Сергеева Л.В.	2/3	10.00-10.20
8.	Прием кластер. Использование технологии креативного мышления, как способ повышения качества обучения учащихся	Мурясова Д.Т.	2/2	10.00-10.20
9.	Работа с иллюстрацией как средство формирования информационной компетентности обучающихся	Базанова С.А.	2/12	10.00-10.20
10.	Технология продуктивного чтения в образовательной системе «Школа 2100»	Нафикова Е.Г.	2/18	10.00-10.20

14.10.15г.

Ответственный администратор:
Ишназарова О.Ю.,
Федорова О.В.

Башкортостан Республикаһы
Стәрлетамак калаһы кала
округының
МУНИЦИПАЛЬ
АВТОНОМИЯЛЫ ДӨЙӨМ
БЕЛЕМ БИРЕУ
УЧРЕЖДЕНИЕҢЫ
«Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
укытылған 12-се урта дөйөм
белем биреу мәктәбе»

МУНИЦИПАЛЬНОЕ
АВТОНОМНОЕ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
«Средняя общеобразовательная
школа №12 с углубленным
изучением отдельных предметов»
городского округа город
Стерлитамак Республики
Башкортостан

БОЙОРОК
«10» 10 2015 й.

№ 461

ПРИКАЗ
«10» 10 2015 г.

**О проведение в школе Педагогической мастерской
«Современные педагогические технологии для реализации требований ФГОС»**

На основании общешкольного плана работы, плана работы методического совета

ПРИКАЗЫВАЮ

1. Провести 14.10.15 Педагогическую мастерскую для педагогов школы «Современные педагогические технологии для реализации требований ФГОС»
2. Утвердить программу Педагогической мастерской (Приложение 1.)
3. Руководителям методических объединений обеспечить явку педагогов
4. Контроль исполнения данного приказа возложить на заместителя директора **Ишназарову О.Ю. и Федорову О.В.**

Директор МАОУ «СОШ №12
«УИОП» г. Стерлитамак РБ

Е.Н. Маркелова

С приказом ознакомлены:
Ишназарова О.Ю.
Федорова О.В.

**БАШКОРТОСТАН
РЕСПУБЛИКАҒЫНЫҢ
МӘҒАРИФ МИНИСТРЛЫҒЫ**

Театр урамы, 5/2, Өфө к., 450077,
тел./факс 8 (347), 218 03 15
E-mail: morb@bashkortostan.ru
www.morb.ru

**МИНИСТЕРСТВО
ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН**

Театральная ул., 5/2, г. Уфа, 450077,
тел./факс 8 (347), 218 03 15
E-mail: morb@bashkortostan.ru
www.morb.ru

Исх. 13-05/759 от 18.12.2015 г.

На № _____ от _____

Руководителям
органов муниципального
самоуправления, осуществляющим
управление в сфере образования

Руководителям
государственных образовательных
организаций

Министерство образования Республики Башкортостан просит организовать в образовательных организациях проведение единого республиканского урока, посвященного Дню рождения башкирского поэта-просветителя Мифтахетдина Акмуллы. В дальнейшем дату вышеуказанного мероприятия просим приурочить к проведению Дня башкирского языка и литературы.

Предлагаемая дата проведения урока - 25 декабря 2015 года.

Также просим организовать работу по освещению проведенных мероприятий в средствах массовой информации.

Заместитель министра

В.Ф.Валеева

УТВЕРЖДАЮ
 Директор МАОУ
 «СОШ №12 с УИОП»
 городского округа
 г. Стерлитамак РБ
 Маркелова Е.Н.
 2015 г.

Программа Педагогической мастерской

«Современные педагогические технологии для реализации требований ФГОС»

№	Тема	Ф.И.О.	Корпус/ кабинет	Время
1.	Применение электронных учебников и приложений при преподавании башкирского языка	Габбасов Р.М.	1/40	10.30-10.50
2.	"Подготовка к сочинению на уроках литературы в 5-11 классах"	Молодкина О.В.	1/23	10.30-10.50
3.	Интерактивная доска как инструмент при реализации ФГОС нового поколения	Боровикова А.Ю.	1/37	10.30-10.50
4.	Активные методы, стимулирующие познавательную деятельность на уроках английского языка в 5 классах в условиях реализации ФГОС	Суркова Т.Ю.	1/36	11.00-11.20
5.	Метод проектов, математика и ФГОС	Ишназарова О.Ю.	1/20	11.00-11.20
6.	Указать дорогу или использование кейс-технологии на уроках истории и обществознания	Точилкин Е.А.	1/14	11.00-11.20
7.	Групповая работа на уроках ОРКСЭ	Сергеева Л.В.	2/3	10.00-10.20
8.	Прием кластер. Использование технологии креативного мышления, как способ повышения качества обучения учащихся	Мурясова Д.Т.	2/2	10.00-10.20
9.	Работа с иллюстрацией как средство формирования информационной компетентности обучающихся	Базанова С.А.	2/12	10.00-10.20
10.	Технология продуктивного чтения в образовательной системе «Школа 2100»	Нафикова Е.Г.	2/18	10.00-10.20

14.10.15г.

Ответственный администратор:
 Ишназарова О.Ю.,
 Федорова О.В.

Согласовано
 Директор МАУДО «ИМЦ»
 городского округа город Стерлитамак
 Республика Башкортостан
 Берлизова Р.Я.

Утверждаю
 Директор МАОУ «СОШ №12 с УИОП»
 городского округа город Стерлитамак
 Республика Башкортостан
 Маркелова Е.Н.

**Программа
 проведения семинара – практикума
 «Взаимосвязь теории и практики по развитию мотивации
 школьников к изучению родных и иностранных языков»**

Дата проведения
 18.10.2013г.

Место проведения:
 МАОУ «СОШ №12 с УИОП»
 городского округа город Стерлитамак РБ

Цель: представление организации системы работы взаимодействия урочных и внеурочных занятия в школе.

Задачи:

1. Рассмотреть теоретические аспекты интеграции урочной и внеурочной деятельности школьников.
2. Представить наиболее эффективные формы урочной и внеурочной работы.

№ п/п	Время	Содержание работы	Место проведения	Ответственные		
1. Организационная часть						
1	08.30-09.00	Встреча и регистрация участников семинара	Вестибюль школы	Газизова Ф.Р., заместитель директора Широкова И.В., заместитель директора		
2. Теоретическая часть						
2.1.	09.00-09.15	Информация о школе Информация о реализации ФГОС второго поколения в МАОУ «СОШ №12 с УИОП» «Организация родных языков в МАОУ «СОШ №12 с УИОП»	Каб.39 3 этаж	Маркелова Е.Н., директор МАОУ «СОШ №12 с УИОП» Почетный работник общего образования РФ Газизова Ф.Р. заместитель директора		
2.2	09.20-09.35.	Реализация языковой подготовки в условиях ФГОС	Каб.39	Анохин А.М., кандидат педагогических наук, доцент.		
3. Практическая часть						
	Время	Тема урока	Предмет	Кл	Каб.	Учитель
3.1	9.45-10.25	Подготовка к изложению «Журавль и рыба»	Русский язык	5а	27 3 этаж	Малахова Е.В., учитель русского языка и литературы I категории
3.2		<u>«Осень в Башкортостане. Имена прилагательные»</u>	Башкирский язык	6б	40 3 этаж	<u>Габбасов Р.М., учитель башкирского языка и литературы I категории</u>

3.3		«Множественное и единственное число имен существительных»	Татарский язык	6д	38 3 этаж	Байтимерова Г.М. , учитель татарского языка I категории.
3.4		«Поговорим о временах года»	Английский язык	4г	34 3 этаж	Ишмеева Л.В. , учитель английского языка.
3.5.		«В продуктовом магазине»	Английский язык	3б	35 3 этаж	Матюшина Д.В. , учитель английского языка I категории.
3.6.	10.35-11.05	«Актерское мастерство»	Внеурочная деятельность	5-6 кл.	27 3 этаж	Фаварисова Т.В. , учитель русского языка и литературы I категории
3.7.		Занятия по курсу биологии «Занимательная ботаника»	Внеурочная деятельность	6б	40 3 этаж	Ахтямова Н.Д. , учитель биологии и химии
3.8.		Занятия по курсу биологии «В мире растений»	Внеурочная деятельность	6д	38 3 этаж	Чюряк И.Ю. , учитель биологии и химии
3.9.		Занятия по курсу английского языка. Постановка «Любимое время года Ослика»	Внеурочная деятельность	4 кл.	36 3 этаж	Куликова Н.А. , учитель английского языка I категории
3.10.		Занятия по курсу английского языка. «В гостях у мисс Чэттер»	Внеурочная деятельность	3б	35 3 этаж	Максютова Д.Р. , учитель английского языка
4. Итоги семинара						
4.1.	11.15-12.00	Рефлексия	Каб.39		3 этаж	Берлизова Р.Я. - директор ИМЦ Усманова З.Г. -методист ИМЦ Хафизова З.Р. -методист ИМЦ

Исполнители: заместитель директора
заместитель директора

Газизова
Широкова

Газизова Ф.Р.
Широкова И.В.

Программа проведения дня открытых дверей
 «Дом, в котором мы живём».

Дата проведения: 28.03.2015

Место проведения:
 МАОУ «СОШ № 12 с УИОП» (2 корпус)
 городского округа г. Стерлитамак РБ

№	Мероприятие	Время	Место проведения	Ф.И.О. ответственного
1	Регистрация гостей.	8.30-9.00	Фойе	Валеева Р.Р. педагог-психолог, Ильина О.И. учитель физической культуры первой категории, Жаворонкова Н.В. учитель физической культуры первой категории, Солодкова Р.Р. логопед первой категории
2	Математика. Тема: «Счёт от 1 до 10. Геометрические фигуры»	9.00-9.35	Кабинет 14	Волкова Л.М., учитель начальных классов высшей категории
	Математика. Тема: «Счёт от 1 до 10. Геометрические фигуры»	9.00-9.30	Кабинет 13	Заплатаина Н.И., учитель начальных классов высшей категории
	Русский язык. Обобщение изученного материала по теме «Глагол»	9.00-9.30	Кабинет 17	Ефремова Л.А., учитель начальных классов первой категории
	Английский язык. «Моя любимая еда»	9.00-9.30	Кабинет 20	Миронова Д.Р., учитель английского первой категории
	Английский язык. «Счастливы вместе»	9.00-9.30	Кабинет 16	Ишмеева Л.В., учитель английского первой категории
	Сеанс одновременной игры	9.00-9.30	1 этаж	Гатауллин Х.Х.-педагог доп. образования
	Творческая выставка.	9.00-9.30	1 этаж	Переведенцева О.А., учитель начальных классов первой категории
Просмотр видеоролика «Дом, в котором мы живем»	9.00-9.30	1 этаж	Климахин В.А., учитель информатики	
3	Собрание с родителями будущих первоклассников	9.40-10.20	Кабинет 10	Маркелова Е.Н., директор МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г. Стерлитамак, Отличник образования РФ; Фёдорова О.В. ,заместитель директора; Солодкова Р.Р. логопед первой категории Валеева Р.Р., педагог-психолог.

	Собрание с родителями обучающихся 4-х классов	9.35-10.20	Актовый зал	Маркелова Е.Н., директор МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г. Стерлитамак, Отличник образования РФ; Салаутина Н.А., педагог-психолог, Валеева Р.Р., педагог-психолог.
	Русский язык. Тема «Неопределенная форма глагола. Правописание мягкого знака в глаголах неопределенной формы»	9.35-10.20	Кабинет 21	Махова А.Ф., учитель начальных классов первой категории
	Русский язык. Тема «Правописание падежных окончаний в форме единственного числа»	9.35-10.20	Кабинет 9	Сергеева Л.В., учитель начальных классов первой категории
	Русский язык. Тема «Повторение общих сведений о частях речи и членах предложения»	9.35-10.20	Кабинет 5	Абдуллина З.М., учитель начальных классов первой категории
	<u>Башкирский язык</u>	<u>9.35-10.20</u>	<u>Кабинет 18</u>	<u>Габбасов Р.М., учитель башкирского языка и литературы высшей категории</u>
	Интеллектуальный турнир «Мама, папа, я – читающая семья»	9.35-10.20	Рекреация, 1 этаж	Нафикова Е.Г., учитель начальных классов высшей категории; Галиуллина Д.Б., учитель начальных классов высшей категории; Базанова С.А., учитель начальных классов высшей категории Галимова А.М., учитель начальных классов высшей категории
4	Концертная программа	10.25-11.00	Актовый зал	Пустовалова И.В., учитель музыки учитель первой категории; Широва И.В. заместитель директора

Утверждаю
 директор МАОУ «СОШ №12
 с УИОП» г. Стерлитамак РБ
 Маркелова Е.Н.
 Пр. № _____ от «___» _____ 2015г

**День открытых дверей
 в МАОУ «СОШ №12 с УИОП» г. Стерлитамак РБ
 21.03.15г.**

Цель: реализация обратной связи образовательного учреждения с социумом для формирования оценки удовлетворения школой образовательных потребностей населения

№	Мероприятие	Класс	Ответственный	Этаж	Кабинет
Организационный момент- 9.30-10.00					
1	Регистрация гостей		Газизова Ф.Р., заместитель директора Таймушева Д.Ю., соц.педагог высшей категории Порываева А.И., учитель высшей категории Мухтарова Г.Р., учитель первой категории	1	фойе
2	Живая выставка «Город мастеров»		Виденеева О.Ю., учитель первой категории Султанова Э.С., учитель первой категории Каржанин В.Н., учитель высшей категории	1	фойе
3	Сеанс одновременной игры		Гатауллин Х.Х., руководитель шахматного кружка	1	фойе
Практическая часть- 1 урок-10.00- 10.45					
	Предмет	класс	учитель		
1	Русский язык	5а	Бадретдинова А.Ф.	2	18
2	Физика внеурочное занятие	5б	Савинова Н.П. учитель первой категории	2	22
3	География	5в	Имангулова Л.А. учитель первой категории	3	40
4	Русский язык	5г	Байтимерова Г.М. учитель первой категории	2	25
5	Английский язык\ Башкирский язык	5д	Куликова Н.А учитель первой категории\ Габбасов Р.М.учитель первой категории	3\2	31\16
6	Русский язык	6в	Никитина И.В. учитель первой категории	1	2
7	Коррекционное занятие	6е	Салаутина Н.А. педагог-психолог, первой категории	2	15
8	История	7а	Устименко А.Н.	2	23
9	Английский язык	7б	Миронова Д.Р. учитель первой категории \ Суркова Т.Ю. учитель первой категории	3\2	28\17
10	Литература	7в	Агибалова В.Н. учитель высшей категории	2	13
11	История	7г	Кондратьева Н.Н. учитель высшей категории	2	12
12	Алгебра	7д	Мухаметзянова Г.Р. учитель первой категории	3	29
13	Алгебра	7е	Асадуллина Л.М. учитель первой категории	3	36
14	Литература	8а	Фаварисова Т.В. учитель высшей категории	3	27
15	ОБЖ	8б	Мацегора С.М.	2	11
16	История	8в	Коняев М.Н. учитель высшей категории	2	24
17	Биология	8г	Ахтямова Н.Д. учитель первой категории	1	3
18	Английский язык	8д	Ишмеева Л.В. учитель первой категории	3	34
19	ИКБ	9а	Точилкин Е.А учитель первой категории	2	14
21	Алгебра	9б	Федорова О.Е. учитель первой категории	2	20

22	Химия	9в	Боровикова А.Ю. учитель первой категории	3	37
23	Физическая культура	9г	Симутин П.Ф. учитель высшей категории	1	с/з
24	Биология \ география	10а	Чуряк И.Ю., учитель первой категории Цюпко Н.А. учитель первой категории	3	38\32
25	Информатика и ИКТ	10б	Горшкова Н.А. учитель высшей категории	3	33
11.00- 11.30					
1	Концертная программа «Таланты нашей школы»	5-11	Широкова И.В., заместитель директора Пустовалова Н.Н., учитель первой категории Журба М.Е., руководитель танцевального кружка	1	Акт. зал
Прием по личным вопросам- 11.45-12.30					
1	Директор школы		Маркелова Е.Н., директор школы, Отличник образования РФ	2	Каб. директора
2	Педагог-психолог		Салаутина Н.А., педагог-психолог	2	15
3	Социальный педагог		Таймушева Д.Ю., социальный педагог высшей категории	1	7

Исполнители

-Газизова Ф.Р., заместитель директора;

-Ишназарова О.Ю., заместитель директора, Отличник образования РБ;

-Каримова В.Е., заместитель директора;

-Широкова .В., заместитель директора, Почетный работник Р.Б.

**Бағылып сыққан
хәзмәттәр тураһында**

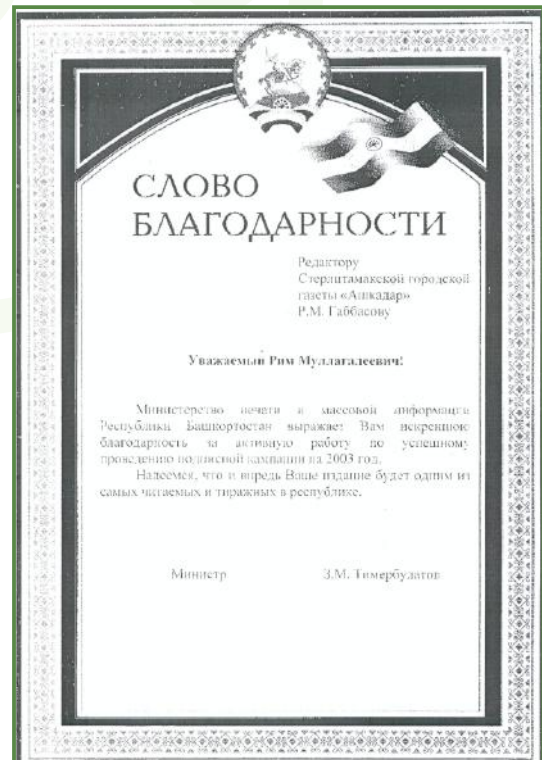

Үәмәғәт әштәрендә кәтнәшыу

БАШКОРТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
СТЕРЛИТАМАК каласы
кыла округы
ХАКИМИЯТЕ
453106, Стерлитамак, Октябрь проспекты, 22

АДМИНИСТРАЦИЯ
городского округа
ГОРОД СТЕРЛИТАМАК
РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТАН
453106, г. Стерлитамак, проспект Октября, 22

КАРАР
«23» 06 2006 г. № 1382

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
«23» 06 2006 г.

Общие мероприятия по сохранению, изучению и развитию языков народов Республики Башкортостан на 2006 – 2010 г.г.

В целях реализации Закона Республики Башкортостан «О языках народов Республики Башкортостан», во исполнение Указа Президента Республики Башкортостан от 4 мая 1999 года № УП-243 «О реализации Закона Республики Башкортостан «О языках народов Республики Башкортостан», Постановления Правительства Республики Башкортостан «О государственной программе сохранения, изучения и развития языков народов Республики Башкортостан на 2006 – 2010 годы» от 7 апреля 2006 года №83

ПОСТАНОВЛЯЮ:

1. План мероприятий по реализации государственной программы сохранения, изучения и развития языков народов Республики Башкортостан на 2006 – 2010 г.г. утвердить. (Приложение №1)
2. Состав комиссии по реализации государственной программы сохранения, изучения и развития языков народов Республики Башкортостан на 2006 – 2010 г. утвердить. (Приложение №2)
3. Состав терминологической комиссии по реализации Закона РБ «О языках народов республики Башкортостан» на 2006 – 2010 г.г. утвердить. (Приложение №3)
4. Управлением, отделам администрации городского округа г. Стерлитамака, руководителям предприятий, учреждений, организаций принять меры по выполнению плана мероприятий.
5. Контроль за выполнение данного постановления возложить на зам. главы администрации Ханткуллова Г.Л.

Глава администрации С.Г.Ахметов

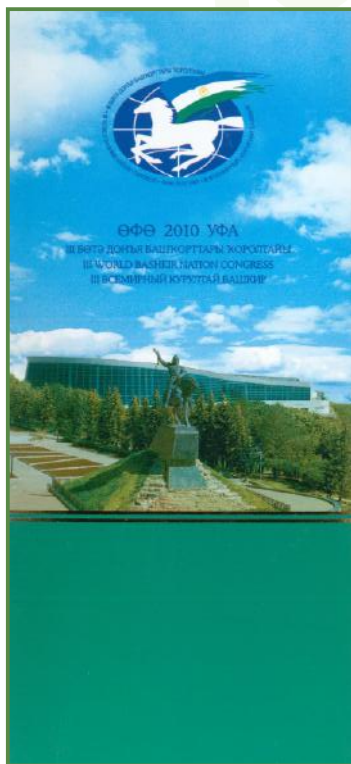
Приложение №2
к постановлению главы администрации
№1382 от 23.06.2006г.

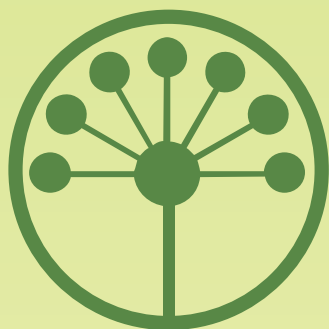
СОСТАВ КОМИССИИ
По реализации государственной программы по сохранению, изучению и развитию языков народов Республики Башкортостан на 2006 – 2010 годы

Президиум комиссии	Исхакулова М.Ф.	заместитель главы администрации
Президент комиссии	Киселевская А.Т.	заместитель главы администрации
Заместитель-президент комиссии	Кареев И.С.	заместитель главы администрации
Секретарь комиссии	Кузнецов Р.С.	заместитель главы администрации
Члены комиссии	Кутыпова Г.А.	заместитель главы администрации
Ахметов С.Г.	Лобанов О.И.	начальник отдела экономического развития и предпринимательства
Ханткуллов Г.Л.	Макушев И.А.	председатель постоянной комиссии по социально-гуманитарным вопросам, органе архитектуры, зам. генерального директора по финансам и банкам
Амелиянова Р.С.	Марфин И.Д.	начальник Стерлитамакского филиала ФГУ «Историко-культурный музей-заповедник»
Абдуллин Е.М.	Матвеев А.И.	начальник муниципального предприятия «Городские коммунальные услуги»
Алисюрова М.А.	Насыров И.С.	председатель комиссии Стерлитамакского городского отделения конкурса театрального искусства
Андреев А.М.	Насыров В.В.	начальник территориального отдела
Вайнутов Х.Х.	Насыров И.С.	начальник межрегионально-аналитического отдела
Башкиров А.В.	Новикова Т.А.	заместитель главы администрации
Батыршина Р.М.	Петраши Р.К.	заместитель главы администрации
Валиев Р.Т.	Резаев Р.И.	заместитель главы администрации
Варфоломеев О.Г.	Тимова Д.С.	заместитель главы администрации
Габеева Р.М.	Урманов А.И.	заместитель главы администрации
Дмитриев Р.А.	Хареев С.А.	заместитель главы администрации
Даткин В.И.	Чернов А.Г.	заместитель главы администрации
Венгеровичев З.С.	Шамгулов Ф.А.	заместитель главы администрации
Гаврилов Е.И.	Шарипов И.И.	заместитель главы администрации
	Шарипова А.К.	заместитель главы администрации

Управляющий _____

Укыусыларзың ижади һәм фәнни-эзләнеү эштәре

Министерство образования Республики Башкортостан
Муниципальное автономное образовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа №12
с углубленным изучением отдельных предметов»
городского округа город Стерлитамак РБ

Городской конкурс «Шәжәрә байрам»

**Номинация «Исследовательская работа»
(возрастная категория 3-4 классы,
язык –русский)**

Написала:

Мусина Софья,

обучающаяся 3А класса

МАОУ «СОШ №12 с УИОП»

Руководитель:

Габбасов Рим Муллағалиевич,

учитель башкирского языка и
литературы

МАОУ «СОШ №12 с УИОП»

Контактный телефон: 89870176108

e-mail: gabbasov.rim@mail.ru

Стерлитамак – 2015

Содержание

I. Вводная часть.

1. Что такое шәжәрә?

II. Основная часть. Рассказ о моей семье.

1. Мои родители. Моя семья.

2. Родители моего отца Мусина Ильдара Амировича.

3. Родители моей няняйки Мусиной нагимы Тагировны.

4. Родители моего дедушки Мусина Амира Мингазовича.

5. Родители моей мамы Мусиной (Шамсуновой) Гульфий Вазиховны.

6. Мой папа и братья моей мамы служили в рядах Российской и Советской Армии.

7. Родители дедушки Шамсунова Вазиха Гилязовича (отца моей мамы Мусиной (Шамсуновой) Гульфий Вазиховны).

8. Родители моей бабушки Шамсуновой Гакили Салаховны (мамы моей мамы Мусиной Гульфий Вазиховны).

III. Заключение.

- Здравствуйте! Меня зовут Мусина Софья. Учусь в 3А классе МАОУ «СОШ №12 с УИОП». 2 класс и первый, второй trimestры 3 класса закончила на одни «5». Хочу вас познакомить своей исследовательской работой, которая посвящена родословной - шэжэрэ моей семьи.

Цель моей исследовательской работы:

- на данное время изучить родственные связи самых близких и родных мне людей.
- в дальнейшем на основе исследовательской работы составить схематически древо моей родословной.

План моей исследовательской работы:

1. Узнать у учителя башкирского языка Р.М.Габбасова о шэжэрэ – родословной семьи.
2. Из семейных фотоальбомов моих родителей найти карточки папы, мамы, а также бабушек и дедушек, прадедушек, прабабушек.
3. Написать исследовательскую работу о моей семье.

Актуальность моей исследовательской работы:

С древних времен люди хранят память о своих предках. Всплеск интереса к истории своего рода произошел в 90-е годы прошлого века. Граждане стали активно интересоваться своими корнями. И я тоже решила начать изучение родословной моей семьи. По-моему мнению, каждый человек должен знать свои корни.

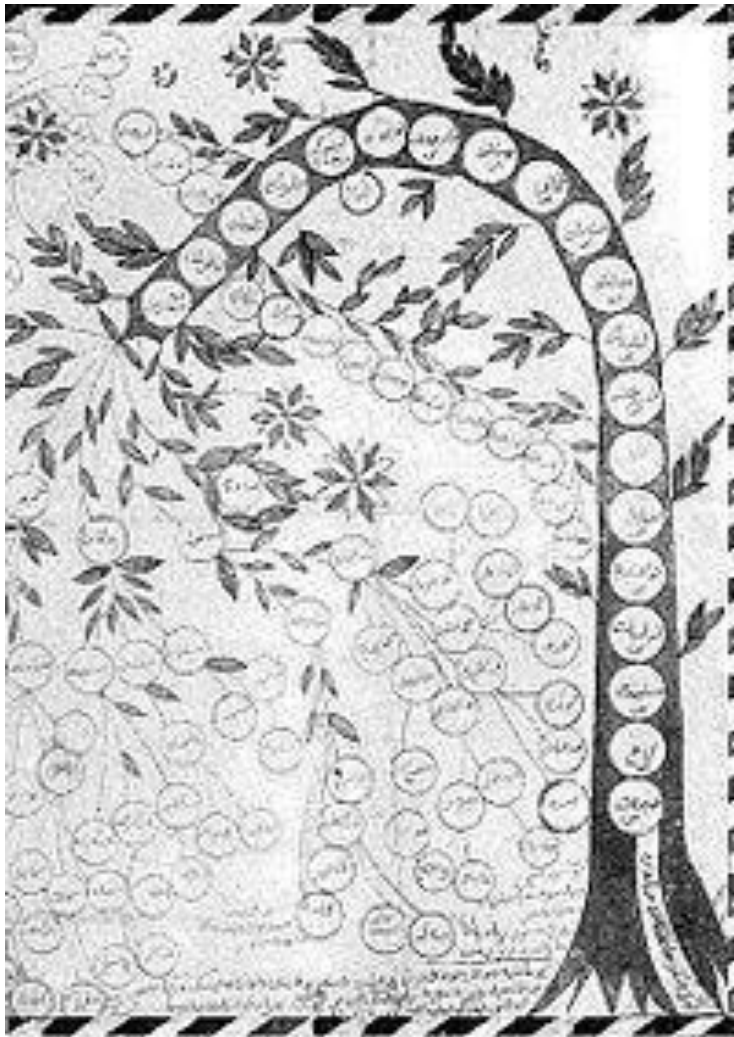

I. Вводная часть.

1. Что такое шәжәрә?

Я живу в солнечном Башкортостане. В моей республике живут в дружбе и согласии представители более 60 национальностей. Основное население республики – башкиры. Башкиры издревле вели запись рода, которую называют шежере.

ШЕЖЕРЕ БАШКИР ПЛЕМЕНИ КЫПСАК. См. Кузеев Р.Г.
Башкирское шежере. Уфа, Башкирскнадат, 1960,
стр. 264

Шежере (на башкирском языке - шәжәрә), генеалогическая запись башкирских племен и родов. В шежере вносились имена предводителей родов по мужской линии, включались сведения об исторических событиях, о важнейших фактах жизни родов и племен. Особенностью шежере является сочетание документальности с вымыслом. Знание родовых шежере считалось обязательным. В 15-16 вв. шежере получили письменное оформление. Самые ранние шежере, возможно, были

зафиксированы в болгарский период. Башкирские шежере в известной степени носят энциклопедический характер: в них наряду с историческими сведениями имеются сообщения о быте, нравах народа, юридических и морально-этических нормах, сюжеты произведений народного творчества, литературные

фрагменты. Отдельные шежере охватывают довольно большой исторический период. Например, шежере рода Айле содержит трактовку событий начиная с древних времен до 18 в., включая период Булгарского государства и Золотой Орды. В кыпсакских родовых шежере эпоха кыпсакских объединений (Дешт- и Кыпчак) и последующие события 15-16 вв. отражены в связи с историей башкир. В шежере ранних периодов преобладает фольклорный материал: мифы, предания и легенды. В последующих шежере, касающихся событий 13-15 вв., основное место занимают исторические факты, иногда встречаются сюжеты героич. эпоса, песен, элементы обрядового фольклора. Таковы, например, шежере карагай-кыпсакского, тамьян-катайского, табынского, усерганского родов и племен. Один из вариантов "Шежере племени Усерган" написан в стихах и представляет собой письменный поэтический памятник. Своеобразно по форме, структуре и стилю шежере ялан-бурзянского рода, представляющее собой памятное письмо ("Мэктуб телмэре") от поколения к поколению. Башкирское шежере опирается и на традиции шежере тюркских, монгольских, арабских и иранских народов, особенно на такие книжные образцы, как "Сборник летописей" ("Жэмэиг эт-тэуарих", 1300-1310) Рашид-ад-адина, "Тюркские шежере" ("Шэжэрэ-и тэрк", 17 в.) Абулгазы, "Сборник истописей" ("Жэмэиг эт-тэуарих," 1602) Кадыра Гали.

В настоящее время среди башкир наблюдается тенденция к увеличению интереса своими историческими корнями. В Башкортостане ежегодно отмечается праздник «Шежере-байрам». В ходе праздника старшее поколение повествует младшему о своей родословной, упоминая об известных личностях и примечательных событиях в истории рода. Помимо вышесказанного, существуют сайты, собирающие шежере в единую базу данных. Подобная структура может служить для поиска родственников или информации о своих предках.

II. Рассказ о моей семье.

1. Мои родители. Моя семья.

Начну рассказ о моей родословной с моих родителей. Мой папа – Мусин Ильдар Амирович. Он родился в 1969 году в г.Стерлитамак Башкирской АССР. Ильдар Амирович закончил в 1992 году Уфимский государственный авиационный технический университет. После университета служил в рядах Российской Армии на Дальнем Востоке. Мой папа с 1992 года работает на ОАО «Сода».

Моя мама - Мусина Гульфия Вазиховна. Она родилась в 1978 году в г.Стерлитамак Башкирской АССР. Закончила среднюю школу №12. Она работает в салоне красоты.

Мои родители поженились в 1995 году. Вот уже 20 лет живут в мире и согласии. Они построили дом, около дома в 2000 году посадили 5 елей, которые выше нашего дома. Мои родители очень трудолюбивые, заботливые.

На фотографии мои родители на водопаде Кук-Караук, апрель, 2005г.

У моих родителей двое детей. Это мой брат – Айрат, который родился в 1996 году. Он в данное время учится во II курсе Уфимского государственного авиационного технического университета. Второй ребёнок – это я, Софья. Я родилась в 2005 году и учусь в 3 классе средней школы №12.

На фотографии мой брат Мусин Айрат Ильдарович и я, Мусина Софья Ильдаровна: брат закончил среднюю школу, а я - только 1 класс.

2. Родители моего отца Мусина Ильдара Амировича.

Мой дедушка, папа моего отца Мусина Ильдара Амировича, Мусин Амир Мингазович родился в 1933 году в г.Стерлитамак. Более 25 лет работал водителем на станции скорой помощи г.Стерлитамака. Умер в 2004 году.

Моя бабушка, мама моего отца Мусина Ильдара Амировича, Мусина Нагима Тагировна родилась в 1938 году в г.Стерлитамак. Она работала мастером производственного обучения в ТУ-22 г.Стерлитамака. За выдающиеся заслуги в деле обучения и воспитания подрастающего поколения моей бабушке присвоено звание «Заслуженный мастер профессионального обучения БАССР». В данное время моя бабушка Нагима Тагировна на заслуженном отдыхе.

**На фотографии отец и мать моего папы Мусин Амир Мингазович,
Мусина Нагима Тагировна и мой папа Мусин Ильдар Амирович
(папе 10 лет). 1980г.**

Моя бабушка живёт с нами. Нагима няняйка ведёт хозяйство: на огороде сажает овощи, поливает их. Мы тоже помогаем ей копать землю, полоть грядки, убирать урожай. Она нас провожает на работу и на учёбу, встречает с работы и учёбы. Она любит готовить нам торты, пироги, пиццу, а также меня учит секретам кулинарии, вышивать. Моя бабушка читает намаз, по пятницам ходит в мечеть. Мусина Нагима Тагировна – это «центр связи» всех родственников. Где бы они не жили, она со всеми поддерживает родственные связи. Когда они приезжают к нам, моя няняйка встречает их с открытой душой. Поэтому все мы её любим и уважаем.

На фотографии: моя няняйка Мусина Нагима Тагировна. 2014г.

3. Родители моей няняйки Мусиной Нагимы Тагировны.

Это дедушка и бабушка моего отца Мусина Ильдара Амировича. А для меня они будут прадедушка и прабабушка.

На фотографии: родители моей няняйки Мусиной Нагимы Тагировны (слева первая): прадедушка Тагир (справа), прабабушка Минзифа (рядом с прадедушкой) с внуком и внучкой. 1963 год. Г.Стерлитамак.

Прадедушка Мухаметшин Тагир Латыпович (**на фото справа**) родился в 1910 году. Он воевал на фронтах Великой Отечественной войны. Служил в хозяйственной части в Р.У. №15 трудовой армии и доставлял на фронт провизию. Он умер в 1967 году.

Прабабушка Мухаметшина Минзифа Минигалеевна **(на фото)** родилась в 1019 году. Была домохозяйкой, занималась воспитанием 4 детей, одной из которых является моя бабушка Нагима. Она умерла в 2006 году, дожив до 96 лет.

На фотографии моя прабабушка

Мухаметшина Минзифа Минигалеевна.

Она любила угощать родственников индийским чаем, душистым хлебом и вкусными пышными блинами.

4. Родители моего дедушки Мусина Амира Мингазовича.

Они - Мусин Мингаз Ахатович и Жданова Бибисара Харрасовна.
Родители моего дедушки для являются прадедушкой и прабабушкой.

Прадедушка Мусин Мингаз Ахатович родился в 1886 году. Работал он в колхозе. Умер в 1957 году.

На фотографии прабабушка Жданова Бибисара Харрасовна. Она родилась в 1901 году Она была домохозяйкой, воспитывала троих детей. Умерла в 1974 году.

5. Родители моей мамы Мусиной (Шамсуновой) Гульфии Вазиховны.

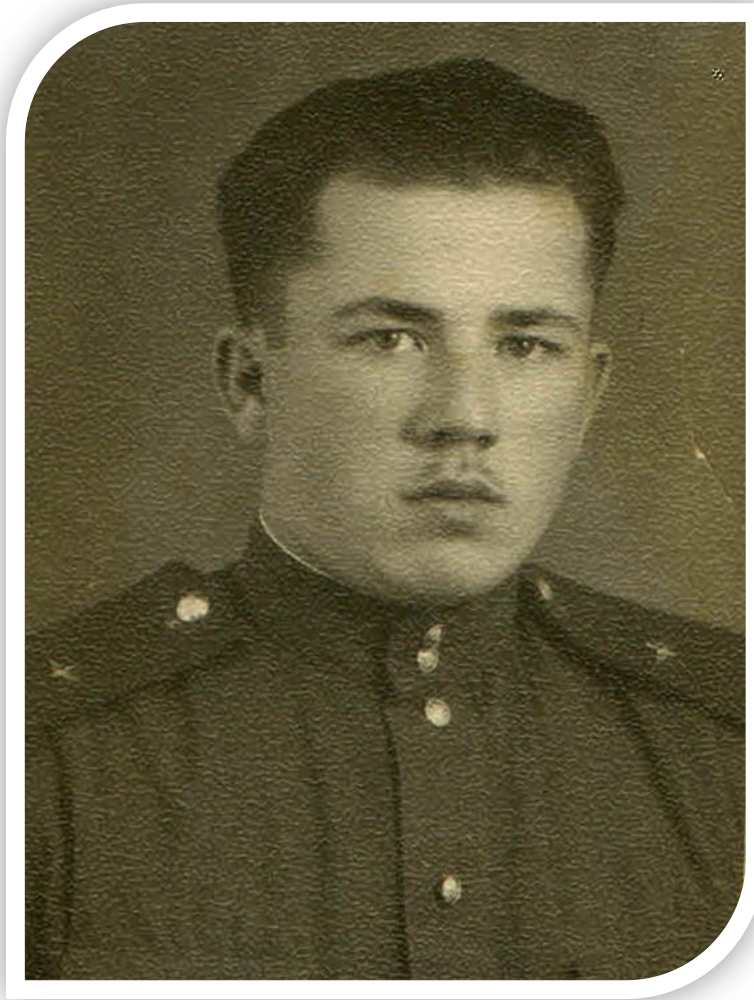
Родители моей мамы Шамсуновы Вазих Гилязович и Гакиля Салаховна. Они для меня являются бабушкой и дедушкой со стороны мамы, и они также дороги как бабушка и дедушка со стороны папы.

На фотографии запечатлены отец и мать моей мамы Мусиной (Шамсуновой) Гульфии Вазиховны Шамсунов Вазих Гилязович, Шамсунова Гакиля Салаховна, родные братья Шамсуновы Марат Вазихович (1961 г. р.), Рашид Вазихович (1963 г. р.), на руках моего дедушки моя мама Мусина (Шамсунова) Гульфия Вазиховна (1978 г.р.).

Моей маме – 2 месяца.

На фотографии отец моей мамы Мусиной (Шамсуновой) Гульфийи Вазиховны Шамсунов Вазих Гилазович. В годы службы в рядах Советской Армии. 27 декабря 1968 год. г.Фергана, Узбекистан.

Дедушка Шамсунов Вазих Гилазович родился в 1939 году в Татарстане. Работал п/о «Сода» и до пенсии трудился на этом заводе. У Шамсуновых Вазиха Гилазовича и Гакили Салаховны было трое детей: Марат, Рашид и Гульфийа. Дедушка умер в 2004 году.

Бабушка (мама моей мамы) Шамсунова Гакиля Салаховна родилась в 1939 году в Татарстане. Она работала на заводах «Авангард» и «Каустик». В настоящее время на заслуженном отдыхе.

Они после женитьбы переехали в Башкирскую АССР в г.Стерлитамак.

6. Братья моей мамы служили в рядах Советской Армии.

Шамсунов Марат Вазирович с 1981 – 1982гг. служил в Казахстане, в закрытом городе Державинске. Он хорошо рисовал (окончил художественное училище). В войсковой части, где проходил срочную военную службу, он оформил Ленинскую комнату, за что получил II место по Московскому военному округу. Ему был объявлен отпуск на Родину, но он не смог приехать на побывку. Дядя Марат оказался в госпитале, а спустя некоторое время – в марте 1982 года привезли его тело в цинковом гробу.

Шамсунов Рашид Вазирович с 1983 – 1985гг. служил в группе советских войск в Германской Демократической Республике Германии.

Мусин Ильдар Вазирович после окончания учёбы в УГАТУ, с 1994-1995гг. служил в рядах Российской Армии на Дальнем Востоке. Ему присвоено звание лейтенанта.

Я горжусь своими дядями и отцом. Они настоящие патриоты своей Родины.

7. Родители дедушки Шамсунова Вазиха Гилязовича (отца моей мамы Мусиной (Шамсуновой) Гульфии Вазиховны).

Мой прадед по линии матери Шамсунов Гиляз Шамсунович родился и жил в деревне Ново-Шаймурзино Республики Татарстан. Вренулся с войны инвалидом. Работал в колхозе мельником, воспитывал с прабабушкой восьмерых детей. Похоронен у себя в деревне.

Прабабушка Шамсунова Гадельниса Сябирьяновна работала в колхозе на полевых работах. Последние годы своей жизни проживала у сына Шамсунова Вазиха и похоронена в г.Стерлитамак.

На фотографии мой дедушка Шамсунов Вазих Гилязович (отец моей мамы) со своей мамой Шамсуновой Гадельнисой Сябирьяновной.

8. Родители моей бабушки Шамсуновой Гакили Салаховны (мамы моей мамы Мусиной Гульфий Вазиховны).

**На фотографии мой прадедушка Шарафутдинов Салах Шарафутдинович и прабабушка Шарафутдинова Сатиря Сафиулловна.
Апрель, 1961 год, г.Ярославль.**

Мой второй прадед Шарафутдинов Салах Шарафутдинович жил и работал в городе Ярославле. Когда строили мост через реку Волгу, получил увечья глаз и ему дали инвалидность.

Прабабушка Шарафутдинова Сатиря Сафиулловна. Когда она проживала в деревне Тинчали Республики Татарстан, работала дояркой. За доблестны труд она не раз награждалась Почетными грамотами. У них было шестеро детей. Старший сын в 1942 году погиб на войне. Когда прадед перевёз свою семью в Ярославль, она занималась домашним хозяйством. Прадед и прабабушка похоронены в г.Ярославле.

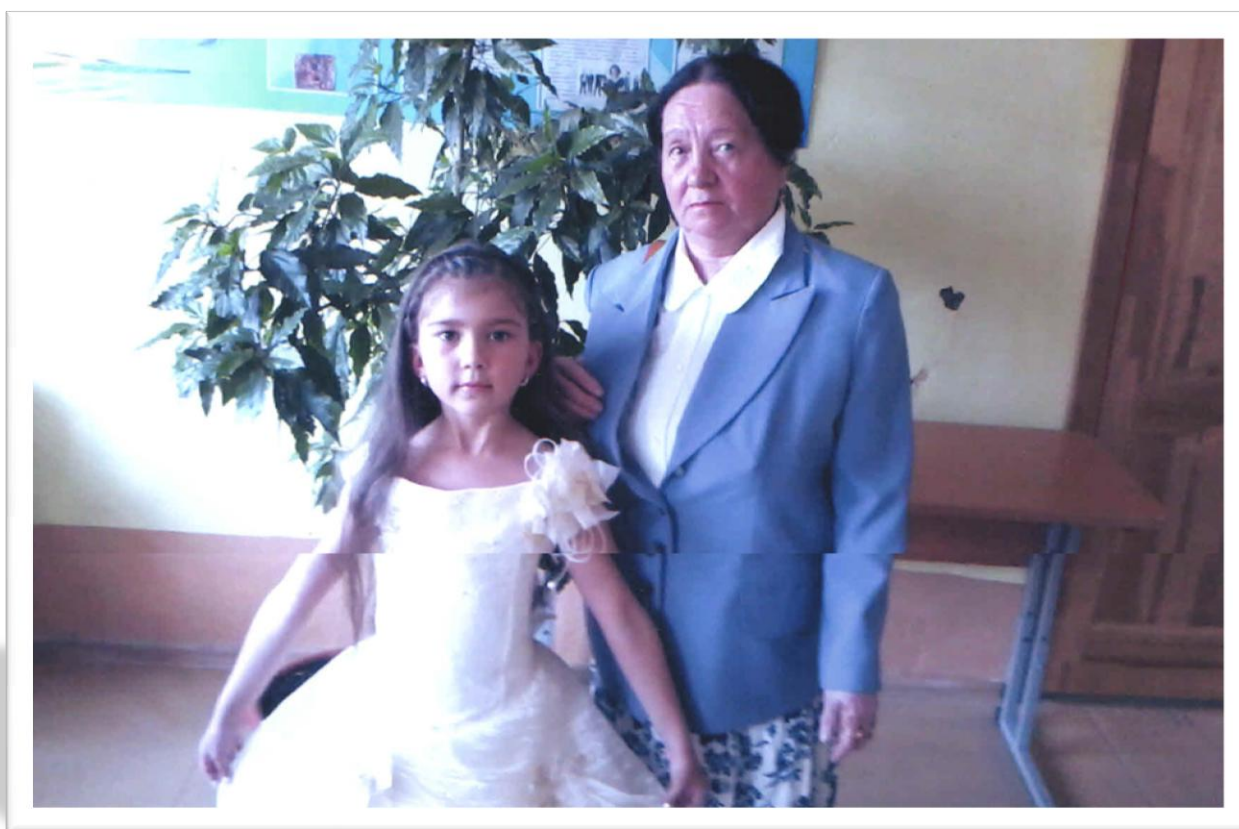

8. Заключение.

Во время работы над творческой работой по знакомству с родственными связями моему сердцу близких людей я узнала многое о семье Мусиных и семье Шамсуновых. Родственники со стороны и папы, и мамы для меня очень дорогие люди. Творческая работа, посвященная родословной моей семьи завершена, дальше буду работать над составлением шэжэрэ семьи Мусиных.

У меня будет готовая творческая работа по родословной семьи, которую могу показать и рассказать на уроках башкирского языка и истории, культуры Башкортостана.

На основе моей творческой работы с моим научным руководителем Римом Муллагалиевичем Габбасовым изготовлю презентацию о моей семье, с которой выступлю на школьном празднике «Шэжэрэ-байрам»

Я очень благодарна своей бабушке Шамсуновой Гакиле Салаховне (маме моей мамы Мусиной Гульфии Вазиховны) *(на снимке)*, научному руководителю Габбасову Риму Муллағалиевичу за помощь при выполнении творческой работы по родословной моей семьи.

Литература.

1. Фото шежере башкир-кипсак. 11 декабря 2011, Лукман Саид.
2. Башкирское шежере. Иванова Кристина, г.Салават, 2012г.
2. Фотоальбомы семьи Мусиных, Шамсуновых.

Башкортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы
Стәрлетамак қалаһы қала округы “Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
уқытылған 12-се урта дәйөм белем биреү мәктәбе”
муниципаль автономиялы дәйөм белем биреү учреждениеһы

“Мин республикамды данлайым” конкурсы (инша)

Рус түгелмен, ләкин россиян мин... (М.Кәрим)

Язғы: Стәрлетамак қалаһы қала
округы “АФТУ 12-се УДББ
мәктәбенең” XI B класс
уқыусыһы Ғәлләмова Лиана
Етәксеһе: башкорт теле һәм
өзәбиәте уқытыусыһы
Ғәббәсов Рим Муллағәли улы

Донъяла һәр кемдең тыуған иле бар, һәм ул уны үз Ватаны тип иҫәпләй. Илдәр төрлө-төрлө була, һәм улар Ер шарының кайһы ғына урынында урынлашмаған! Шул йөзләгән ил араһында Рәсәй тигән дәүләт бар. Ул миңә генә түгел, ә миңең кеүек автономиялы республикала тыуған миллионлаған кеше өсөн Ватаны булып тора.

Ә ниңә һуң Рәсәй миңең Ватаным? Башкортостанымдың төпкөл тарихына мөрәжғәт итәйек. 1554 йылда Батша Иван IV башкорттарға Рәсәй дәүләте составына үз ирке менән инергә мөрәжғәт итә. Беренселәрҙән булып 1554 йылда төньяк-көнбайыш башкорт ырыуҙары вәкилдәре Казандағы батша наместнигына килә һәм алдан ирекле рәүештә инеү тураһында килешәләр. 1554-1555 йылдарҙа Казанға юрматы, бөрйән, кыпсаҡ, үсәргән, тамъян ырыуҙары вәкилдәре барған. Шулай итеп, 1557 йылда башкорт илселәре Мәскәүгә саҡырыла, унда һөйләшеүҙәр тамамлана һәм башкорттар хөкүмәт менән Рус дәүләте составына инеү шарттары тураһында килешеү төзөй, кәбилә вәкилдәренә жалованный грамота тапшырыла. Ошо йылдан алып Башкортостан менән Рус дәүләте араһында ныклы бәйләнеш булдырыла.

Ике халыҡ өсөн был мөһим тарихи вақиғанан биш йөз йылға яҡын ваҡыт үткән. Ошо осорҙа рус менән башкорт бергә утты, һыуҙы үткән. Рәсәйҙе француздар ҙа, немец фашистары ла ялмап алырға теләһәләр ҙә һис кенә лә максаттарына ирешергә форсат теймәй. Шул илбаһарҙарға ҡаршы һуғыштарҙа Ватанын һаҡлап алып ҡалыуҙа башка милләттәр менән бергә башкорттар ҙа ҡаһармандарса һуғыша. Йөрөгөндө Тыуған иленә ҡарата булған олуғ ихтирам, сикһез тоғролок йөрөткән халықтың ҡаһарманлығы менән бөйөк еңеүҙәр яуланды. Был турала бөйөк шағир Мостай Ҡәрим шиғырында:

“Яуза яузаш, дандаш һәм кәберзәш

Изге һуғыш үткән майҙанда”, - тип яззы.

Ватаныма ниндәй яу килһә лә, берзәм халкым шул яузарзан Тыуған илен бер кемгә бирмәгән, Еңеү байрактарын юғарыға күтәргән.

Бөгөн дә Башкортостан сәйәси, социаль-иктисади мәсьәләләргә Рәсәйҙән тыш хәл итә алмаҫ ине. Үткән быуат урталарында ижад иткән “Россиянмын” шиғырында Мостай Кәрим:

“Ерзә нисек мин нык баһып торам,

Ниндәй иркен алам һулышты!

Шуларҙың бит мин бөтәһе өсөн,

Рус туғаным, һиңә бурыслы!” – тип Рәсәй халыктарының күп һанлы ғаиләһенә караған башкорт халқы тураһында ғорурлыҡ менән яҙған.

Дәүләтебез етәкселегенең йәмһүриәтебезҙең барлыҡ йәшәү эшмәкәрлеге өлкәләренә тейешенсә иғтибар итеүен билдәләү мөһим. Шундай аңлы сәйәсәт һөҙөмтәһендә безҙә төрлө милләт вәкилдәре бер ғаилә булып дус йәшәй, ә Башкортостан халыктары өсөн үз телдәрен, мәҙәниәтен, сәнғәтен һаҡлау һәм үстөрөү өсөн булдырылған мөмкинлектәргә хайран калырлыҡ! Шуның өсөн дә Башкортостанымда йәшәүе рәхәт, йәмле. Бында йәшәгән халыҡ, ниндәй милләттән булыуына карамаҫтан, үз тыуған илендә йәшәгән кеүек хис итә. Тимәк, бынан биш быуат самаһы элек ата-бабаларыбыҙың бөйөк Рәсәй менән бергә булыу юлын һайлауы хәҙер ҙә мөһим һанала. Бөгөн рустар, башкорттар, татарҙар, сыуаштар, мариҙар, удмурдтар һәм башка милләттәр мөһабәт Рәсәйҙә тулы хоҡуҡлы граждандар булып йәшәй, Ватаны һаҡнаған етешле хеҙмәт итә, уның кеүәтен арттыра.

XX быуат аҙаҡтарында донъяла милли сәйәсәт киҫкенләште. Был мәсьәлә күп милләтле Рәсәйҙе лә урап үтмәне. Торғонлоҡ йылдарында боҫкоп яткан милли үҫешкә бәйлә мөкерле уй-ниәттәр дәрләп янырға тотондо. Айырым алғанда, һәр милләт үзбилдәләнешкә, сәйәси бойондороҡһоҙлоҡка, үз аллылыкка ынтыла башланы. Әммә Рәсәй дәүләте етәкселегенең айыҡ аң менән эш итеүе һөҙөмтәһендә Ватаным какшамаҫ, бөйөк держава булып калды. “Башкортостанда, бер тамсы һыуҙағы кеүек, тотош Рәсәй сағыла”, - тигәйне Башкортостанға эш сәфәре менән килгән ваҡытында Рәсәй Президенты Владимир Путин. Минең республикам тураһында әйтелгән хәк һүҙҙәр Рәсәйгә лә тап килә. Рәсәй зурлығы яғынан ғына түгел, көс-көүәте, йәшәйешебезҙең төрлө өлкөләрендәге қазаныштары менән дә башка илдәргә өлгө булырлык.

“Рус түгелмен, ләкин россиян мин,

Россиян мин – ниндәй ғорурлык!

Ун ғүмерең миңә кәрәк түгел,

Бер яҙмышым шуға торорлоҡ”, - тип кешелек донъяһын яңғыратам.

Һәм, әгәр Рәсәйҙә йәшәгән һәр милләт вәкиле үҙе тураһында “россиян мин” тип әйтә икән, Ватаныбыҙ за Ер шарында шул тиклем абруйлы булып каласак.

Башкортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы
Стәрлетамак қалаһы қала округы “Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
уқытылған 12-се урта дәйөм белем биреү мәктәбе”
муниципаль автономиялы дәйөм белем биреү учреждениеһы

“Мин республикамды данлайым” конкурсы (инша)

“Йәшәү – бәхет” (З.Бишева)

Язғы: Стәрлетамак қалаһы қала
округы “АФТУ 12-се УДББ
мәктәбенең” IX Г класс
уқытыуы Фәттәхова Регина
Етәксеһе: башкорт теле һәм
өзәбиәте уқытыуы
Ғәббәсов Рим Муллағәли улы

Башта, әйзәгез, “Нимә ул бәхет?” тигән һорауға яуап эзләп карайык. Сабый донъяға килгәс тә әсәһе уға бәхет, тәүфик, озон ғүмер теләй. Бала яйлап кына үсә, тәүге азымдар яһай, һөйләшә башлай. Бына ул балалар баксаһына йөрөй башлай. Бәхетле бала сак дауам итә. Көн дә матур кейемдәр кейеп, малай-кыҙзар кескәйзәр иленә сәйәхәткә йөрөй. Ваҡыт һиззәрмәйенсә үтеп тә китә. Мәктәпкә барыр ваҡыт та етә. Кулдарға аллы-гөллә сәскәләр тотоп беренсе тапкыр мәктәпкә киләбез. Шулай итеп мәктәп йылдары дауам итә. Кисә генә мәктәп ишеген үрелеп аскан укыусылар өсөн һуңғы кыңғырау яңғырар. Шау-шыулы мәктәп йылдары артта калыр.

Алда мине яңы һынауҙар кәтәп торасак. Яңғылышмайынса яраткан һөнәрәнде һайларға кәрәк. Яраткан эшендә ысын күңел менән башкарыу за бәхет ул. Әгәр эшкә үзендә көсләп йөрөтһәң, һин хезмәтендән бер һиндәй зә кинәһес алмайһың. Ундай эш һиңә ауыр йөккә әүерелә. Шуның өсөн йөрәгең кушыуы менән һайланған эште табыу за үзе бер бәхет.

Хәзәргә йәшәүе рәхәт. Иртәгә нимә булыр тураһында һис кенә кайғырмайһың. Атайың, әсәйең эргәңдә, улар кәңәштәре менән һәр сак ярҙам итеп, курсалап тора, кейендерә, ашата, бөтә яклап та тәһмин итә. Был да – бәхет. Тик һәр ваҡыт ата-әсәгә һалынып йәшәргә ярамай. Бәхет безгә бит үзенән-үзе генә килмәй бит! Без зә кул каушырып ултырырға тейеш түгелбез. Әлбиттә, ата-әсәйзәр балаларын бәхетле итеү өсөн бөтә көсөн, бар булмышын бирә. Улар күрһәткән ярҙамға һәр кем кушылып егелһә, бәхетле булыуға ирешәү мөһкинлеге тыуа.

Һөнәрле булып, ғаилә короп үз аллы тормош юлына аяк баһырға ла ваҡыт етер. Шул ваҡыт кеше иңенә яңынан-яңы бурыстар, йөкләмәләр өстәлә. Көндө көнгә ялғап, йылдар үтеп торор. Ә мин хәзәр бәхетләме һуң?! Донъям бөтөн, етеш тормошом бар икән, мин сикһез шатмын.

Тимәк, йәшәүзән йәм табыу – ул да бәхет. Минең тырышлығым бушка китмәгән, тип әйтермен, Алла бирһә.

“Йәшәү – бәхет” тигән фекерҙе өләсәйем миңә ошоллай аңлатты.

- һәр кем донъяға үз ризығы менән, үз бәхете менән тыуа. Ә тыуыу менән һиңә бирелгән бәхетендә артабан үзең үҫтерәһең, үзең арттыраһың. Бәхет ул һәр кемдең үзенең кулында. Уны ыскындырырға ярамай. Бының өсөн тырышып эшләргә кәрәк, ә ялкау булырға кәрәкмәй. Тормошто яратып йәшәһең, көткән донъяң йәмле булыр. Донъяң матур икән, һинең ғүмерең бушка китмәйәсәк, һин бәхетле ғүмер иткәнһең, - тип кинәнеп һөйләне ул, сөнки өләсәйем үзе лә бәхетле картлыкта йәшәй.

Өләсәйем кәңәшен еренә еткереп үтәргә тырышасакмын. Мин дә йәшәүзән йәм табып, илемә, ғаиләмә хезмәт итәсәкмен. Өләсәйем кеүек мин дә оноктарыма, “Йәшәү – ул бәхет” тип әйтерлек итеп йәшәйәсәкмен.

Башкортостан Республикаһы
Башкортостан Республикаһы
Мәғариф министрлығы

Бөйөк Ватан һуғышында Еңеүзең 70 йыллығына
һәм Өзәбиәт йылына арналған
«Этих дней не смолкнет слава!» ижади эштәр конкурсы

Мәкәлә
«Еңеү батырҙары тураһында»

Стәрлетамак калаһы «Айырым
фәндәр тәрәнәйтеп уҡытылған
12-се урта дөйөм белем биреү
мәктәбе»нең 8Д класс
уҡыусыһы Бакыева Әлфинә
Илдар кызы яҙҙы.

Етәксеһе: башкорт теле һәм
өзәбиәте уҡытыусыһы
Рим Муллағәли улы Ғәббәсов

2015 йыл

112-се башкорт
кавалерия
дивизияһы менән
1943 йылдан
алып һуғыштың
һуңғы көнөнә
тиклем үткән
Бөйөк Ватан
һуғышы ветераны
Ғәлиәхмәт

Вәлиәхмәт улы Ғәйнуллиндың күкрәген Ҡызыл Йондоз, I дәрәжә Бөйөк Ватан һуғышы ордены, “Батырлык өсөн”, “Берлинды алған өсөн”, “Варшаваны азат иткән өсөн” миҙалдары һәм башка хәрби наградалар бизәй.

...Сығарып куйыр юлына

Калала генерал Шайморатов етәкселегендәге 112-се дивизия составында һуғыш йылдарын үткән һәм уның шаһиты булған берзән-бер ветеран булыуы тураһында ишеткәс, уның улы Зәки ағайҙы күреп һөйләшеү теләге көндән-көн арта ғына барҙы. Сығарып куйыр юлына тигәндәй, бер көндө уның менән осрашырға насип булды. Ул атаһы һөйләгәндәрҙе иҫкә төшөрөп һуғыш ғәрәсәттәре, уның йәшлек йылдарын, тарих биттәрендә калдырған лайыклы ғүмере тураһында бәйән итте.

Шундай утлы йылдар үтеп, һуғыштан һуңғы ауыр осорҙо кисереп, алһыҙ-ялһыҙ каланың оло заводтарында эшләп һаҡлы ялға сыккан, Бөйөк Ватан һуғышы ветераны Ғәлиәхмәт Ғәйнуллин тураһында

язмайынса булдыра алманым. Быйыл уның тыуыуына 95 йәш тулған булыр ине. Ул һәм уның кеүек һуғыш ветерандары безҙең өсөн тарихи хазина бит! Мәкәләмдә һүзҙәр үзенән-үзе бер-бер артлы тезелә барған һайын, Тыуған илебезҙе фашистарҙың ерәнәс кулынан һаклап алып калған, безгә бәхетле тормош бүләк иткән ветерандарға карата ғорурлыҡ тойғоһона сорналам.

Дивизияның ойшторолоуы

112-се һәм 113-сө башкорт кавалерия дивизияһы Башкорт АССР-ы етәкселеге инициативаһы менән барлыкка килә. 1941 йылдың 17 ноябрәндә “Урындағы милләттән ике кавалерия дивизияһы төзөргә” тигән қарар қабул ителә. Тиҙ арала дивизия төзөп, өйрәтеп, 1942 йылдың ғинуар башына Қызыл Армия составына кушылырға тейеш булһа ла, улар тик 1942 йылдың мартында ғына кушыла.

112-се дивизия “Дим” станцияһында урынлаша. Дивизияның командиры итеп фронттан Миңләғәли Минһаж улы Шайморатовты сақыртып алалар. Ул дивизияның ысын хужаһы була ла инде. Башкорт АССР-ы төзөлөүҙөң 23 йыллығын билдәләгән көндө 112-се дивизия барлыкка килә. Был көндө тантаналы рәүештә дивизияға Қызыл Байрақ бүләк ителә. Командир М.М.Шайморатов байрақты үбеп, дивизия исеменән уларҙың ышаныстарын ақларға һүз бирә.

Аталы-уллы Учалы қаһармандары

1941 йылда немец илбақарҙары қара қозғон кеүек илебезгә бақып ингәс, Тыуған илен һакларға бер ғаиләнән бер нисә кеше фронтқа китә. Улар араһында аталы-уллы Ғәйнуллиндар за бар. Атаһы Вәлиәхмәт Ғәйнуллин һуғыштың төүге көнөнән үк һуғышка алынһа, уның улы Ғәлиәхмәт 1943 йылдың башында фронтқа китә. 112-се башкорт атлы кавалерияһы дивизияһы составында Бөйөк Ватан һуғышында

катнашыусы аталы-уллы Ғәйнуллиндар Учалы районы Мулдаш ауылынан. Ғаиләлә улар туғыз бала була. Бөгөнгө көндә өсәүһе иҫән-һау.

Атаһы - 60-сы полктың гвардия старшинаһы Вәлиәхмәт Ғәйнуллин Сталинградтағы каты бәрелештәрзә, Чернигов өсөн алышта катнаша, Белоруссия ерендә лә һуғыша. 1943 йылдың 23 февралендә Украина ерендә фашист тылынан рейдтан сыкканда данлыклы дивизия командиры генерал Шайморатовтың һәләк булғанын үз күззәре менән күрә ул. һуңынан дивизияның командиры итеп уның урынбаҫары генерал Г.Белов тәғәйенләнә.

Ө улы Ғәлиәхмәт Смоленскиза 963-сө уксылар полкының 274-сө уксылар дивизияһына эләгә. Украинаның Владимир-Волынск калаһына килеп урынлашқас, Ғәлиәхмәт атаһына хат яза. Атаһы улының хатын командирына күрһәтә, һәм ул улын үзенең янына алырға рөхсәт бирә. Шулай итеп, Кубичево ауылында атаһы менән өсрашыу бәхетенә ирешә Ғәлиәхмәт Ғәйнуллин. һуңынан һуғыш юлдарын атай һәм улы бергә үтеп, иҫән-һау тыуған яктарына әйләнөп кайтырға насип була.

112-сө дивизия алғы һызыкта

Башкорт атлы дивизияһы дошманды тар-мар итеүзә дауам итә. Атлылар дошман тылына рейдтар яһап, бер нисә хәрби часты юк итә, меңләгән немец һалдаттарын һәм офицерҙарын кыра.

112-сө дивизия Украинала барған каты алыштарза алғы һызыкта була. Бигерәк тә Чернигов калаһын азат иткәндә һалдаттар каһарманлык күрһәтә. Шундай батырлыктары

өсөн дивизия Ленин ордены менән бүләкләнә һәм 16-сы гвардия дивизияһы тип үзгәртелә, Чернигов исеме бирелә.

Дивизия Польшаға йүнәләш ала. «Бында атайымдың ауылынан алты кеше булған, - тип һөйләй Ғәлиәхмәт Вәлиәхмәт улының улы Зәки ағай. – Бер класта укыған Ибраһимов Абдулла ла атайым менән булған. Шуларҙан икәүһе 1943 йылда үлеп калған, ө калғандары менән һуғыштың аҙағынаса бергә була”.

- Польшаны немец илбаһарҙарынан 1944 йылда азат иткәндәр. Патриотик хис-тойғо, рухи ныклык ярҙам иткәндәр инде. Был вақытта уларҙың аттары калмаған. Белһәгеҙ, безҙең аттарҙың нисек ғәйрәтләнәп, етеҙ сапканын! Ук тизлегендәй алға, тик алға уктала торған башкорт аттары! Аттар кырылғас, бәләкәй генә монгол аттарын биргәндәр. Улар хатта һоло ла ашамаған, һуңынан ғына өйрәнгәндәр. 15 июлдә Буг йылғаһы аша сығып, Хелм калаһын алып Люблинға йүнәлгәндәр. Бында концлагерҙағы тоткондарҙы азат иткәндәр. Висланы аша сығып 1945 йылдың 17 ғинуарында Варшаваны алғандар, - тип һөйләй Зәки Ғәлиәхмәт улы.

Ө 1944 йылда дивизия Германия территорияһында һуғыштарҙа Жуков етәкселегендәге 1-се Белоруссия фронты составында алышҡа инә.

Февраль урталарында икенсе йүнәләш алалалар, сөнки дивизия урынлашқан касабаны немецтар камап ала, шуға ла полк ике якка бүленергә мәжбүр була. Атаһы Вәлиәхмәт ағай бер якта, ө ул икенсе якта кала. «Өҙерәк сигенергә тура килгәндә снарядтар тороп калды, ө пушканы үзебез менән алдык. Бер-ике көндән 62-се полк ярҙамға килде. Командир мине Ниғмәт исемле егет менән снарядтарҙың артынан ебәрҙе. Өс сақырым самаһы барғанбыҙҙыр, һулдан немецтар утка тота, эргәлә генә бер снаряд шартланы, бер ат шунда ук йән бирҙе, Ниғмәт яраланды. Мин икенсе ат менән сокор буйлап барырға өйтәм, немец

күззе лә астырмай, утка тота. Мин әйләнеп килгәнсе Ниғмәт йән биргәйне инде. Шулай ук Германияның Бранденбург калаһында бер дуһымды юғалттым», - тип әсенеп һөйләгән Ғәлиәхмәт Ғәйнуллин улына һәм ғорурлык менән һөйләүен дауам иткән: «Мартта Балтик диңгезе ярындағы Кольбергга сыктык. Ә Жуков Берлинды мартта ук алырға самалай ине. Шул аркала бик күп юғалтыуҙар ға булды. 14 апрелдә Одерға 10 сакырым самаһы етмәсерәк Кольбергта туктанык. Кар яуып тора, еүешерәк. Иртәнге сәғәт ун. Одерзың уң як ярында плацдарм. Ул көндө һөжүм менән Берлиндың төньяғына килеп сыктык. Хатта ер һелкенеп торҙо. Безҙең дивизия хәрәкәт итеүсе дивизия ине. Әммә үтергә юл юк. Икенсе йүнәләш менән Бранденбургга юл тоттоқ».

Еңеү көндөрөнә яқынлағанда

Совет һалдаттары бер нәмәгә қарамай, ғәйрәтләнеп алға, тик алға ынтыла. 1 май көнө қалаға яқынлайҙар, ә 2 майға инде Берлинды алыу бәхетенә ирешәләр. Бранденбург 120 сакырым алыслықта көнбайышта тороп қала. Немецтар қаршылық күрһәтмәй артқа сигенә, бер ниндәй атыу ға ишетелмәй.

Уларҙы немецтарҙың йорттарына урынлаштырып, һәр сак әзер торорға бойороқ була. Бына нисек итеп Ғәлиәхмәт ағай Еңеү көнө қаршы алыуы тураһында һөйләгән.

9 майға уларҙы колоннаға тезгәндәр. Ә улар полк командирының нимә тураһында әйтерен түземһезләнеп көтәләр. Бер азған ул: “һуғыш тамамланды!” – тигән, қулын өскә күтәреп. Хәрбиҙәр бер нисә секунд тынып торғандан һуң “Ур-ра!” қысқырып ебәргән. Был шатлықлы мөлде һүз менән генә әйтеп бирерлек түгел, уны тик үзе кисергәндәр генә белә. Кемдер шатлығынан илай, кемдер йырай, аңламаһың. Иртәнге ашта еңеү стаканын күтәргәндәр. һуңынан атаһы улы Ғәлиәхмәт янына килгән дә: “һуғыш бөттө улым, ниндәй бәхет, әсәйеңә хат язып һалайық”, - тигән.

Тәүге битенә атаһы ғәрәпсә яҙһа, икенсәһенә улы латин хәрефтәре менән хат язып ебәргән.

Бер аҙҙан карт яугирҙәрҙе бер-бер артлы тыуған яктарына кайтарыу башлана. Олатайымды тәүге демобилизацияға эләккән. Ул атайым менән хушлашканда: «Улым, мин кайтып йорт тирәләрен карай торайым, әсәйеңә лә ярҙам кәрәк. Ә һин яҡшы итеп хеҙмәт ит», - тигән.

Кайтканда улар үзҙәренең һуғыш юлдарынан үтеп, 1945 йылдың 6 августында Брест калаһына килеп, октябргә тиклем шунда булалар. һуңынан аттар менән бергә вагондарға тейәлеп, Дондағы Ростовта, Махачкалала, Баку, Тбилиси, Ереван, Нахичеванда тукталырға тура килә. Кайһа ғына булһалар ҙа, уларҙы ат һарайына килтереп тултырғандар, ә һалдаттарға матрас тышына һалам тултыртып, үзҙәренә ятырға урын әзерләргә тура килгән. Хеҙмәт юлы бик озон була Ғәлиәхмәт Ғәйнуллиндың.

Тыуған яктар үзенә тарта

Үзенең тыуған тәйәген яраткандар ғына уның күңелгә яҡын, иң гүзәл, йәндең бер айырылмаһ өлөшө икәнәнә инаналыр. Шанлы йылдар, данлы юлдар үткән Урал бөркөтөләй ғорур йәш егеттең дә һалдаттарҙы демобилизациялауҙары тураһында ишеткәһ, сарсаған күңеле тыуған яғына ашқына. һуғышка алынғанһы тыуған йортонан ситкә китеп өйрәнмәгән егет биһ йылдан артык һиндәй генә тарафтарҙа булмай! Атаһы менән бергә Берлинғаһа барып етә бит.

Ә 1948 йылдың апрелендә Ғәлиәхмәт Вәлиәхмәт улы тыуған йортонан ашқынып кайтып төшө. Үз тәйәгендә уға бөтәһе лә яҡын: күккә ашқан тауҙар ҙа, бөрөгә тулышқан ағас-кыуаклыктар ҙа, әле малай ғына сақта көтөү көткән, йәшәреп кенә килгән болондар ҙа, хатта сутылдап һайрашқан коштар ҙа уны һағынып каршы алған кеүек. һиндәй

ғозурлык! Бына хәзәр йүгереп кайтып инер зә, фатиха биреп озатып калған әсәһен косағына алып.

Ауылға килеп инеү менән юлда осраған бала-саға эйәреп, өйөнә тиклем озатып бара. Көн һайын тәзрәнән күзен алмай көткән әсә йөрәге һизенгәндер инде. Вәлиәхмәте кеүек орден-мизалдар тағып һалдаттан кайтып килгән улын каршыларға капка төбөнә йүгереп сыға.

- Ул вақытта ашарға бер нәмә лә булмағас, өләсәйем атайым өсөн күршеләрзән әзәрәк он һорап алып, һыуға бутап катырмак бешергән. Әммә ул ашамаған. Тыуған йортка кайткас ашау за онотолған, - тип һөйләй ветерандың улы Зәки.

Һуңынан бер иптәше уны Силәбеләге ауыл хужалығын механизациялау һәм электрофикациялау институтына уқырға инергә өгөтләй. Шул институтты тамамлағас, Өфөгә килеп “Башсельэлектрострой”ға электрик булып урынлаша һәм бер аззан һуң Стәрлегә килеп төпләнә. 1958 йылдан 1963 йылға тиклем “СК”-ла, һуңынан пенсияға сыккансы “Сода” заводында эшләй. Улар тормош иптәше Гәүһәр апай менән матур ғаилә короп ике ул тәрбиәләп үстәрәләр.

Өлкән улдары Камил Мәскәүзә институт тамамлап, хәзәр инде физика-математика фәндәре профессоры, үзе бер кыз һәм ул үстәрә. Атанан күргән ук юнған, тигәндәй, Камилдың улы Ваня ла Мәскәү дәүләт университетын тамамлай, хәзәр ул да ғалим. Уны сит илдәргә, мәсәлән, Франция, Испания, Италия, Кытай, Австралия, Англияға үз фәне буйынса лекциялар уқырға сақыралар. Кызы Динә МДУ-ны тамамлай, аспирантурала белем ала.

Ә кесе улы Зәки медицина юлын һайлай. Бөгөнгө көндә ул каланың 3-сә дауаханаһында табип-анестезиолог булып эшләй. Уның катыны ла

табип. Улар Альберт һәм Булат исемле Ғәйнуллинлар нәҫелен дауам иттерәүсә ике ул үҫтерә.

Стәрле йылғаһы буйында урынлашкан мөһабәт йорт янында Ғәлиәхмәт Ғәйнуллин үз кулдары менән легендар 112-се башкорт атлы дивизияһы һалдаттары һәм атаһы иҫтәлегенә ултырткан өс кайын, өс таған кеүек, бер-береһенә терәк булып, күккә олғашып ултыра. Улар бер-береһен ел-дауылдан һаклағандай, һаман да ғорур, Еңеүзең 70-се язын да йәмләндереп, йәшеллеккә күмеү өсөн бөрөгә тулышкандар.

Башкортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы
Стәрлетамак калаһы кала округының “Айырым фәндәр тәрәнәйтеп
уқытылған 12-се урта дәйөм белем биреү мәктәбе” муниципаль
автономиялы дәйөм белем биреү мәктәбе

Инша.

Гүзәл Башкортостаныбыз – изге төйәгебез.

Язғы: Стәрлетамак калаһы кала округы
“АФТУ 12-се УДББ мәктәбең”
8 Б класс уқыусыһы
Хәйретдинова Лиана
Етәксеһе: башкорт теле һәм
өзәбиәте уқытыусыһы
Ғәббәсов Рим Муллағәли улы

Башкортостан – һин безҙең
Тыуған- үскән илебез.
Безгә икмәк, өй биргән,
һыуын эскән еребез.

Ф.Ғөбәйзуллина.

Минең Ватаным – Башкортостан – Рәсәй ынйыһы! Шағирҙар республикабыҙҙы кеше йөрөгө менән сағыштыра. Ысынлап та, Башкортостан Рәсәйҙең кап уртаһында урынлашкан. Башкортостандың бөйөк аҡһаҡалы, шағир-сәсэн Мостай Кәрим Рәсәйҙе кайын менән, ә безҙең Башкортостанды шул кайындың япрағы менән сағыштырған. Бер ниндәй йәшен дә, һыуыктар ҙа, ут һәм ел-дауылдар ҙа ошо япракты кайындан өзә алманы, сөнки ул “әсәһенең һөтө менән” тукланған:

Ер шарының картаһына
Караһаң яҡшы ғына:
Башкортостан шул картала
Бер япрак саклы ғына.
Эйе, япрак аҡ кайындың
Бер япрағы ни бары.
Ә кайыны - бөйөк Рәсәй
Шундай йәшел юғары!

Минең тыуған Башкортостаным! Йөрөгөмә был кәзерле, изге һүзҙәр миндә күмпе тәрән уйҙар һәм тулкынландырғыс хистәр тыуҙыра.

Башкортостан! һин минең йөрөгөмдә иң кәзерле ер, мин һине шундай яратам! Кайҙа ғына булһам да, һинең һандуғасың йырҙарын, һинең күлдәрендә, һинең һауанды бер кайҙа ла таба алмайым! һинең турала уйлағанда мин колас етмәгән тыуған еремдә күз алдымдан үткәрәм. Күзҙәрәм асылыу менән мин ошо матурлықка ғашик булдым. Аякка баһкан

ерем һинең қоластарың куйынында. Кайза ғына булһам да, мине йылытыусы қояш нурзаны һин биргән йылылықты миңә бирә алмай. Хатта төнгә йондоззар за миңә сағыу янмай, һәм Ай за шулай ук тонок күренә.

Башкортостан! һин миңә күкрәгемде йәшәү көсә менән тултырыусы қояш кеүек, һулар һауа кеүек, саф шишмә кеүек кәрәкһең.

Башкортостан – һин минең илем! Ошо изге ерзә йәшәүем менән һорурланам. Илемдән дә матурырак һәм яқынырак донъяла башка ер юк.

Башкортостан – курай иле,
Башкортостан – Урал ере,
Башкортостан – кумыз теле,
Башкортостан – кымыз сере.

Тыуған илем киң баһыузары һәм куйы урмандары менән, зәңгәр һыулы күлдәре һәм йылғалары менән, бейек таузары менән мактанырға һоқуқлы. Унда барыһы ла матур: кайынлыктары ла, ботактарын қояшка ынтылдырыусы қарағайлыктар за, тулқындарын ярға қағыусы йылғалары ла.

Шағирзаныбыз тыуған еремдең мәһрүр Урал таузары, йылғалары һәм шишмәләре, урмандары һәм болондары тураһында бик күп йырзар һәм шиғырзар язған. Яззанын сәскә атқан муйыл һәм сирендәрзәң, йәйен болондарзағы ер еләге һәм ақ сәскәнең естәрен һисек итеп яратыуымды һүз менән еткерә алмайым. Ә көзгә урмандарза янып торған кызыл миләште һәм баланды! Әсә көндәрзә кешеләрзә һалкынса күләгәһе менән кинәндереүсә хуш есле йүкәһе, шыршыны! Улар шундай матурзар һәм үззәренә һәр кемде тартып тора!

Минең Башкортостаным – тук башақлы иген баһыузары һәм нефть вышкалары селтәре, завод һәм фабрикаларзың тулы һулышы ул. Республикамыҙ көзрәтле ер асты байлыктары булғаны өсән яратам. Унда табылған металл, нефть, газ, урман, алтын бөйөк Ватанымдың иқтисади көүәтен арттырырға булышлық итә.

Ерең бирә кара алтын,
Тауың бирә һары алтын,
Игенгә бай кырзаның,
Балыкка бай һыуҙаның,
Ағаска бай урманың,
Такыр һинең юлдарың,
Матур һинең кыззаның,
Батыр һинең улдарың.

Тыуған илемде бай тарихы булғаны өсөн яратам. Ирек яратыусы башкорт халкы – бөйөк Салауат Юлаев, Зәки Вәлиди, Мостай Кәрим токомо.

Бөйөк Ватан һуғышында катнашмаған бер генә лә башкорт языусыһы һәм шағиры булманы, уларзың һөммәһе Ватаныбыз азатлығы өсөн бар көсө менән көрөштә, канын койзо.

Республикабыз – Рәсәйҙең иң үсешкән төбәктәренең береһе. Башкортостан үзенең иктисади кеүәтен файзалы тотона. Калалар һәм ауылдар төзөлә. Ерҙә Башкортостаныбыз тағы ла күркәмерәк һәм матурыраҡ булһын өсөн күп быуындар сизәм күтәрҙе, қола яланда яңы калалар төзөнө, баксалар ултыртты.

Башкортостаным – күп милләтле республика. Бында бер ғаилә булып башкорттар, урыстар, татарҙар, маризар, украиндар һәм башка милләт вәкилдәре йәшәй, укый, хеҙмәт итә.

Атайзаныбыз улар башлаған эште дауам итеүҙе васыят итә. Беләм алып, зур үскәс, тормошта без уларға лайыҡлы алмашсы буласаҡбыз, тыуған Башкортостаныбыззың артабанғы сәскә атыуына хеҙмәт һәм ижад емешен индерәсәкбез.

Башкортостан – Рәсәй ынйыһы – ул миһең күгем һәм ерем! Миһең мөхәббәтем һәм яҙмышым, миһең қояшлы илем һәм тыуған йортом!

Башкортостан Республикаһы Стәрлетамак калаһы кала округы
хакимәте нең “Айырым фәндәр тәрәнәйтеп уқытылған 12-се урта дөйөм
белем биреү мәктәбе” муниципаль автономиялы дөйөм белем биреү
учреждениеһы

“Башкорт телен өйрәнәүзең үзенсәлектәре һәм уларҙы тормошка
ашырыу юлдары” темаһына фәнни-эзләнәү эше

Башкарҙы: Үлмәсбаева Зарина
9Д класс уқыусыһы

Етәксеһе: Ғәббәсов Рим Муллағәли улы,
башкорт теле һәм әзәбиәте уқытыусыһы
телефон: 8 (987) 017- 61- 08

1. ИНЕШ ҺҮЗ.

Башкорт Өзәби теле – илебезгә туғандаш телдәр менән хокуклы милли тел. Башкорт теле - башкорт милли культураһының нигеҙе. Башкорт теле хәҙергә көндә зур қазаныштарға эйә булған, үҫешкән, көндән-көн алға китеүсе культура тармактары һанала. Безгә белем алыуға туған телдең әһәмиәте зур, киң мөмкинлектәрән файҙалануы ғына кәрәк. Бала үз туған телендә һөйләшә, фекер йөрөтә.

Безгә тел кешеләр араһындағы мөнәсәбәттең иң катмарлы донъяһына үтеп инергә, тәбиғәт, йәмғиәт күренештәрән күреп, танып белергә, улар хақында тәүге төшөнсәләрҙе үзләштерергә булышлыҡ итә.

Туған тел баланың психикаһына туранан-тура йоғонто яһай, унда кире һәм ыңғай эмоциялар тыузыра, туған телдә әйтелгән һүз уны шатландыра, көйөндөрә һәм төрлө бәхәстәргә тарта. Тыуған телде өйрәнәү баланың үз-аллы фекер йөрөтөү, һөйләү телмәрән үҫтерәү, байытыу һәм формалаштырыуға берҙән-бер корал булып тора.

Үз халқының тарихы, йыр-моң күңеленә һеңеп, шул нигеҙҙә тәрбиәләнгән, тыуған ерен, ғәзиз әсәһе кеүек һөйгән, йөрәге халқы менән бергә типкән, халқы рухы менән, уның максаты, үз хыялы, үткәне, бөгөнгөһө, киләсәге менән йәшәгән, туған теленәң байлығына эйә булып, уның һескәлектәрән аңлаған, үзенәң бөтә булмышын халқына бағышлаған кеше генә тәрбиәлә һәм белемлә шәхес була ала.

Ғалимдар фекеренсә, бала туған телендә алған белемде бер қасанда онотмай. Тәүҙә балалар бақсаһында, унан мәктәптә киңәйтә, тәрәнәйтә, нығыта бара. Шулай итеп балаларҙа үз туған еренә, халқына, уның үткәненә, ғәрәф-ғәзәтенә, ижадына қызыкһыныу тәрбиәләү, ихтирам уятыу, милли рухқа нигеҙ һалыу, милли йыр-уйын-бейеү, мәкәлдә туған телдә өйрәтәү мәктәпкәсә йәштән үк балаға йәш үзенсәлектәрәнә қарап, улар қабул итә алған тиклем қимәлдә өйрәтелһә, киләсәктә үзенәң кем икәнлеген белгән, ныклы рухлы булған быуын үҫәсәк, сөнки бала сақтағы ишеткәндәр онотолмай. Бала үзенәң саф, таза күңеленә һендерә, тәүге буразналар һалына. Башкорт балаһына үз телендә белем бирәү, телгә һөйөү уятыу безгәң төп бурысыбыз булып тора.

Бала тик уйында ғына туған телдең һескәлектәрәнә өйрәнә, “телдең рухын” үзләштерә.

Туған телгә өйрәтәүҙең тағы бер мөһим бурысы булып балаларҙың һөйләү телмәрән үҫтерәү тора. “Баланың мейеһе бармактарының осонда урынлашқан”, - тигән әйтем бар.

Ысынлап та бармактар ни тиклем күберәк күнегеү башқарһа, улар шул тиклем ақыллырақ була. Шулай уқ бармақ хәрәкәте менән телмәр үҫеше араһында бәйләнештәр бар. Шуның өсөн, “бармақ уйындарын”

кулланып телмәрзе лә, бармак эшмәкәрлегендә үстөрөп була, балала кызыкһыныу ҙа көсөйә.

Бала нимә күрә, ишетә, күзәтә - барыһы ла уның телмәрендә сағыла. Уның өсөн һөйләгән һүзе - асыш, образ, бәләкәй генә әкиәт, тормош тәжрибәһе.

Телмәр үстөрөүзә шиғыр юлдарын хор менән һөйләү мөһим роль уйнай. Әгәр кескәйзәр төрлө сараларҙа башкалар менән бер тиң катнашмаһа, үз-үзенә ышаныс юғалыуы, кәмһенәү тойғоһо уяныуы ихтимал.

Балаға туған телде өйрәткәндә бик күп алымдар кулланыла һәм туған телдә һөйләшергә өйрәнгән вақытта телде кәзәрләү тураһында беләбез, туған телде, уның матурлығын һөйөргә өйрәнәбез.

Әгәр баланы бала сактан ук телгә ихтирамлы итеп тәрбиәләһәң, ул белемгә ынтылыусан, телгә зирәк, кеше менән аралашыусан булып үсә, телмәре лә үсешкән була. Туған телендә яҡшы һөйләшә белгәндә генә, бала үзенең фекерен асыҡ, аныҡ һәм дөрөҫ итеп әйтеп бирә ала.

Дәрестәр балаларҙы ялҡытмапйынса, мауыктырғыс уйын формаһында, кулланма материалдар кулланып үткәрелһә күпкә файзалырак. Мәҫәлән, математик төшөнсәләрҙе өйрәтәү дәресендә балалар төрлө эштәр үтәп, “бәләгә тарыған әкиәт батырҙарын коткаралар” “урманға барып” унда осраған геройҙың һорауҙарына яуап биреп, ундағы коштарҙы, йәнлектәрҙе һанап, сағыштырып, урындарын билдәләп, һанарға өйрәтәләр.

Ә инде “экологик һуҡмаҡ” буйлап йөрөп бөжәк, сәскә, үсемлектәр донъяһы менән танышалар, уларҙы һындырмаҫқа, тапамаҫқа, дөйөм алғанда, тәбиғәттә һз-һзен тоторға, тәбиғәттә һаҡларға өйрәнәләр, әкиәт батырына өйрәтәләр.

Туған телде өйрәнәүзә төрлө мәзәни саралар, иртәлектәрҙең дә роле зур. Мәҫәлән, “Каз өмәһе” “Нардуған” һ.б. балалар туған телдә шиғыр, бейеү, уйын өйрәнә.

Мәкәл аша яҡшылыҡты ямандан айырырға өйрәнә. Ғөмүмән, үз телендә һөйләшкән бала киләсәктә лә милләтенә тоғро булып үсәсәк!

2. РУС ТЕЛЛЕ МӘКТӘПТӘРЗӘ БАШКОРТ ТЕЛЕН ӨЙРӘТЕҮ АЛЫМДАРЫ

Рус телле мәктәптәрзә балаларҙы башкорт теленә өйрәтәү, уҡытыу еңелдән түгел. Дәрестә һиндәй генә милләт балаһы ултырмай. Уларға башкорт телен милли тел, дөүләт теле итеп өйрәтәү, уларҙа башкорт теленә карата ихтирам һәм хөрмәт итеү, башкорт телен өйрәнәүгә кызыкһыныу һисе уятыу кәрәк. Башкорт телен өйрәнә башлаған балаларҙың әзерлеге бер тигеҙ түгел. Берәүзәр башкортса яҡшы аңлай, һөйләшә; икенселәре аңлай, ләкин һөйләшә белмәй; ә өсөнселәре телде

бөтөнләй аңламай. Ошондай шарттарға һәр бер бала менән шәхси эшләү мөһим. Укытыусыға телде еңелерәк ысулдар менән өйрәтеү өсөн эзләнәргә, яңы алымдар менән эшләргә кәрәк. Башкорт мәктәптәрендә укыусыларҙы урыҫ теленә һәм урыҫ мәктәптәрендә башкорт теленә өйрәткәндә, укытыусы өсөн был ике телдең үзенсәлектәрен яҡшы белергә һәм шуларҙы үз эшендә кулланырға кәрәк. Ике осрақта ла укытыусы елкәһендә ауыр йөк ята. Әлегә уға ярҙам итерлек берҙән-бер таяныс һәм терәк булып дәрәсләктәр иҫәпләнә. Башкорт мәктәбе шарттарында бала беренсе класка ғаиләлә һәм балалар баксаһында үз телен яҡшы ғына үзләштереп, һөйләшә белеп килә. Был укыусыны әсә теле аша урыҫ теленә өйрәтеү күпкә еңелерәк. Ә икенсе осрақта укыусыны үз телен икмәк, тоҙлоҡ кына белә, йә бөтөнләй аңламай. Был шартта бала үз әсә телен икенсе тел аша үзләштерергә мәжбүр була. Нисек әйткәндә лә, сит тел булып иҫәпләнгән урыҫ телен бала барыбер бөтә мөмкинлектәрендә яҡшы белеп етмәй. Бәлки, бына тигән итеп укый, яҙа алалыр, әммә ул да телде яҡшы белеү аңлатмай. Урыҫ мәктәптәрендә башкорт телен предмет буларак өйрәтеүсе укытыусыға икеләтә, өсләтә йөк төшә. Беренсенән, бала үз телен икенсе сит тел аша – урыҫ теле аша өйрәнә, икенсенән, терәк хезмәтен үтәгән сит телдә лә бөтә тулылығында үзләштереп бөтмәй. Ошо сакта укытыусыға ике телдә лә өндөр үзенсәлеген, уларҙың урынын әйтелеш мөмкинлектәрен, үзгәреш шарттарын, морфологик һәм синтаксик бизәктәрен яҡшы белеү мөһим. Шулай ук тел закондары ла зур роль уйнай. Быларҙың бөтәһен укытыусы белергә һәм эш барышында кулланырға бурыслы.

Донъяла бер халыҡ та үз кабығына бикләнеп кенә йәшәмәгән: күршеләр, кәрҙәш булмаған халыҡтар менән аралашкан. Ә аралашыу барышында, билдәлә, ике телдә лә үзгәрештәр була. Берененән икенсәһенә яңы һүҙҙәр үзләштерелә. Был үзләштермәләр күпмелер дәрәжәлә тәүге тел үзенсәлектәрен дә һаҡлай. Шулар ук ваҡытта яңы тел законына ла кулайлаша, үзгәрешкә дусар була. Ошо үзгәрештәрҙе һәм үзенсәлектәрҙе белеү балаларҙы икенсе телгә өйрәткәндә бик ярап кала. Шулай ук башкорт теленә һөйләшергә өйрәнгәндә инглиз телендәге һүҙҙәр әйтелешенә лә иғтибар итеү мөһим. Сөнки тигәндә инглиз телендә башкорт теленең үзенсәлектәре өндөрә осрай.

Урыҫ һәм башкорт телдәре икеһе ике системаға карай. Шуға күрәләр бер телдәге өндөр теп-теүәл көйө икенсе телдәге өндөргә окшамаҫка мөмкин.

Якыныраҡ яңғырашлы өндөрҙең дә булыуы ихтимал. Бер телдә (мәҫәлән, урыҫ телендә) өндөрҙе дөрөҫ әйтә, һөйләшкән кеше икенсе телдәге өндөрҙе теүәл әйтә белмәй интегә. Ундай кешене акцент менән һөйләшә тизәр. Укытыусы бала телмәрендәге акцентты бөтөрөргә, йә

булмаһа өндәрҙе яҡынса дәрәҫ әйтергә өйрәтергә бурыслы. Был осрақта дәрәсләктәгә һүҙҙәр тәҙмәһе, өтәлмә рәүештә кулланылған фонетик күнегеүҙәр, әзәби телдәгә үрнәк телмәр ярҙам итергә мөмкин. Хәҙер башкорт һәм урыҫ телдәрәндәгә һәр өнгә айырым тукталып үтәйек.

Ө – өн-хәрәфе.

Ө өнө – иренләшкән алғы рәт (нәзек) һузынғы. Урыҫ телендә ундай хәрәф юк. Әммә о өнөнөң нәзек тартынғылар сағылышындағы яңғырашы башкорт телендә ө өнөнә яҡын. Мәҫәлән, *конь – көн*. Үзләштермәләрҙә о – ө, у – ө үзгәрештәре осрай.

Погреб – мөгәрәп, пирог – бөйөрөк кеүек һүҙҙәрҙә о өнө башкорт телендә ө өнө булып үзгәргән. О өнөнән нәзек варианты – башкорт телендә ө. Нәзек тартынғылар эргәһендә күп осрақта нәзек һузынғы килә.

Чугун – суйын, сөгөн, уезд – өйәз, мндштук – мөштөк, кудри – бөҙрә, крупа – көрпә үзгәрештәрәндә у – ө өнөнә әйләнә. Төрки телендәгә кайһы бер һүҙҙәрҙә у килһә, икенселәрәндә о өнө булырға мөмкин. Тимәк, төрки телендәгә үзгәреш законы үзләштермәләрҙә лә һаклана.

Ү – өн- хәрәфе

Ү- иренләшкән алғы рәт (нәзек) һузынғы.

Ү хәрәфе урыҫ телендә юк. Әммә нәзек тартынғылар солғашында урыҫ телендәгә у өнө башкорт телендә ү өнөнә яҡын итеп әйтелә. Мәҫәлән, *кучер – күсер*. Алда килтерелгән миҫалдар буйынса үзгәрештәрҙә урыҫ телендәгә һузынғы өндәр башкорт телендә ү булып килергә мөмкин.

Урыҫ мәктәптәрәнең башкорт телен предмет буларак өйрәнәүсә кластарында уқыусыларға ү өнөнөң дәрәҫ әйтәлешен теүәл еткерәү бик мөһим. Урыҫ телендә аралашкан бала өсөн ү өнөн дәрәҫ әйтәү бик ауырға тура килә. Шуға ла урыҫ һүҙҙәре менән сағышытырп, әйтәлешкә күсергә мөмкин. *Кочан – күсән, кучер – күсер, мох – мүк, тюфяк – түшәк* кеүек үзләштермәләрҙә сағышытырыу бик мөһим. Шулар аша төп башкорт һүҙҙәрәндәгә *Гүзәл, Күсем, бүрек* кеүек һүҙҙәр әйтәлешенә күсергә мөмкин.

Ғ өн-хәрәфе

Ғ өн-хәрәфе саф башкорт һүҙҙәрәндә генә кулланыла. Ул һүз башында һәм һүз уртаһында килергә мөмкин. Башкорт теле дәрәсләтәрәндә ғ өн-хәрәфен өйрәнәүгә етди иғтибар бирелгән. Безгә ғ өнөнөң ҡ-ға сиратлашыуы менән миҫалдар күрәһәтелә. Урыҫ мәктәбендә уқыған, үз телен белмәгән баланы ғ өнөн дәрәҫ әйтергә өйрәтәү, алда өйрәнелгән өн-хәрәфтәргә таянып, урыҫ һәм башкорт телдәрәндәгә окшаш һәм айырмалы яктарҙы күрәһәтә барыу балаларҙа дәрәҫ һөйләй белергә өйрәнәүгә ышаныс тыузыра.

Ғ өнө яһалышы яғынан ффрикатив һәм яңғырау тартынкы. Ул телдә нәзек һәм калын һузынкылар менән дә кулланырға мөмкин.

З өн-хәрефе

З – яһалышы яғынан ффрикатив һәм яңғырау тартынкы. Ул башкорт теле өсөн генә хас. И өнөнән башка бөтә һузынкылар менән дә ижек яһарға мөмкин. Үз телен белмәгән башкорт балаһына з өнөн әйтергә өйрәтеү байтак ауырлык тыузыра. Был йәһәттән дәрәсләктәрзә бирелгән ижектәр, һүззәр ярзам ға килә. Әммә тел белмәгән бала з һәм д өндәрен әйтергә тырышасак. Башта з өнөнөң з һәм д өндәренән айырмаһын якшылап төшөндөрөргә кәрәк. Шунан әйтәләш урынын (тел-теш өнө икәнән), нисек әйтәләүән асыклау мөһим. Тизәйткестәр ятлатыу за ярзам итә. Шулай ук з өнө күп кулланылған бер-ике юллык шиғырзы ятларға өйрәтеү урынлы булыр.

К өн-хәрефе

К – тел арты, һаңғырау, шартлаулы өн. Ул башкорт теле өсөн генә хас, күбәһенсә калын ижектәрзә кулланыла. Шулай ук и, ә һузынкылары менән дә килә (*кәләм*). Был үзәнсәлек башка телдәрзән үзләштерелгән һүззәрзә генә сағылырға мөмкин. Бала башкорт телендәге к өнөн к һымак әйтергә ынтыла. Балаға к өнө дөйөм алғанда калын тамырлы һүззәрзә (*кайын, кара, кала, бакса*) әйтәлә, ә к өнө башлыса нәзек тамырлы һүззәрзә кулланыла (*кәзә, кәмә, кәрәк*). Ике өндә йәнәш әйтәп сағыштырғанда ғына к өнөн дәрәс әйтергә өйрәтеү мөмкин, бары шул мөлдә генә айырманы билдәләп була.

ң өн-хәрефе

ң өнө башкорт теле өсөн генә хас. Ул аңқау һәм талғын тартынкы. Башкорт мәктәбендә укыған балалар өсөн әйтәләш яғынан уның әллә ни ауырлығы юк. Н өнөнән айырыла. Н өнө телдәң өсқә аңқауға тейеүе арқаһында барлыкка килә, ә ң өнө тамак төбөндә хасил була. Ул һүз уртаһында һәм аҙағында кулланыла. Урыс мәктәптәптәрендә укыусылар өсөн ң өнөн әйтәү ауыр. Күптәр был өндә н өнөнөң башкортса варианты итәп кабул итә. Был хатаны төүге дәрәстә үк булдырмасқа кәрәк. Дәрәс әйтәләше яғынан да һәм яһалышы яғынан да н, ң өндәре – икеһе ике өн. Шуның өсөн ң өн-хәрефән өйрәткәндә, дәрәс әйтәләшкә күнегәүзәрзә күберәк кулланырға кәрәк. Шулай ук тизәйткестәр һәм башка фонетик күнегәүзәр зә ятлатыу мөһим. Бала бер юлы дәрәс әйтәләште лә һәм һүз мөғәнәһән дә үзләштерәргә тейеш. Үз туған телен насар белгән бала өсөн бындай эш төрә ауыр, әммә шунһыз эшләң мөмкин түгел.

ҫ өн-хәрефе

ҫ – башкорт теле өсөн генә хас өн. Ул – ффрикатив, һаңғырау тартынкы. ҫ өн-хәрефе бөтә төр һузынкылар менән дә килә ала. Шул кушымсаларзы өндә әйтергә өйрәтә башлағанда кулланыу мотлак.

Шулай иткәндә ҫ өнөн дәрәҫ әйтергә өйрәтеүгә өлгәшеп була. Дәрәҫ әйтергә өйрәнер өсөн, йәнәш с, ҫ, һ өнлө һүззәр тезмәнен килтерергә, айырмаларын күрһәтергә кәрәк. Тизәйткестәр, фонетик күнегеүзәр ятлатыу ҫа ҫ өнөнөң дәрәҫ әйтелешен үзләштерергә булышлык итә. Қызғаныска каршы, дәрәслектәрзе быға аз бирелә.

Һ өн-хәрефе

Һ тартынкыһы – х өнөнөң яңғырау һыңары. Ул башкорт теле өсөн хас өн. Телдең арткы өләшөндө яһала. Урыҫ телендә һ өн-хәрефенөң кушымсаһы юк. Һ өнөн әйтергә өйрәнөү кушымсалар тезмәнен укыузан башлана. Төрлө фонетик күнегеүзәр аша һ өнөн әйтергә өйрәтелә.

Урыҫ мәктәптәрөндә башкорт теле дәрәстәрөндә һ өнөн дәрәҫ әйтергә өйрәтеү ауыр мә сьәлә, сөнки ул урыҫ телендә юк. Был йәһәттән өстәлмә эшкә һүззәр тезмәнен күберәк һәм төрлөлөндөрөп кулланыу, тизәйткестәр, фонетик күнегеүзәр ятлатыу кәрәкле һанала.

3. ЙОМҒАҚЛАУ.

Сығышымды языусы Мәрийәм Буракаеваның “Арғымак” әсәрөнән цитата менән тамамлайым: “Кешелек донъяһы йәшәйешөндө туған телдең әһәмиәте баһалап бөткөһөз. Тәбиғәт биргән иҫ китмәле мөғжизә ул - туған тел. Туған тел - ул тойғо теле, моң теле. Без туған телдә һөйләшеп, туғанлык тойғоһон яқынайтабыз, туған телдә йырлап, шатлык ишәйтөбез, кайғы таркатабыз, күңел сафландырабыз”.

ӨЗӘБИӘТ

1. Ақдәүләтова З. Төрлә милләт балаларына башкорт телен укытыу тәжрибәһенән // «Башкортостан укытыусыһы», 2006. - №8. – 26-27-се биттәр.

2. Ғәбитова З.М., Толombaев Х.А. Урыҫ мәктәптәрендә башкорт телен укытыузы ойштороу буйынса методик кәңәштәр. – Өфө, 2006.

3. Дәүләтшина М.С. Башкорт телен укытыу методикаһы: башкорт теле итеп укытылған мәктәптәр өсөн. 1-се киҫәк: - Өфө: Китап, 2010. – 120-се бит.

4. Толombaев Х.А. Телмәр мәҙәниәтен үҫтереү // «Башкортостан укытыусыһы», 2003. - №8. – 52-55-се биттәр.

5. Шарапов И.Ә. Урыҫ мәктәптәренең башланғыс кластарында башкорт телен укытыу үзенсәлектәре. Өфө: Китап, 1997. – 79-99-сы биттәр.

Башкортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы
Стәрлетамак калаһы кала округы мәғариф бүлеге
“Айырым фәндәр тәрәнәйтеп уқытылған 12-се урта дөйөм белем
биреү мәктәбе” муниципаль автономиялы дөйөм белем биреү
учреждениеһы

“Аулак өй” йолаһы

Башкорт әзәбиәтенән фәнни-әзләнеү эше

9 В класс
уқыусыһы
Ғәлләмова Лиана
башкарҙы.
Фәнни етәксеһе:
башкорт теле һәм
әзәбиәте
уқытыусыһы
Ғәббәсов Р.М.

Йөкмәткеһе

I. Инеш өләш.

1. Нимә ул “Аулак өй” йолаһы.

II. Төп өләш.

1. Башкортостан языусылары әфәрҙәрәндә “Аулак өй” йолаһының сағылышы.
2. Аулак өй йолаһының асылы.
3. Аулак өйҙә узғарылған уйындар.

III. Йомғаклау.

1. Аулак өйҙәң әһмиәте.

IV. Әзәбиәт.

Фәнни-эзләнеү эшемдең максаты: башкорт халкының “Аулак өй” милли йолаһы менән якындан танышып, уны тиҫтерзәрәмә еткерәү. Эзләнеү эшемде тамамлағас, м әктәптә “Аулак өй” уйынын уҙғарыу буйынса сценарий төзөргә ниәтләйем.

Актуаллеге: бөгөнгө осорҙа йәмғиәтебеҙҙә йәштәр араһында наркотиктар менән мауығып, эскелек бирелеп, кешеләктән сығып йөрөүселәр арткандан арта бара. Ә бит халкыбыҙҙың матур йолаһы булған “Аулак өй” йәштәрҙе заманыбыҙҙың әфәтенә әүерелгән кот оскос наркомания, токсикоманиянан тартып сығарырға ярҙам итер ине. Уны халыҡ араһында кайтанан тергеҙеүҙе пропагандалау тора.

Көзгө, кышкы осорҙа ата-әсәләр өйҙә юкта үткәрелгән, кайһы ваҡыт — яңғыз катын-кыҙ йортонда. Ғәҙәттә аулак өлкән йәштәге катын-кыҙ карауы астында барған. Тәүҙәрәк аулак 14—18 йәшлек кыҙҙар кул эше башкарыу (бәйләү, сигеү), балаҫ һуғыу, тула бағыу, көнкүреш әйберҙәре һәм кейем-һалым тегеү өсөн йыйылған. Һуңыраҡ егет-еләнде лә сақыра башлағандар. Кыҙҙар, һәр кем үҙе менән алып килгән азык-түлектә йыйып, коймак, бутка, бөлөш һ.б. бешергән, егеттәр күстәнәстәр килтергән. Йәштәрҙең бер-береһенә йылы мөнәсәбәтен күрһәтергә мөмкинлек биргән уйындар ойшторолған: “күз бәйләш”, “йөзөк һалыу”, “көйһөз кейәү”, “йондоҙ һанау”, “күгәрсен ашатыу” һ.б. Уларҙы уйнағанда мәрәкә язалар бирелгән: йырларға, бейергә, берәй йәнлек йәки кош булып кыланырға, мейес аklarға, һарайзағы малды һанарға, һыуға барырға тәқдим ителгән. Яңғыз һәм парлап бейешкәндәр, йырлашкандар, такмак әйтешкәндәр, уларҙа никах һәм ғаилә

темаһы өҫтөнлөк иткән. Егеттәр, нигеҙҙә, гармун, курай уйнаған, ә кыҙҙар думбыра, кумыҙ сирткән. Кис һуңлатып кына өйҙөрөнә таралышкандар.

Башкортостан яҙыусыларының әҫәрҙәрендә лә “Аулак өй” йолаһы күренештәрән ослатырға була. Бына Зәйнәп Бишеваның “Кәмһетелгәндәр” романынан алынған киләһе өҙөктә “Аулак өй” йолаһы сағылдырылған.

“Бында аулак калған өйгә йыйылып, уйнап-көлөп, йырлап-бейеп, бергәләп төн үткәрәү, кайһы сакта бергәләп аулак аш та бешереп ашау кыҙҙарҙың яраткан ғәҙәттәрәнән береһе ине. Әгәр инде аулак өйгә йыйылған сакта берәй әкиәтсе, йырсы әбей зә булһа, кисә бигерәк тә күңелле уза...

Үҙҙәрәнә иркенләп күңел асыу мөмкинлеге тыуыуға кыуанып, кем узарҙан уйнарға, көлөргә, йүгерергә, бейергә тотондолар. Казанда тотош һөттә генә кайнап, тары буткаһы бытылдай башланы. Бутка бешерәүсе кыҙҙар:

*Бутыр-бутыр бутка бешә,
Уртаһына май төшә,
Килгән кунак безгә төшә,
Безгә төшмәй кемгә төшһөн,
Безҙә майлы бутка бешә, -*

тип такмаклай-такмаклай, усаҡ тирәһендә бейешеп йөрөнөләр.

Был аулак ашта бай за, ярлы ла, оло ла, кесе лә юк. Бында һәр кемдең өләшө ингәнлектән, уға һәр кем тигеҙ хужа. Шуның өсөн, ахыры, был бутка башка буткаларҙан тәмлерәк тә, уны ашауы күңеллерәк тә була ине.

Бынан һуң кыҙҙар “йөзөк йәшереш”, “айыу бабай”, “хан һәм вәзир”, “осто,осто!” уйындарына күсеп киттеләр.

“Без, без, без инек!..” уйыны башланды. Кыззар түңәрәккә йыйылып ултырзылар. Уйын башлаусы Сабира:

*- Без, без, без инек,
Без ун ике кыз инек.
Такталыкка йәйелдек,
Таң аткансы юйылдык, һәп! –*

тигән сакта, башка бөтә кыззар за “һәп” тинеләр зә тындылар. Кем озак түзеп, һөйләшмәй-көлмәй ултыра ала, шул еңә. Кем иң тәү башлап көлә, йә һөйләшә, уның маңлайына сиртәләр...

Был уйында күбегенен маңлайына бер-ике кат сиртеү эләккәс, калғандарын, шул исәптән Емеште лә, көлдөрөү, һөйләштәреүзән өмөт өзөлгәс, “осто,осто!..” уйынына күсеп киттеләр. Был уйындың тәртибе, кош исемдәре әйтелгәндә, осто тип кул күтәрәп, осмаҫ әйберзәр исеме әйтелгәндә, кулды күтәрмәй калыузан тора...”
[3;246-251]

Аулак өйзә кыззар уйыны төрлө этнографик төркөмдәрзә төрлөсә. Мәҫәлән, Башкортостандың көньяк-көнсығыш райондарында аулак өйгә азык-түлек һәм эш алмағандар. Азнаһына бер тапкыр ғына күңел асырға һәм уйнау өсөн йыйылғандар. Төньяк-көнсығыш райондарза, кирегенсә, азыкка йыйылышып кушылғандар. һәр катнашыусы үзе менән тазартылған өтөс-себеш алып килгән. Билдәле сығанактар буйынса, йортка өтөсчез индермөгәндәр. Этөстән аш бешергәндәр, уға тукмас киҫеп һалғандар. Азак бергәләп һыйланғандар. Ә аш бешкәнсегә тиклем ауыл хәбәрзәре менән танышкандар, уйындар уйнағандар, бейегәндәр, йырзар йырлағандар.

Аулак уйындарының дауамы ла төрлөсә булған. Хайбулла районының Әбүбәкер ауылында кыззар өйзә ике-өс сәғәт

уйнағандар. Уйындар азнаға бер тапкыр ойшторолған. Кайһы бер урындарҙа йорт хужаһы нисә көн өйҙә булмаһа, кызҙар шунса тиклем аулакка йыйылғандар. Шулай итеп, бер йортта аулак өй өс көндөн алып ун көнгәсә дауам иткән. Күрше ауылдарҙан да кызҙар килә торған. Улар шул өйҙә қунырға калған йәки шул ауылда йәшәүсә тыуған-тыумасаһына йокларға киткән, ә кистәрен тағы ла уйынға йыйылғандар.

Аулак кызҙарҙан башка, егеттәр ҙә йыйылғандар. Егеттәр гармунда уйнағандар, бейегәндәр, йырлағандар. Яратқан уйындары – һәпәләк – күҙ бәйләү (һуқыр тәкә), үгез йөзөк булған. Дим буйы башкорттарында аулак “төнгө уйын” тип аталған.

Аулак өйҙә “һуқыр тәкә” уйыны таралған уйындарҙан һаналған. Бер катнашыусының күзҙәрен яулық менән бәйләгәндәр. азақ уны бер урында әйләндергәндәр, калғандар төрлө якка касқандар. Уйында катнашыусыларҙың барыһының да аяктарында башалтай (йөн ойок) булған. Шуның өсөн дә улар өй буйлап касып йөрөгәндә аяк тауыштары ишетелмәгән. Кызҙар шым ғына өйҙөң бер мөйөшөнән икенсәһенә, һикегә, тәҙрә тупһаһына, ултырғыстарға, мейес баштарына менеп ултырғандар, тик уларҙы тотта ғына күрмәһендәр.

Тағын да бер қызык уйын – һәүәнәй әбей. Кыздарҙың берәһен әбей итеп кейендергәндәр. Ауызына, теш қазналары араһына, сыра қуйғандар. Шулай итеп, күҙ алдына ауызында бер генә зур тешле әбей килеп баға. Башына шәл, яулық бәйләгәндәр. Шәл өстөнән бүрек кейзергәндәр. Арқаһына һәм қорһағына мендәр тыққандар. “Әбей”ҙе йә бигерәк озон, йә бигерәк ябық итеп эшләр булғандар. һәм әбейҙең қулында көрәк йә таяқ булған. Көрәк һабына яулық, шәлдәр, күлдәк, елән һәм башқалар элгәндәр. Бизәп кейендерелгән

кыззы тышка сығарғандар. Бер ни вақыттан һуң соланда ауыр аяк тауыштары ишетелә, тибеп осоролған бизрә, шақылдау ишетелә. Ике кыз ишекте барып асып, әбейзе ишек тупһаһы аша өйгә инергә ярҙам итә. Ә “әбей” нисек тә булһа, йығылып китергә, һөрөлөп китергә уйлай. Әммә уға йығылырға мөмкинлек бирмәйҙәр. Шулай итеп, әбейзе түргә ултырталар. Таяғына таянып ултырған әбей төрлө-төрлө кызыклы хәлдәр һөйләп, кызҙарҙы көлдөрә, уларҙың кәйефен күтәрә. Әбей ролен шуның өсөн дә оҫта телле, һүзгә бай, оло кешеләрҙең киәфәтен кабатлай белеүселәрҙе куйғандар. Һәүәнәй әбейҙең һөйләүен төртмәле һорауҙар менән бүлгәндәр, ә уларҙың яуаптары кызҙарҙың әс катқансы көлөүенә килтергән. Аулак өйҙөгә күңелһез, әс бошоуло вақытты һәүәнәйҙең театрлаштырылған кызыклы мәрәкәләре үзгәрткән.

Ә бына “Йөзөк һалыу” уйыны ла бик билдәле уйындарҙан һанала. Башта уйынды алып барыусыны һәм үгезҙе һайлайҙар. Алып барыусы йөзөк һала, ә үгез кемдең усында йөзөк булыуын әйтә. Алып барыусы кызҙарҙан: “Үгезгә нисә йәш?” – тип һорай. Кызҙар: “Үгезгә биш йәш”, - тип яуап бирә. Тимәк, үгез биш тапкыр кемдә йөзөк булыуын әйтәһек. Шунан алып барыусы үгезҙе ситкәрәк илтеп кую. Башка кызҙар һандыкка, ултырғыска, һикегә ултырып алып барыусы кызҙың касан килеп йөзөк һалыуын көтә башлай. Алып барыусы устарын уска куйып ултырыусы кызҙарҙың береһенә генә йөзөк һалып китә. Аҙаҡ үгезҙән йөзөктөң кемдә булыуын һорай. Үгез берәй кызҙың исемен әйтә. Әгәр йөзөк үгез әйткән кызға булһа, үгез булған кеше кызҙар эргәһенә барып ултыра, ә йөзөк булған кызҙы үгез дөрөс тапһы, шул кыз үгез

булып китә. Уйын дауамында үгез йөзөктөң кемдә булыуын биш тапкыр рәттән таба алмаһа, уны кызһар “һуйырға” карар итәләр. Уйында катнашыусылар төркөмдәргә бүленеп, “Үгезҙе һуялар”, азақ уны тарткылайһар, йолкколайһар, кытыклайһар, изәндә тәгәрәтәләр. Бына кызһар ике командаға бүленә. Бер команда - “итле”, икенсәһе – итте тартып алыусылар. Икенселәре тышка сығып китә һәм итле булыу өсөн һөйләшеүҙәр башлана. Ит һорарға килгәндәрҙе өйзәгеләр эттәрҙе кыуырға, йыланды кыуырға, ишекте асырға кушалар. Ит урынына берәй һауыт-һабаны алалар: ағас төрилкәне. Әгәр ит кулдан кулға күсһә, уйында катнашыусылар ролдәре менән алмашынып уйынды дауам иткәндәр. Шулай ҙа ит һужаларҙа озақка калһа, уйын тамамланған.

Башкорт халык байрамдары, уйындары, ғөрөф-ғәзәттәре, ял вакыттары – катмарлы, хужалык-хезмәт, тәрбиәүи, эстетик, дини характерзағы күп кырлы күренеш. Башкорт йәмәғиәтен социализациялау сараларын нығытыуза уларзың ижтимағи әһәмиәте баһалап бөткөһөз.

Хәзәрге заманда аулак өйзө ойштороу бик тө кәрәкле сара тип уйлайым. Йөштәрзөң буш вакытын файзалы үткәрер өсөн, наркотиктар менән мауыкмаҫка, эскелек золомона элкәмәҫкә аулак

өй тәрбиәүи эшмәкәрлектә әһәмиәтле. Ул ғына ла түгел, аулак өйзә йәштәр халкыбыздың милли уйындары, ғәрәф-ғәзәттәре, аш-һуҙары, кул эштәре менән танышып була, уларға өйрәнергә мөмкинлектәр ҙә була.

Өзәбиәт

1. Башкорт энциклопедияһы. Ф.Ф.Фәтихова, тәржемәһе Ә.Н.Ақбутина.
2. Абсаликова Ф.Ш. Игры и развлечения зимнего периода у башкир в конце XIX — первой половине XX в. //Этносы и культуры на стыке Азии и Европы. Уфа, 2000.
3. Биешева З. Әсәрҙәр. Биш томда. Беренсе том.- Өфө: Башкортостан “Китап” нәшриәте, 1995.
4. Нагаева Л.И. Башкирские народные праздники, обряды и обычаи. – Уфа: Китап, 1999 – 160с.

Дарес өлгөлөрө

Башкорт (дәүләт) теле, 7 класс

Тема: "Спорт. һөйләм төрҙәре".

Максат: 1. Балаларҙы әйтеләү максаты буйынса һөйләм төрҙәре менән таныштырыу.

2. Яңы һүзәрҙең дәрәҗә әйтелешен, мәғәнәһен үزلәштерәү.

3. Балаларҙы спорт менән шөгөлләнәүгә һөйөү тәрбиәләү.

I. Дәресте ойштороу.

- һаумыһығыҙ, балалар!

Көн тураһында һөйләшеү.

- Бөгөн нисәнсе число?
- Азнаның ниндәй көнө?
- Ниндәй йыл мизгеле?

II. Дәрестең лексик темаһын асыклау.

- Бөгөн без һеҙҙең менән бик кызыклы тема менән

танышасакбыҙ. Әйҙәгеҙ әле, башта кроссворд сисәйек.

1. Белорет районында Урал тауҙарында урынлашкан шифахананың исемен әйтегеҙ. ("Ассы" шифаханаһы).

Был шифахана Башкортостандың матур тәбиғәт косағында урынлашкан. Бында Рәсәй Президенты Владимир Путин да, йырсы Олег Газманов та кыш көндәрәндә ял итеп киткән.

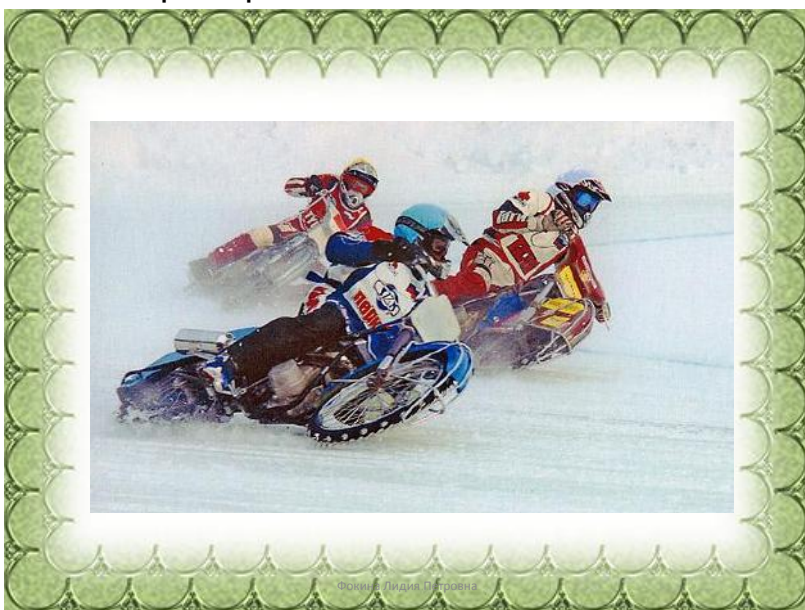

2. 2014 йылда Сочи калаһында булған мөһим спорт вақиғаһын әйтегез. (Олимпиада).

2014 йыл Рәсәй спорты тарихына иң уңышлы йылдарзың береһе булып язылды. Безҙең илебез 1994 йылдан алып Ҡышқы Олимпия уйындарныда дәйөм команда зачетында бер тапкыр за еңеүгә өлгәшмәгән. Сочиға без 20 йыл элек булған һөҙөмтәне кабатлап кына калманык, ә мизалдар һаны буйынса арттырып та куйҙык. Бөтә яуланған 33 мизалдың 13-ө алтын, 11-е көмеш, 9-ы бронза.

3. 1966 йылда Башкортостанда бөтә донъя кимәлендә дан килтергән спорт төрө?

4. Ошо спорт төрөндө 6 тапкыр донъя чемпионы булған Башкортостан спортсыһының фамилияһы.

Бетә донъяға билдәле Башкортостан спортсылары - Галина Куклева, Альбина Ахатова, Рима Батталова, Ирек Зарипов, Максим Чудов, Таңһылыу Танһыккужина, Харис Йосопов, Ләйсән Үтәшева.

5. Мәктәп уқыусылары физкултурала нимә тапшыра башланы?

			А	с	с	ы			
о	л	и	м	п	и	а	д	а	
	м	о	т	о	с	п	о	р	т
К	а	д	и	р	о	в			
			г	т	о				

- Ниндәй һүз килеп сыкты? (Спорт).
- Бөгөнгө дәрестең темаһы “Спорт” тип атала.
- Хәзәр без һезең менән төркөмдәргә бүленеп эшләйәсәкбез.

III. Төркөмдәргә бүленеп эшләү.

Һәр төркөм бирелгән схемаға ярашлы кул астында булған һүзәрзе файзаланып ике һөйләм төзөргә тейеш.

1-се төркөм: Бөтәгез зә спорт менән шөғөллөнөгез!

Без ГТО тапшырасакбыз!

2-се төркөм: Нимә ул спорт?

“Спорт” һүзе нимәне аңлата?

3-сө төркөм: “Ассы” шифаханаһында тау саңғыһында йөрөргә була.

Уқыусылар төзөгән һөйләмдәрен бер-береһенә йәбештереп “Таҫма” эшләйзәр һәм тактаға магнит ярҙамында беркетәләр.

- Балалар, карағыз әле, тактала әйтәлеү максаты буйынса ниндәй һөйләмдәр барлыкка килде.

- Хәбәр, өндәү, һорау һөйләмдәр бирелгән.

Шулай итеп, кем грамматик теманың исемен әйтер?

- Әйтәлеү максаты буйынса һөйләм төрзәре.

- Дөрөс, якшы. Шулай итеп, бөгөнгө грамматик тема - “Әйтәлеү максаты буйынса һөйләм төрзәре”.

IV. Лексик тема өстөндә эш.

1. Спорт тураһында хикәйә (45-се бит). Электрон дәреслекте файзаланыу.

- һүзлек эше: уқытыусы яңы һүзәрзе укий, балалар кабатлай һәм тәжемәһеменән танышалар.

етешһезлек – недостатки

сызамлы – выносливый

сәләмәт – здоровый

шөғөллән – занимайся

- хикәйәне электрон дәреслектән асыу һәм уны дикторзың укыуы.

- Балалар үз аллы укый

- Балалар сылбырлап укый һәм тәржемә итәләр.

Тәрбиәүи мөлде файзаланыу (ГТО-ға бәйләп һөйләү)

2. Текста ниндәй әйтеүеү мақсаты буйынса ниндәй һөйләмдәр бар.

- Хәбәр һөйләмдәр.

- Әйзәгез хәзәр ошо тексты дәрес башында төзөгән һөйләмдәр менән тулыландырайык әле.

“Нимә ул спорт? Спорт-ул һаулык, кәс, матурлык. Спорт һүзән белмәгән кеше юктыр. Спорт һүзе нимәне аңлата? Инглиз теленән ингән был һүз “уйын” тигәнде аңлата.

Әгәр сәләмәт һәм матур булғың килһә, спорт менән шөғөллән. Спорт үзеңдең етешһезлектәреңде лә еңергә өйрәтә. Тыуған илебезге һақлау һәм үстәреү өсөн көслә, сызамлы кешеләр кәрәк. Бәтәгез зә спорт менән шөғөлләнәгез!

Я л м и н у т ы

Бер, ике, өс

Беззә шундай кәс,

Мускулдар нык,

Азымдар йыш. –

Үсәбез, сынығабыз, (урында кулдарзы өскә күтәрәп һикерергә)

Көләбез, йүгерәбез, (урында йүгерергә)

Һәм бер қасан да (тәрән тын алырға)

Ауырымайбыз!

IV. Дәфтәрзәрзә әш.

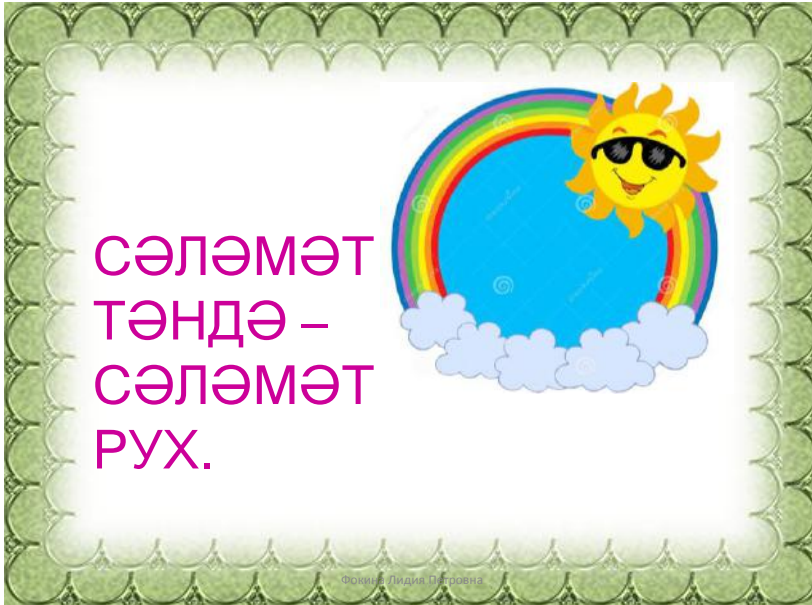
- һеззәң алдарығызза һүзлектәр ята. Шунан дәфтәрегезгә спортқа бәйлә ике мәкәл табып язығыз.

Бер бала спортқа бәйлә ребус сисергә әзәрләнә.

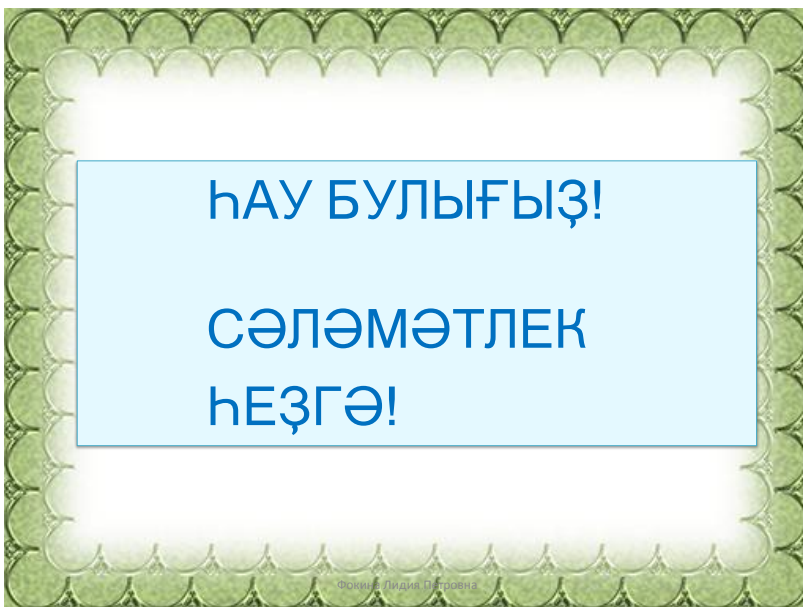
Балалар язған мәкәлдәрен қыскырып укый, бер бала сискән ребусын укый.

V. Теманы йомғақлау. Балалар дәрескә йомғақ яһай, үззәреңәң яуаптарына баһа бирә

Өй эше: 45-се бит, 47-се күнегүзе уқырға. һабантуйға арналған һүрәт төшөрәп килергә.

Башкорт (дәүләт) теле, 3 класс.

Тема: “Нимә ул тәбиғәт? “Ә” теркәүесе”.

Цель: обучение башкирскому языку, усвоение новых слов, понятий, названий деревьев, насекомых, цветов;

развитие логического мышления, внимания, слуха, слухо-зрительного восприятия;

воспитание у обучающихся интереса к изучению башкирского языка, любви к родной природе.

Демонстрационный материал : слайды со стихом, предложениями, фонетическими упражнениями; рисунками с изображениями деревьев; карточки с правилами, башкирский алфавит.

Активный словарь: имән, ағас, саған, кайын, йүкә, уҫак, карағай, ерек, серәкәй, камка, куңыз, күбәләк, сиңерткә, иңкеш, кырмыска.

Грамматические понятия: хәзәрге заман кылым.

Типичные предложения: Башкортстанда имән, кайын, үсә.

Урманда ләлә, умырзая, үсә. Башкортстанда Ағизел, Стәрле,

Ашказар, йылғалары аға.

Ход урока

I. Организационный момент.

- һаумыһығыҙ! Башкорт теле дәресен башлайбыҙ. Здравствуйте, начинаем урок башкирского языка. Приготовьте к уроку учебники, тетрадь, словарь.

1.Ознакомление учащихся с планом урока

Сегодня на уроке : (Слайд 1)

Сегóдня на уро́ке :

1.Бúдем читáть. (Укыйбыз).

2.Бúдем писáть. (Язáбыз).

3.Бúдем отгáдывать загáдки.

(Йомактáр сисэ́без).

4.Узнáем нóвые слóвá.

(Яңы һүззэр өйрэнэ́без).

5.Бúдем составлáть предлoжéния.

(Һөйлэмдэр төзэй́без).

1. Будем читать. (Укыйбыз).
2. Будем писать. (Язабыз)
3. Будем работать по схеме. (Схема буйынса эшләйбез)
4. Узнаем новые слова. (Яңы һүззәр өйрәнәбез)
5. Будем составлять предложения. (Һөйләмдәр төзөйбез)

II. Ответьте на вопросы:

- Бөгөн нисәнсе число?
- Азна көнө ниндәй?
- Әле ниндәй мизгел?
- Бөгөн кем дежур?
- Дәрестә кем юк?

III. Повторение пройденного материала. (Слайд 2)

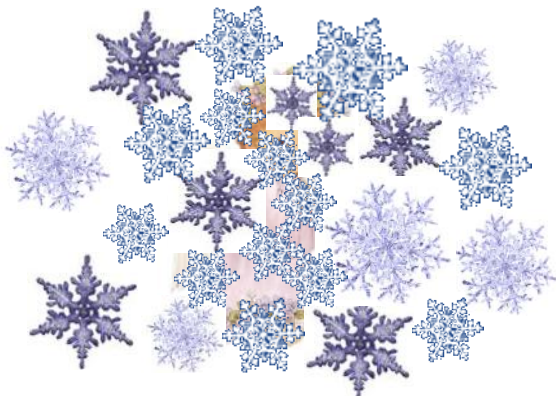
Шамилдың тыуған көнөндә
Без бешерзек ак калас.
Бына шундай ул бейек,
Бына шундай тәпәшәк,
Бына шундай киңлектә,
Бына шундай тарлыкта,
Ак калас, ак калас,
Теләгәнөндә ал да кас!

1. Фонетические упражнения. (Слайд 3)

за	зә	зар	зәр
са	сә	сал	сәр
уза	йөзә	кыззар	һүззәр
һуһар	үсә	кыһала	иһә

2. Дыхательная гимнастика “Раздуй снежинки”. (Слайд 4)

Раздуй снежинки

IV. Усвоение и активизация новых слов в лексике.

Ағас, йылға, бөжәк, сәскә, урман, тау, йәнлектәр.

- Запишите в тетраде сегодняшнее число и тему урока.

V. Объяснение новой темы.

1. Сообщение темы урока.

- Тема сегодняшнего нашего урока: “Природа. Тәбиғәт” (Слайд 5)
Бөгөнгө дәрестең темаһы “Тәбиғәт”.

2. Чтение стихотворения на стр. 80. (Слайд 6)

Уралып яткан Уралда
Болот кеүек тауҙар бар,
Айыу, төлкө, бүреһе...
Теләгән бер януар бар.
Сөйәм тиһең, щоңкар бар,
Менәм тиһең, толпар бар,
Тәрән-тәрән күле бар,
Борма-борма юлы бар.

- Найдите из стихотворения названия диких животных (айыу, төлкө, бүреһе). (Слайд 7)

- Переведите на русский язык (медведь, лиса, волк).

- Найдите из стихотворения географические названия (тауҙар, күл).
(Слайд 8)

- Переведите на русский язык (гора, озеро).

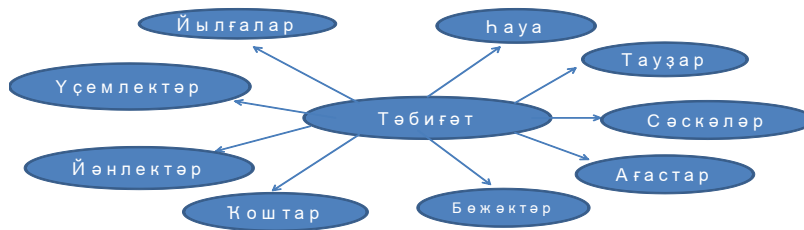
VI. Физминутка.

VII. Чтение текста на стр. 80. (Слайд 9)

Работа по схеме: что такое природа? (Слайд 10)

- Запишите их в тетраде. (Записывают все слова, которые обозначают “Природу”).
- Мы узнали, как по-башкирски называются слова по теме “Природа”.

VIII. Выполнение упражнения 3 на стр.81. (Слайд 11)

- Посмотрите, это карта Башкортостана. А теперь мы узнаем какие реки есть у нас в республике, а так же о деревьях, насекомых и цветах.

Башкортостан картаһы

- Реки (Слайд 12)

Башкортостанда ниндәй йылғалар бар?
Какие реки есть в Башкортостане?

Стәрле	Стерля
Ашказар	Ашкадар
Ольховка	
Ағизел	Агидель, Белая
Каризел	Каридель, Уфимка
Һакмар	Сакмар
Дим	Дема
Өршәк	Уршак
Йүрүзән	Юрюзань
Нөгөш	Нугуш

- Деревья (Слайд 13)

Башкортостанда үскән ниндәй ағастарҙы беләһегеҙ?

имән	дуб
саған	клен
кайын	береза
йүкә	липа
уҫак	осина
карағай	сосна
ерек	ольха

- Насекомые (Слайд 14)

Бөжәктәрҙе беләһеңме?

серәкәй	комар
камка	божья коровка
куңыҙ	жук
Күбәләк	бабочка
сиңерткә	кузнечик
иңкеш	шмель
кырмысқа	муравей

- Цветы (Слайд 15)

Безҙең баксала ниндәй сәскәләр үсә?

ләлә	тюльпан
умырзая	подснежник
кәзә һакалы	первоцвет
ыңйы	ландыш
кәнәфер	гвоздика
рауза	роза
ирис	ирис

IX. Закрепление новых слов. Составление и перевод предложений.

- Проверим, как вы запомнили новые слова.

Письмо предложений: Башкортостанда имән, кайын, үсә. Урманда ләлә, умырзая, үсә. Башкортостанда Ағизел, Стәрле, Ашказар, йылғалары аға.

X.Объяснение домашней работы.

Стр.80, стихотворение.

Дома: научиться читать выразительно. Выучить слова в тетрадах.

XI.Завершение урока.

- Рефлексия.

Что мы делали сегодня на уроке?

1. Читали. (Укынык).
2. Писали. (Яззык).
3. Отгадывали загадки. (Йомактар систем).
4. Узнали новые слова. (Яңы һүззәр өйрәндек).
5. Составляли предложения. (Һөйләмдәр төзөнөк).

- Выставление оценок.

Дәрес тамам. һау булығыз!

Башкорт (дәүләт) теле, 4 класс.

Тема: “Салауат Юлаев – башкорт халкының милли геройы. Интонация буйынса һөйләм төрҙәре”.

Максат: Балаларҙы башкорт халкының милли геройы Салауат Юлаев менән таныштырыу; телмәрен темаға ярашлы яңы һүзҙәр менән байықтырыу.

Укыусы балаларҙы һөйләм төрҙәрен интонация буйынса билдәләргә өйрәтөү.

Балаларҙа башкорт халкына, уның милли батырына һөйөү, ғорурлык тойғоһо тәрбиәләү.

Йыһазландырыу: Салауат Юлаевка арналған презентация, дәреслек, проектор, интерактив такта.

Дәрес барышы.

1. Дәресте ойштороу.

- һаумыһығыҙ! Дәресте башлайбыҙ.

2. Дәрестең темаһын һәм максатын белдерөү.

- Бөгөн башкорт халкының милли геройы Салауат Юлаев менән танышасакбыҙ, шулай ук темаға ярашлы яңы һүзҙәрҙе үзләштерәсәкбез. Һәм, әлбиттә, һөйләм төрҙәрен интонация буйынса билдәләргә өйрәнәсәкбез.

3. Фонетик күнегеү уҙғарыу.

*Мейес башында биш бесәй,
Биш бесәйзең биш башы.
Биш бесәйзең биш башына
Ишелмәһен мейес башы.*

4. Өй эшен тикшерөү.

А) Класты ике төркөмгә бүлөп үткән дәрестәгә һүзҙәрҙең үзләштереләүен тикшерөү.

1-се төркөм: Башкорт телендәгә ағас исемдәренә руссаһын тап килтереп тоташтырырға:

Имән	Елка
Кайын	Клен
Саған	Береза
Миләш	Ива
Шыршы	Осина
Ерек	Дуб
Тал	Рябина
Уҫак	Ольха

2-се төркөм: Башкортса кош исемдәрен руссаһына тап килтереп тоташтырырға:

Карлуғас	Сорока
Һандуғас	Беркут
Карға	Синица
Шыршы турғайы	Кукушка
Һарытүш	Грач
Көкүк	Клест
Бөркөт	Соловей
Һайыҫкан	Ласточка

5. Яңы тема буйынса эш.

А) Дәфтәрзә эш

- Бөгөн нисәһе?

- Дәфтәрзәргә числоны язабыз. Аҙак матур языу минуты.

- "Һыбайлы", "азым" һүззәрен матури итеп дәфтәргә язабыз.

Б) һүзлек эше.

- Минең артымдан бирелгән һүззәрҙе кабатлағыз һәм әйтелештәрен иҫтә калдырығыз. Хәҙер ошо һүззәрҙе һүзлектәргә язығыз.

һыбайлы	- всадник
карлуғас	- ласточка
йүгән	- узда, уздечка
күззәре балкыған-	засверкали глаза
азатлык	- свобода
нескә күңелле	- впечатлительный
кызыкай	- девочка
азым	- шаг
ялкын	- пламя

В) С.Злобиндың “Кескәй һыбайлы” хикәйәһе өҫтөндә эш.

- Уқытыусының хикәйәһе тоташлай уқыуы

- Балаларҙың хикәйәһе кысқырып уқыуы.

- Дәрәслектең 138-се битендәге һорауҙарға яуап бирергә.

Г) Салауат Юлаевка арналған презентация карау.

1-се слайд.

Башкорт халкының милли батыры Салауат Юлаев

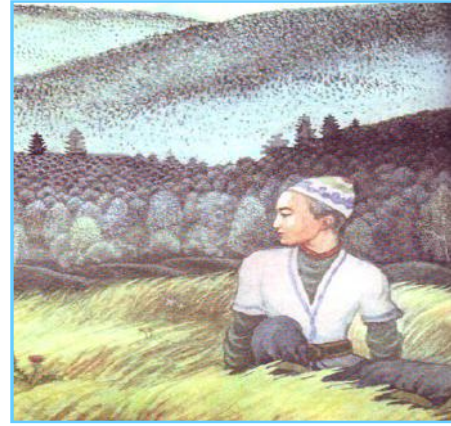

2-се слайд.

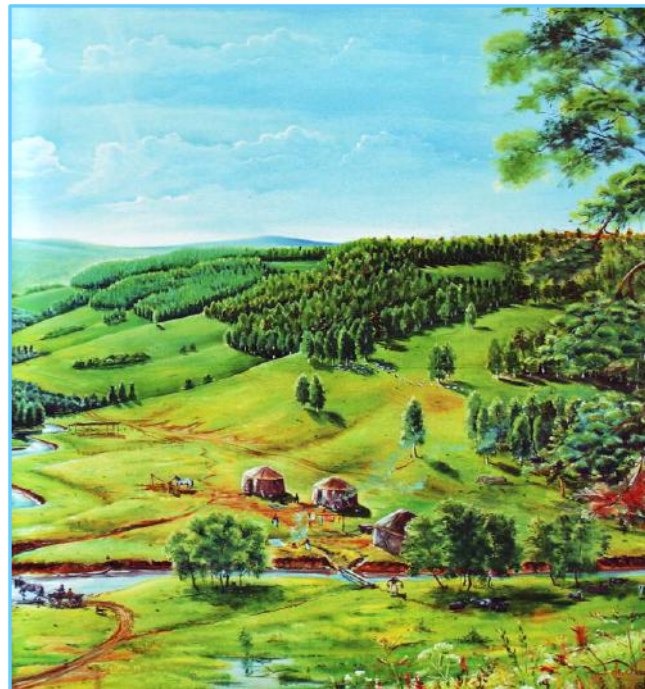
Батырҙың тыуған ере

Салауат Юлаев
1754 йылда элекке
Өфө провинцияһы
Шайтан-Көзөй
волосы (хәзерге
Салауат районы)
Тәкәй ауылында
тыуған.

3-се слайд.

Салауаттың
тыуған ере.
*А. Зәғизуллин
һүрәте*

4-се слайд.

Тирмәмдә

Тирмәм тора көмөш кеүек
Йылға ярында.
Хуш есле сәскәләр үсә
Тирә-яғымда.

Көтөү йөрөй. Ә мин үзем
Ятам тирмәмдә.
Туғандарым, яқындарым
Минең эргәмдә.

Шул сак тирмәм ишеген
Асырға куштым.
Төн буйы тыңланым моңон
һандуғас коштоң.

(С.Юлаев.)

5-се слайд.

Батыр эззәре буйлап

Салауаттың
һуңғы көндәре
үткән
Рогервик
кәлгәһе.

6-сы слайд.

Салауат һәйкәле

1967 йылда
Өфөлә
скульптор
Сосланбек
Тавасиев ижад
иткән Салауат
Юлаев һәйкәле
асыла.

7-се слайд.

Стәрлетамак
калаһында
Салауат
кинотеатры
алдындағы
Салауат бюсы

8-се слайд.

Батыр исеме онотолмаҫ

1993 йылдың 12 октябрендә Башкортостан Республикаһының Дәүләт гербы кабул ителде. Гербтың нигезендә милли батырыбыз Салауат Юлаевтың республика символына әйләнгән һәйкәле сағылыш тапкан. Гербтың проектын рәссам Фазлетдин Ислахов эшләне.

6. Грамматик материалды үзләштерәү.

- Мин һезгә бер нисә һөйләм укып ишеттерәм. Балалар, һез шуларзың төрөн русса әйтеп күрһәтегез. Хәзер шуларзы башкортса әйтеп күрһәтәм: хәбәр һөйләм, һорау һөйләм, өндәү һөйләм.

- Бөгөн без дәрестә Салауат Юлаев менән таныштык. Ә һин уның кем икәнен беләһеңме? Салауат Юлаев - башкорт халкының милли батыры!

- Русса: повествовательное, вопросительное и восклицательное предложения.

- Башкортса: хәбәр, һорау, өндәү һөйләмдәр.

- Хәзер башкортса кабатлайбыз һәм иҫтә калдырабыз.

- Дәфтәрзәргә ошо өс һөйләмде язабыз. Кәләм менән һәр һөйләм өҫтөндә уларзың төрөн билдәләп язырға кәрәк.

7. Йомғаклау. Баһалау.

- Бөгөн дәрестә нимә белдегез. Нимәне аңламанығыз? Ниндәй кыйынлыктар булды?

8. Өй эше менән таныштырыу.

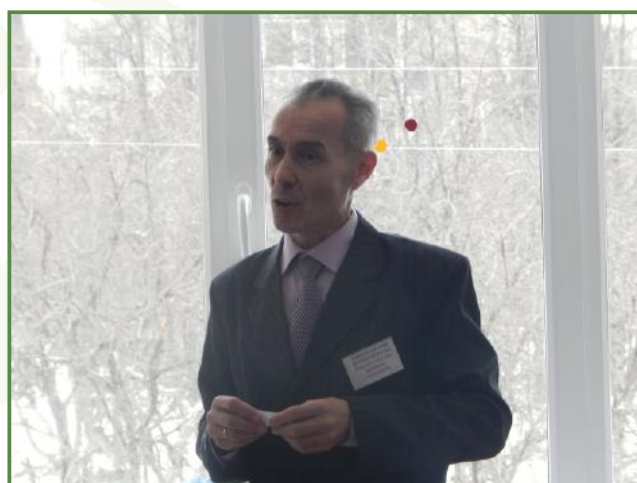
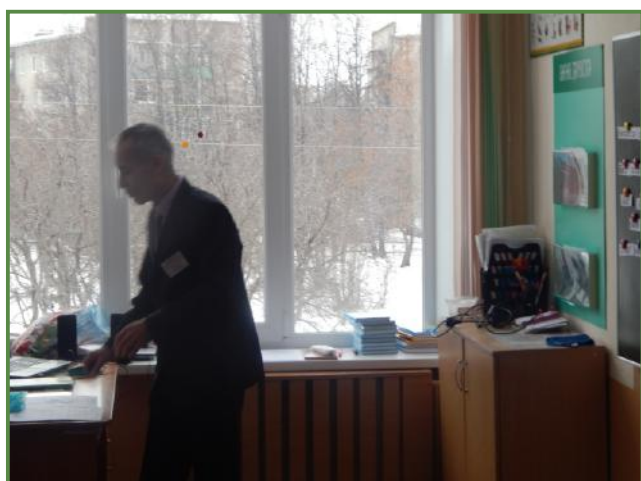
- Өйзә яңы һүзәрзе ятларға, һөйләм төрзәрен иштә калдырырға. Дәреслекте файзаланып, дәфтәргә һәр һөйләм төрөнә берәр миҫал язырға.

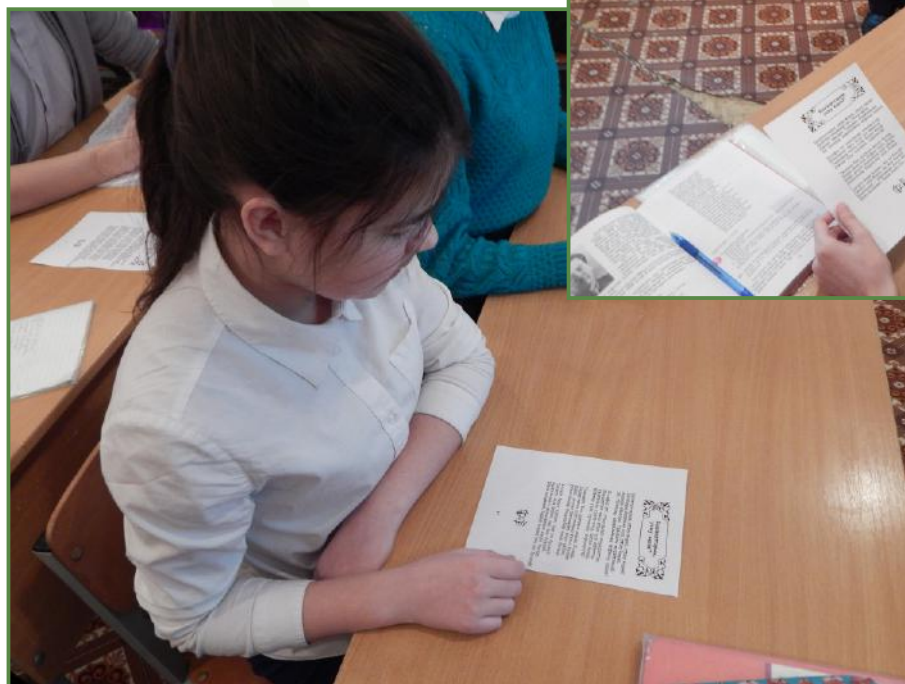
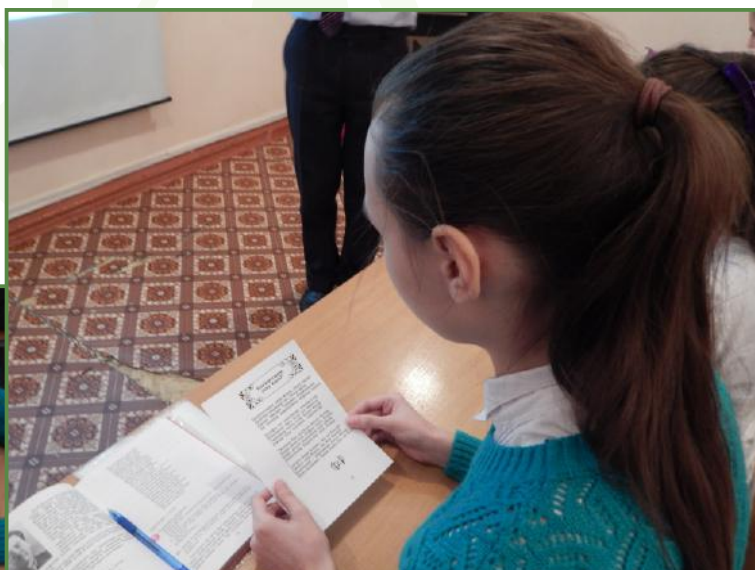

Фотогалерея

Конкурс

В 23-й раз в преддверии Нового года во Дворце пионеров и школьников имени А.П. Гайдара прошёл городской профессиональный конкурс «Педагог года», ставший настоящей фабрикой по подготовке педагогических звёзд! За звание победителя боролись 57 педагогов образовательных учреждений города. Всего же в профессиональном состязании уже приняли участие более тысячи стерлитамакских педагогов. Как отметили организаторы конкурса, да и сами участники, каждому педагогу обязательно нужен драйв, который позволит ему вырваться из обыденности, и на несколько дней попасть в «вертушечку» совершенно другой жизни, открыть себя заново и увидеть свои возможности. Участие в конкурсе – незабываемо впечатлительно! Для каждого конкурсанта – это новая эра в его про-

фессиональной деятельности, огромное чувство полёта, счастья от того, что пообщался с удивительными, увлечёнными своей профессией людьми. Это люди творческие, талантливые, креативные, у которых много можно взять для своей профессии и принести своим ученикам.

«Педагог года-2016» – это соревнование высоких профессиональных качеств и талантов, педагогических новинок и «изюминок», блистательных умов и эрудиции!

«Педагог года-2016» – это настоящий профессиональный праздник всего педагогического сообщества Стерлитамака!

«Педагог года-2016» - Праздник, который останется в памяти на всю жизнь!

На ниве педагогики взошла новая звезда!

Екатерина Савина - абсолютный победитель конкурса «Педагог года-2016»

Семь дней конкурса, включавшего в себя учебные занятия и семинары, мастер-классы, методический семинар, представление опыта работы «Моя педагогическая инициатива», актуальным проблем современности образования, поэзии. Остались в прошлом семь безумных, эмоциональных ночей, перенапряжение, волнение, промахи и неудачи. Но каждый из конкурсантов помнит все: умные глаза детей, переживания, строгие, но справедливые взгляды и оценки членов комиссии, им тоже досталась трудная миссия. Помнят и то, как соперничали им дороге их сердцу ученики и, конечно же, родители.

- «Воспитатель года-2016» - Ирина Адхамова Ильясова, воспитатель МАДОУ «Детский сад №51» - КВ;
- «Учитель года Башкирского и татарского языков и литературы-2016» - Рим Муллагалиева Габбасова, учитель башкирского языка и литературы МАОУ «СОШ №12»;
- «Учитель года-2016» - Марат Жульевым Смагдетдинов, учитель русского языка и литературы МАОУ «БЛИ №3».

Заместитель главы администрации Стерлитамака Тимур Шамилович Мурзалалин. - Большое спасибо вам, наши конкурсанты! Самая важная победа, которую вы совершили – это победа над собой, то, что вы уже приняли участие в конкурсе – это дорогого стоит. Мы надеемся, что наш город будет прекрасно выглядеть и на республиканском уровне!

Победители номинаций распределились следующим образом:

- «Толерантность и межкультурное взаимодействие» - Гульшат Нурулловна Мансурова, учитель татарского языка и литературы МАОУ «СОШ №31»;

- «За оригинальность педагогического мышления» - Ина Александровна Ильина, учитель-дефектолог МБДОУ «Детский сад №93»;

- «За содействие гражданскому воспитанию» - Ирина Ивановна Иванюк, воспитатель МАДОУ «Детский сад №92»;

- «За высокий уровень методического мастерства» - Светлана Александровна Филиппова, учитель биологии МАОУ «СОШ №20»;

Победитель номинации И.А. Ильина

Конкурс – это всегда испытание и все конкурсанты прошли его достойно. Каждому участнику помог победить свой внутренний страх, снять многие личностные комплексы, сделать то, чего бы он раньше не осмелился сделать! Конкурс наполнил жизнь каждого участника новым смыслом, новыми идеями, творческими задумками. И я думаю, что в ближайшее время мы о них узнаем.

Кандидат педагогических наук, профессор кафедры

